



Ruoka- ja luonnonvara- tilastojen e-vuosikirja 2018

Tilastoja maataloudesta,
metsäsektorilta sekä kala- ja
riistataloudesta

<https://stat.luke.fi/>

Luonnonvara- ja
biotalouden tutkimus
59/2018

Lukijalle

Luken Ruoka- ja luonnonvaratilastojen e-vuosikirja julkaistaan nyt neljättä kertaa. Kirjaan on koottu keskeisimmät tilastotiedot Suomen ruoka- ja luonnonvarataloudesta linkitettynä verkkopalvelumme ajantasaiseen tilastotietokantaan. Julkaisussa on tilastotieto- ja maa- ja elintarviketaloudesta, metsäsektorilta sekä riista- ja kalataloudesta. Tänä vuonna mukaan on otettu uutena aihealueena Biotalous Suomessa.

Luken tilastollinen e-vuosikirja on ladattavissa Luonnonvarakeskuksen tilastoverkkopalvelussa stat.luke.fi. Linkit verkkopalveluun ja tilastotietokannan taulukoihin takaavat käyttäjälleen ajantasaiset tilastotiedot. [Ohjeet](#) tilastotietokannan käyttöön löytyvät verkkopalvelustamme. Lukija voi halutessaan tilata itselleen myös painetun version julkaisusta [Luonnonvarakeskuksen verkkokaupasta](#). Julkaisu ilmestyy myös englanninkielisenä keväällä 2019.

Vuosikirjan päätoimittaja on yliaktuaari Tarja Korttesmaa ja tekstien toimituksesta on vastannut viestinnän erityisasiantuntija Riitta Salo-Kauppinen. Julkaisun sisällöstä ja analyysistä vastaa lukuisa joukko Luken tilastoasiantuntijoita ja tutkijoita. Taiton on tehnyt julkaisuasiantuntija Irene Murtovaara ja infograafit graafisen suunnittelun asiantuntija Essi Puranen.

Kiitän kaikkia tähän julkaisuun ja koko Luken tilastotuotantoon osallistuneita erinomaisesta työstä. Otamme mielellämme vastaan julkaisua ja verkkosivustoamme koskevaa palautetta ja kehittämisehdotuksia sähköpostiosoitteeseen: tietopalvelu@luke.fi

Helsingissä, joulukuussa 2018



Johanna Laiho-Kauranne, tilastojohtaja, Luke

Twitter: [@laihokauranne](#), [@lukefinland](#)

Sisältö



Maataloustilastot

Maataloustilastollinen vuosi 2017	5
Maatalouden rakenne	8
Kotieläintuotanto	13
Peltokasvituotanto	19
Puutarhatuotanto	22
Maataloustuotteiden käyttö ja varastot	25
Maataloustuotteiden tuottajahinnat.....	29
Pellon vuokrahinnat	32
Maatalouden kannattavuus	34
Ravintotase	36



Metsätilastot

Metsätilastollinen vuosi 2017	39
Metsävarat.....	42
Metsien suojelu ja monimuotoisuus	46
Metsänhoito- ja metsänparannustyöt.....	50
Puukauppa.....	53
Hakkuut ja puuston poistuma.....	57
Kantorahatulot.....	60
Yksityismetsätalouden kannattavuus	61
Puun käyttö	63
Metsäteollisuus.....	66
Metsäteollisuuden ulkomaankauppa.....	69
Suomen puuvirrat 2017	72



Kala- ja riistatilastot

Kala- ja riistatilastollinen vuosi 2017	74
Kaupallinen kalastus merellä.....	77
Kaupallinen kalastus sisävesillä	80
Vapaa-ajankalastus	82
Kokonaiskalansaalis	84
Vesiviljely.....	86
Kalajalosteiden tuotanto	89
Kalan tuottajahinnat	90
Kalan ulkomaankauppa.....	92
Kalatalouden kannattavuus	95
Kalan kulutus.....	97
Metsästys.....	98

Biotalous Suomessa	102
Linkkejä tilastopalveluihin	104

Maataloustilastot



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Maataloustilastollinen vuosi 2017

Maatalous- ja puutarhayritysten määrä vähenee tasaista tahtia

Suomessa oli 48 562 maatalous- ja puutarhayritystä vuonna 2017. Määrä väheni edellisestä vuodesta noin 1 150 tilalla. Tiloilla oli peltoa keskimäärin 47 hehtaaria. Suurin tilakohtainen peltoala oli Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa, 57 hehtaaria. Maa- ja puutarhataloudessa työskenteli vajaat 120 000 henkilöä, jotka tekivät maa- ja puutarhatalouden töitä yhteensä reilun 60 000 työvuoden verran.

Maidontuotanto väheni, mutta luomumaidon tuotanto lisääntyi

Maitoa tuotettiin vuonna 2017 vajaa 2 336 miljoonaa litraa eli prosentin vähemmän kuin edellisvuonna. Maidosta 62 miljoonaa litraa oli luomumaitoa, jonka määrä lisääntyi 14 prosenttia edellisvuodesta. Kananmunia tuotettiin vajaa 74 miljoonaa kiloa. Virikehäkkikanaloissa tuotettujen kananmunien määrä väheni kolme prosenttia, mutta lattia- ja ulkokanaloissa tuotettujen lisääntyi kahdeksan ja luomukanaloissa tuotettujen 16 prosenttia.

Lihaa tuotettiin vähemmän kuin edellisvuonna

Lihaa tuotettiin kaikkiaan 398 miljoonaa kiloa, mikä on reilun prosentin vähemmän kuin vuonna 2016. Siipikarjanlihan tuotanto lisääntyi kolme prosenttia edellisvuodesta, 129 miljoonaan kiloon. Naudanlihan tuotanto sen sijaan väheni prosentin verran ja sianlihan tuotanto neljä prosenttia. Luomulihaa tuotettiin vuonna 2017 vajaa neljä miljoonaa kiloa. Sen osuus lihantuotannosta on vain noin prosentin verran.

Käytössä olevasta maatalousmaasta vajaa puolet viljalla

Käytössä olevaa maatalousmaata oli vuonna 2017 kaikkiaan 2 272 200 hehtaaria. Siitä vilja-alan osuus oli lähes puolet ja rehunurmen melkein kolmannes. Erikoiskasveista härkäpapua viljeltiin jo saman verran kuin perunaa, 22 100 hehtaarin alalla. Rapsin viljelyala, 36 700 hehtaaria oli jo selvästi suurempi kuin rypsin, jota kasvoi 28 500 hehtaarin alalla.

Sateet heikensivät viljan laatua

Viljasato, 3,4 miljardia kiloa, oli 2000-luvun toiseksi pienin. Sateisen syksyn vuoksi osa viljasta jäi peltoon korjaamatta. Rukiista kuitenkin saatiin suurin sato sitten vuoden 1990, 113 miljoonaa kiloa. Sateiset säät heikensivät etenkin vehnän ja rukiin laatua. Mallasohran ja kauran laatu oli sen sijaan hyvä. Luomuviljasato oli kaikkiaan 95 miljoonaa kiloa, josta noin kaksi kolmasosaa oli kauraa.

Mansikasta ja omenasta hyvä sato

Avomaan vihannestuotanto jäi edellisvuotta pienemmäksi, 167 miljoonaan kiloon. Eniten avomaalla tuotettiin porkkanaa, 62 miljoonaa kiloa. Kasvihuonevihanneksia tuotettiin 87 miljoonaa kiloa, josta kasvihuonekurkkua oli 43 ja tomaattia 39 miljoonaa kiloa. Puutarhamarjojen sato nousi 17 miljoonaan kiloon. Tästä mansikan osuus oli vajaa 14 miljoonaa kiloa eli kaksi miljoonaa kiloa enemmän kuin vuonna 2016. Omenasato oli suurin tähän mennessä tilastoitu, 6,8 miljoonaa kiloa.

Lähes puolet teollisuuden käyttämästä viljasta rehuksi

Kotimainen teollisuus käytti vuonna 2017 kotimaista ja ulkomaista viljaa yhteensä lähes 1,4 miljardia kiloa. Rehuteollisuus käytti viljamäärästä vajaa puolet ja elintarviketeollisuus vajaan kolmanneksen. Loput viljasta käytettiin muussa teollisuudessa, muun muassa mallastukseen sekä etanolin ja tärkkelyksen valmistukseen. Viljoista teollisuudessa käytettiin eniten ohraa, 550 miljoonaa kiloa.

Keskimääräiset tuottajahinnat nousivat vuonna 2017

Lihan tuottajahinnat pääosin nousivat edellisvuodesta. Poikkeuksena oli broilerinliha, jonka hinta hieman aleni. Maidon tuottajahinta oli hieman edellisvuotta korkeampi. Kananmunien tuottajahinnat vaihtelivat tuotantotavoittain. Luomumunien tuottajahinta oli edellisvuotta korkeampi, häkkimunien hinta sen sijaan jatkoi alenemistaan. Viljan tuottajahinnat nousivat edellisvuodesta lukuun ottamatta ruista, jonka hinta on ollut laskusuunnassa viime vuodet. Ruokaperunan tuottajahinta laski vuonna 2017 parin vuoden takaiselle tasolle.

Pellon vuokrahinnat

Pellon vuokrahintoja tilastoitiin ensimmäisen kerran vuonna 2016. Maatalous- ja puutarhayritykset maksoivat vuokratusta peltomaasta keskimäärin 223 euroa hehtaarilta. Korkeimmat vuokrahinnat olivat Varsinais-Suomessa 350, Satakunnassa 297 ja Ahvenanmaalla 272 euroa hehtaaria kohden, alhaisimmat Lapissa ja Kainuussa, sata ja 98 euroa hehtaarilta.

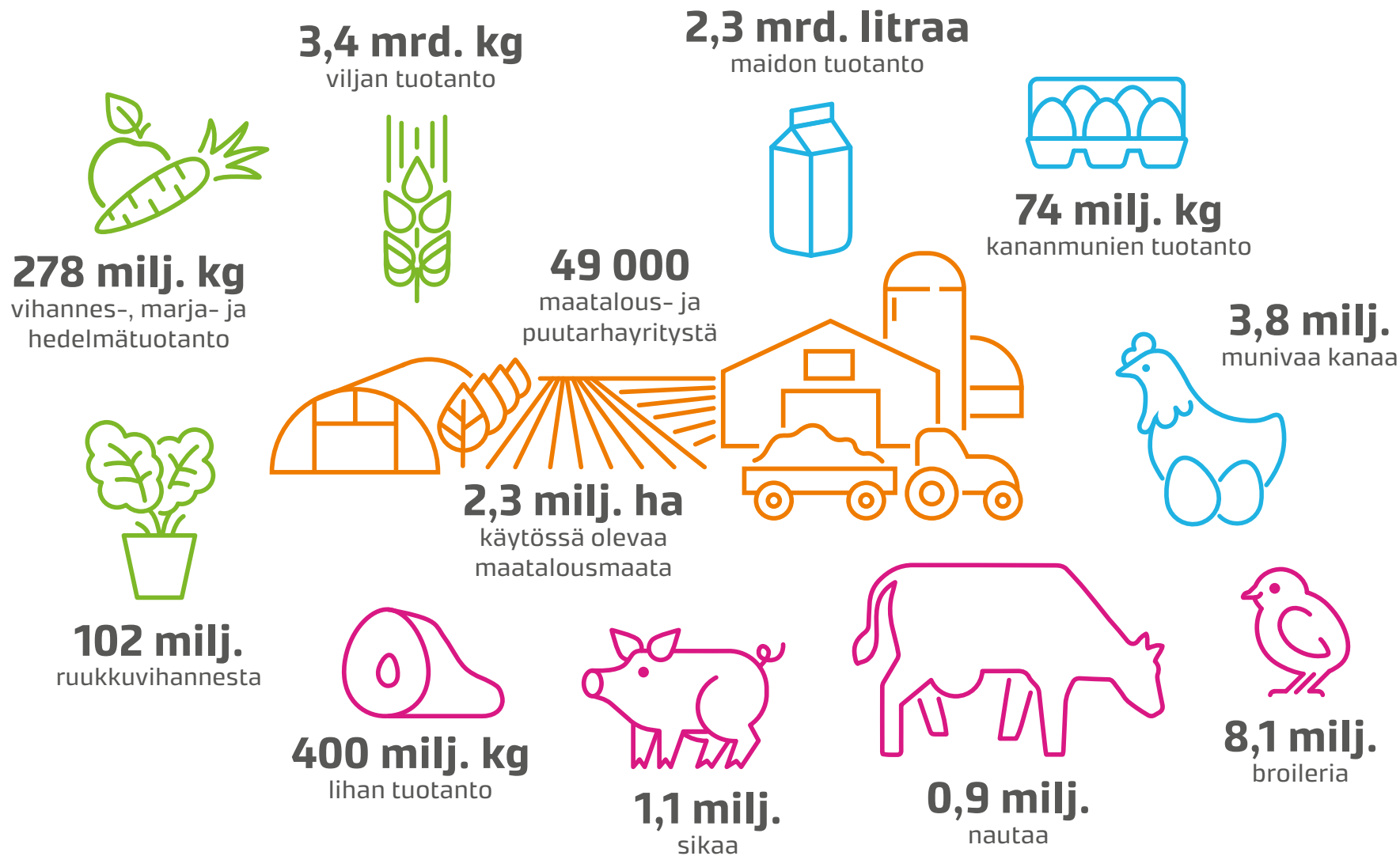
Maatalouden kannattavuuden heikkeneminen jatkui

Maatalouden kannattavuus heikkeni edelleen vuonna 2016. Tulokset olivat heikoimmat koko 2000-luvulla. Maa- ja puutarhatalouden kannattavuuskerroin aleni 0,34:stä 0,26:een. Kokonaispääoman tuotto prosentti oli negatiivinen reilut kolme prosenttia. Kannattavuus on ollut viime vuosina heikointa viljailoilla ja muilla kasvinviljelytiloilla.

Maidon kulutus jatkoi vähenemistään

Maidon kulutus väheni keskimäärin viisi prosenttia vuodesta 2016. Eniten pieneni rasvattoman maidon kulutus, reilulla 14 prosentilla. Siipikarjanlihan kulutus lisääntyi edellisvuodesta kuusi prosenttia ja naudanlihan prosentin verran. Sianlihan kulutus sen sijaan väheni vajaa neljä prosenttia. Kananmunien kulutus pysyi ennallaan.

Suomen maataloustuotannon avainlukuja 2017



Maatalouden rakenne

Tilojen lukumäärän väheneminen jatkui vuonna 2017. Samaan aikaan tilojen keskikoko kasvaa ja viljelijöiden keski-ikä nousee. Myös maa- ja puutarhataloudessa työskentelevien henkilöiden määrä vähenee. Viljanviljely oli edelleen yleisin päätuotantosuunta, vaikka muu kasvinviljely tuotantosuuntana on viime vuosina selvästi yleistynyt, kun viljelijät ovat siirtyneet viljakasvien kasvatuksesta muihin viljelykasveihin.

Tilojen määrä vähenee tasaista tahtia

Vuonna 2017 maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä oli 48 562. Määrä väheni edellisestä vuodesta noin 1 150. Keskimääräinen tilakoko kasvoi 47 hehtaariin. Tiloista 86 prosenttia oli yksityishenkilöiden omistamia perhevilmelmiä ja vajaat yhdeksän prosenttia maatalousyhtymiä. Perikuntien omistuksessa oli vajaat kolme prosenttia tiloista ja osakeyhtiöitä oli lähes kaksi prosenttia.

Kasvinviljely oli tuotantosuuntana kahdella kolmasosalla ja kotieläintalous alle 30 prosentilla tiloista. Loput tilat olivat sekataloja, joilla ei ole yhtä selkeää päätuotantosuuntaa. Viljanviljely on vielä yleisin päätuotantosuunta noin 16 200 tilalla. Muu kasvinviljely on viime vuosina yleistynyt päätuotantosuuntana. Jos sama kehitys jatkuu, niin muusta kasvinviljelystä tulee yleisin tuotantosuunta lähivuosina.

Kotieläinpuolen yleisin tuotantosuunta on edelleen lypsykarjatalous noin 6 700 tilalla. Lypsykarjatilojen määrä väheni lähes 600 tilaa edellisestä vuodesta.

Viljelijöiden keski-ikä 52 vuotta

Viljelijöiden keski-ikä oli 52 vuotta vuonna 2017. Nuorimpia olivat osakeyhtiöiden tilan hoidosta vastaavat ja vanhimpia perikuntien omistuksessa olevien tilojen hoidosta vastuussa olevat viljelijät. Yksityishenkilöiden omistamilla tiloilla noin yhdek-

sän prosenttia viljelijöistä oli alle 35-vuotiaita ja 27 prosenttia yli 60-vuotiaita.

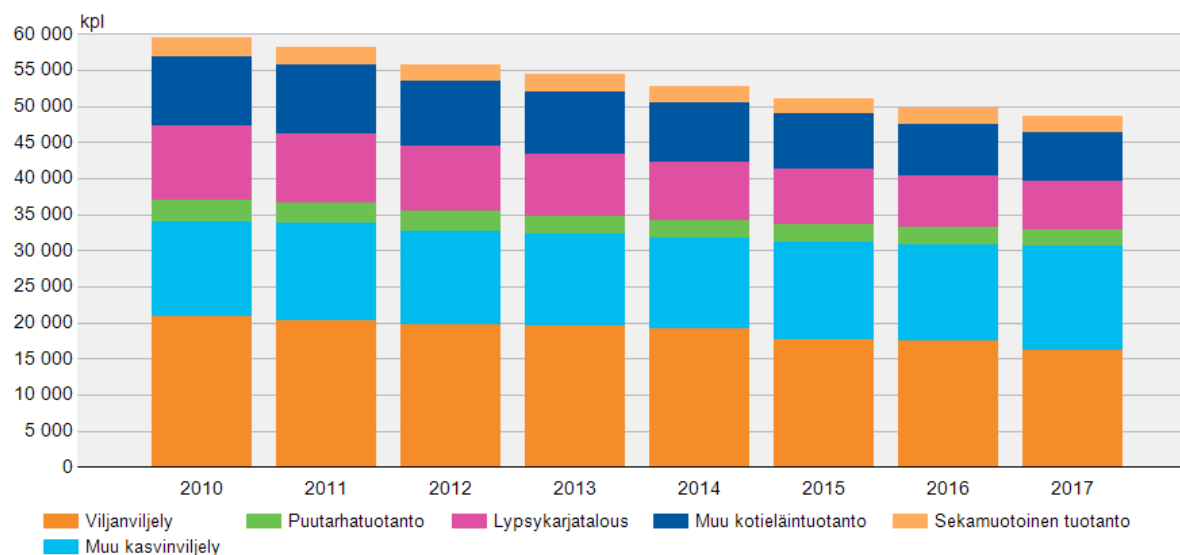
Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne

Maa- ja puutarhatalouden työvoima

Maa- ja puutarhataloudessa työskenteli vuonna 2016 vajaat 120 000 henkilöä. Maa- ja puutarhatalouden töitä he tekivät reilut 60 000 henkilötyövuotta. Sekä maa- ja puutarhatalouden työntekijöi-

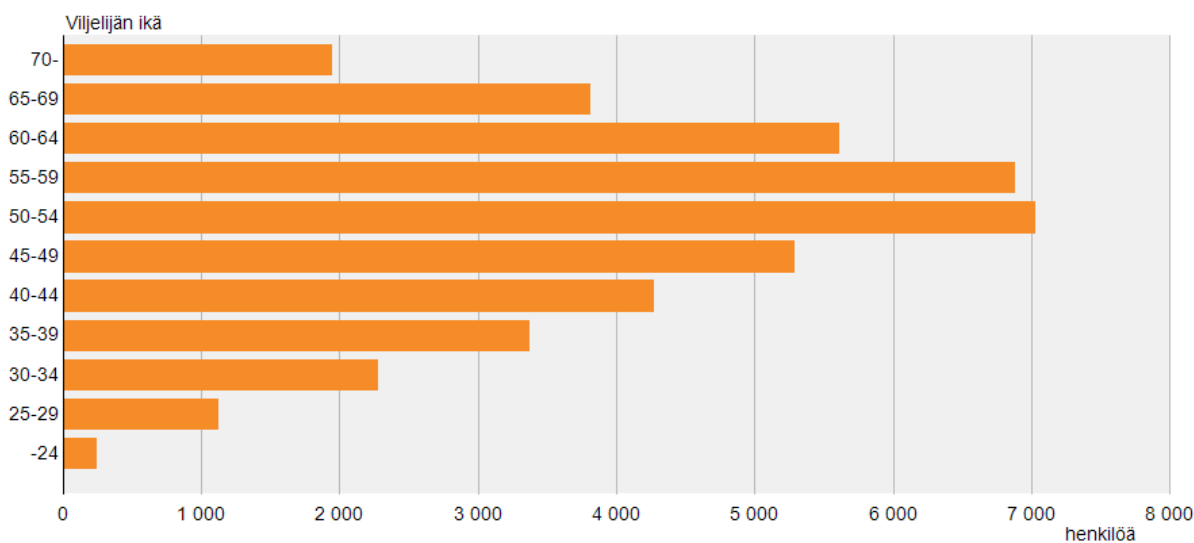
Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä tuotantosuunnittain 2010-2017

Taustadata taulukkona



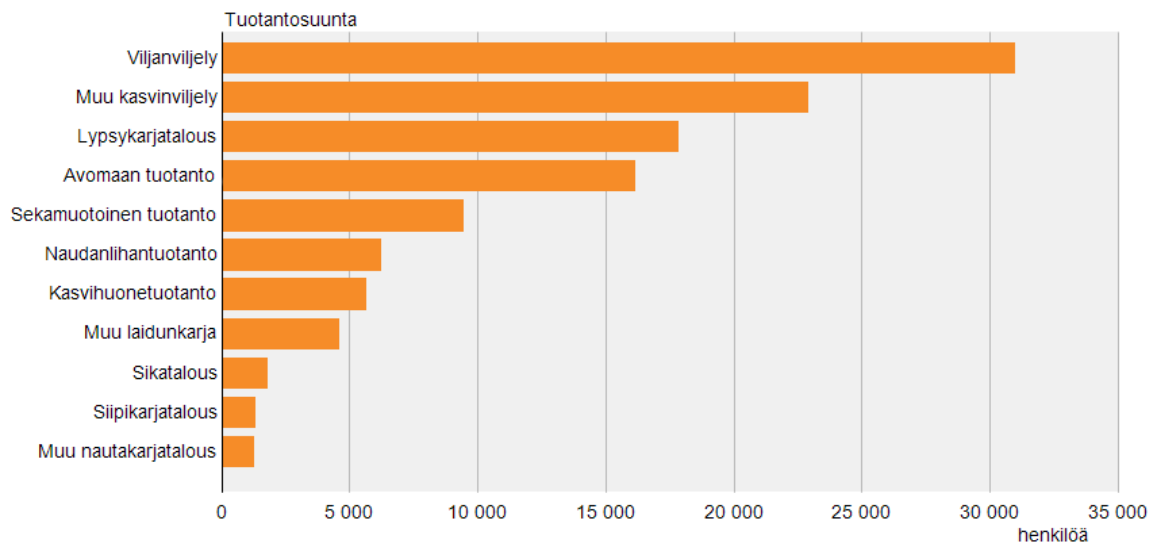
Viljelijät ikäluokittain yksityishenkilöiden omistamilla tiloilla 2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Maatalous- ja puutarhayrityksissä työskennelleet henkilöt 2016

► [Taustadata taulukkona](#)



den määrä että tehdyn työn määrä ovat laskeneet vuodesta 2013, jolloin maa- ja puutarhatalouden työvoimaa tilastoitiin edellisen kerran.

Yli 80 prosentilla viljelijöistä on jokin ammatillinen koulutus ja 45 prosentilla maatalousalan koulutus. Vuonna 2016 noin 30 prosenttia viljelijöistä hankki tilan toimintaan liittyvää ammatillista koulutusta.

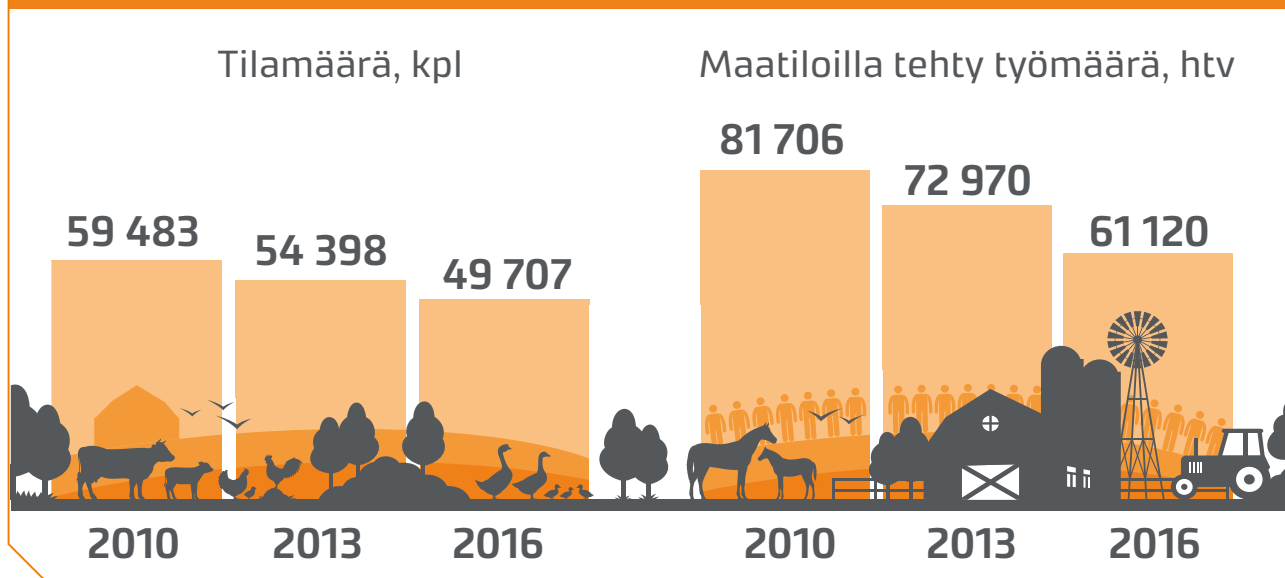
Viljelijät tekivät suurimman osan töistä

Maa- ja puutarhataloudessa tehtiin töitä vuonna 2016 yli 60 000 henkilötyövuotta. Viljelijät ja yhtymien osakkaat tekivät tästä työmäärästä selvästi yli puolet, 34 000 henkilötyövuotta. Viljelijäperheen jäsenet ovat toiseksi suurin maa- ja puutarhatalouden työntekijäryhmä. He tekivät tiloilla töitä noin 14 000 henkilötyövuotta. Palkattu työvoima teki yhteensä 8 500 henkilötyövuotta. Lyhyeksi aikaa palkattu työvoima teki töitä 5 000 henkilötyövuotta eli enemmän kuin vakituisesti palkattu työvoima. Etenkin puutarhatiloilla työskentelee paljon lyhytaikaista sesonkityövoimaa. Maa- ja puutarhataloudessa tehty työmäärä on vähentynyt 16 prosenttia vuodesta 2013.

Vuonna 2016 maa- ja puutarhataloudessa työskenteli vajaat 16 000 ulkomaalaista ja he tekivät lähes kuusi prosenttia alan työstä.

► [Maa- ja puutarhatalouden työvoima](#)

Maatiloilla tehty maa- ja puutarhatalouden työ



Neuvontapalveluiden ja tietotekniikan käyttö

Neuvonta- ja tuottajajärjestöt olivat maatalous- ja puutarhayritysten tärkein ammatillisen tiedon ja neuvonnan lähde vuonna 2016. Järjestöjen merkitys oli suurin nautatiloilla. Alan ammattilehdet ja internetsivustot olivat seuraavaksi tärkein tiedonlähde. Etenkin viljatilat käyttivät näitä tietolähteitä. Kolmanneksi tärkein tietolähde olivat toiset viljelijät ja alan yrittäjät. Viljelijät kokivat suurimmaksi tuotantomenetelmiin ja -tekniikoihin liittyvän uuden tiedon tarpeen.

Maatalous- ja puutarhayrityksistä yli puolet käytti kiinteää internetyhteyttä tilan toiminnassa. Liikkuvaa eli mobiilia internetyhteyttä käytti noin kolme neljästä tilasta. Lähes 80 prosentilla tiloista oli käytössään riittävän nopea ja luotettava internetyhteys. Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa oltiin tyytymättömiä internetyhteyteen. Alle kymmenen prosenttia tiloista ei käyttänyt lainkaan internetiä tilan hoidossa.

► [Maatalous- ja puutarhayritysten internetyhteys ja tiedonsaanti](#)

Muu yritystoiminta

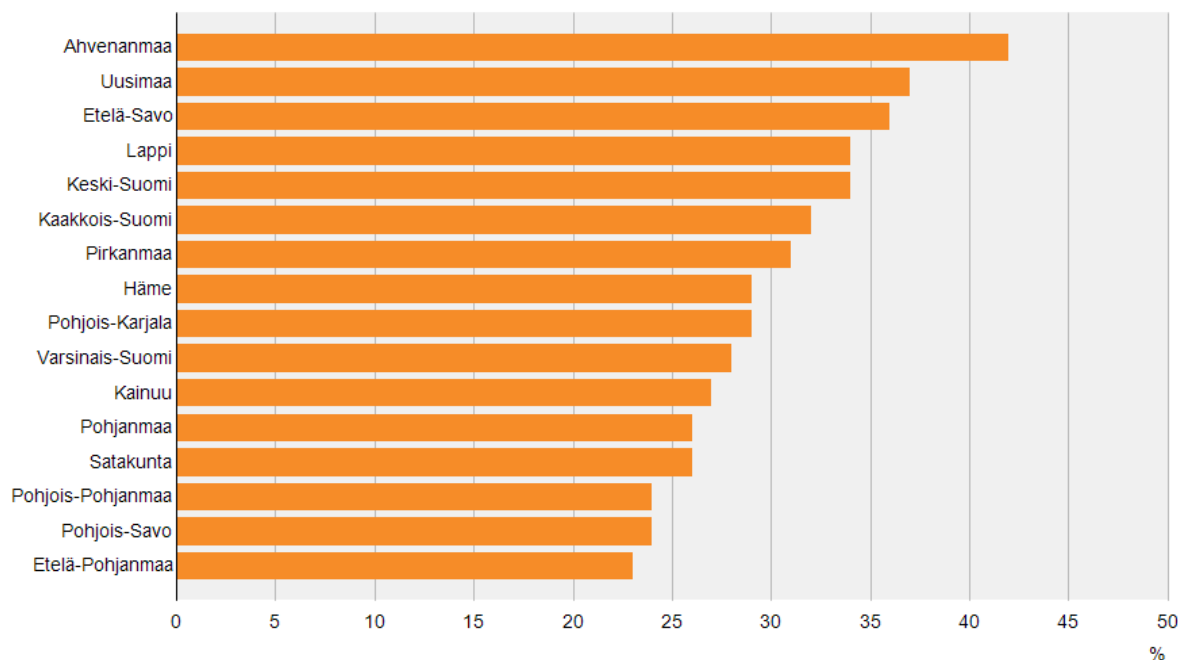
Vuonna 2016 noin 14 300 eli 30 prosenttia tiloista harjoitti maa- ja puutarhatalouden ohella muuta yritystoimintaa. Muuta yritystoimintaa harjoittavien tilojen määrä on vähentynyt noin 2 500 ti-



Kuva: Janne Lehtinen / Luke

Monialaisten tilojen osuus kaikista tiloista ELY-keskuksittain 2016

► [Taustadata taulukkona](#)



lalla vuodesta 2013, jolloin muun yritystoiminnan harjoittamista tilastoitiin edellisen kerran. Myös monialaistentilojen osuus kaikista tiloista on vähentynyt kaksi prosenttiyksikköä vuodesta 2013. Yleisin muun yritystoiminnan muoto oli urakointi, jota harjoitti 7 100 tilaa.

Muu yritystoiminta työllisti 23 000 henkilöä

Vuonna 2016 maa- ja puutarhatalouden ohella harjoitettavaan muun yritystoiminnan parissa työsken-

teli 23 000 henkilöä. Muuta yritystoimintaa harjoittavien tilojen määrä on vähentynyt 6 500 vuodesta 2013. Monialaisten tilojen osuus on pienin lypsykarjataloutta ja sikataloutta päätuotantosuuntanaan harjoittavilla tiloilla.

Lähes puolet muun yritystoiminnan parissa työskentelevistä oli viljelijöitä tai yhtymien osakkaita. Palkattua työvoimaa muu yritystoiminta työllisti 7 600 henkilöä ja perheenjäseniä 4 100 henkilöä. Muun yritystoiminnan parissa tehtiin töitä vajaat

9 000 henkilötyövuotta. Viljelijät ja yhtymien osakkaat tekivät lähes 4 000 henkilötyövuotta. Palkattu työvoima työskenteli vain hieman viljelijöitä vähemmän. Perheenjäsenet työskentelivät selvästi viljelijöitä ja palkattua työvoimaa vähemmän, noin 1 200 henkilötyövuoden verran muun yritystoiminnan parissa.

► [Maatalous- ja puutarhayritysten muu yritystoiminta](#)

Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus noin 11 000 gigawattituntia

Vuosina 2010-2016 maatalous- ja puutarhayritysten energiankulutus on vaihdellut 10 000-11 000 gigawattituntiin. Energia-arvojen perusteella eniten kului puuhaketta, 3 017 gigawattituntia, joka käytettiin lämmitykseen. Myös traktorit ja koneet kuluttivat merkittävän määrän energiaa, moottoripolttoöljyä kului 2 451 gigawattituntia. Vuonna 2016 koko maan energiankulutus oli 379,5 terawattituntia, josta maa- ja puutarhatalouden osuus oli noin kolme prosenttia.

Lämmöntuotanto vahvasti kotimaista - ja usein ostettua

Puulla ja turpeella tuotetun energian osuus oli yli puolet kokonaiskulutuksesta. Kiinteää polttoainetta käyttävissä kattiloissa voidaan käyttää melko mo-

nipuolisesti erilaisia kiinteitä polttoaineita ja polttoaineseoksia, muun muassa viljan lajittelujätettä.

Vuoden 2016 kyselyn perusteella ilmeni, että ostetun lämpöenergian määrä oli 549 gigawattituntia eli viitisen prosenttia kokonaisenergiakulutuksesta. Ostettu lämpöenergia on tyypillisesti puulla ja turpeella tuotettua, mutta energian tuotanto on yhtiöitetty toiselle yritykselle. Tällöin maataloutta tai puutarhatuotantoa harjoittava yritys maksaa energiayrittäjälle energiasta, ei sen raaka-aineesta. Energiayrittäjä voi olla ulkopuolinen toimija tai maatilan tai kasvihuoneyritysten omistajien omistuksessa oleva lämpöyritys.

Sähkö korvaamaton maa- ja puutarhataloudessa

Sähkön merkitys maatalous- ja puutarhayrityksissä on suuri. Tilojen tekniikka on pitkälti sähkön varassa, kun tietotekniikka hoitaa enenevässä määrin tuotantoon liittyviä asioita kuten kiertovesipumppuja, ilmastointia, ruokintaa ja valvontaa. Yksi merkittävä suora sähkön käyttäjä on kasvihuonetuotanto, jossa sähköä tarvitaan talviviljelyssä kasvuvalotuksessa. Sähkön kulutus oli vuonna 2016 noin 1 727 gigawattituntia eli 16 prosenttia energian kokonaiskulutuksesta maa- ja puutarhataloudessa.

Maatalous- ja puutarhayrityksissä on myös omaa sähköntuotantoa ja erityisesti aurinkokennojen käyttö kiinnostaa. Tuotantotapa voi olla esimer-

kiksi aurinkokennot, biokaasulaitos, tuulivoima, lämpöpumppu tai vesivoima. Oma sähköntuotanto oli vuonna 2016 noin 14 gigawattituntia eli noin prosentti kokonaiskäytöstä.

Tietoja maatalous- ja puutarhayritysten energiankulutuksesta kerätään 3–4 vuoden välein maatalouden rakennetutkimusten yhteydessä. Viimeisin rakennetutkimus on tehty vuonna 2016 ja seuraava tehdään vuoden 2020 maatalouslaskennan yhteydessä.

► [Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus](#)

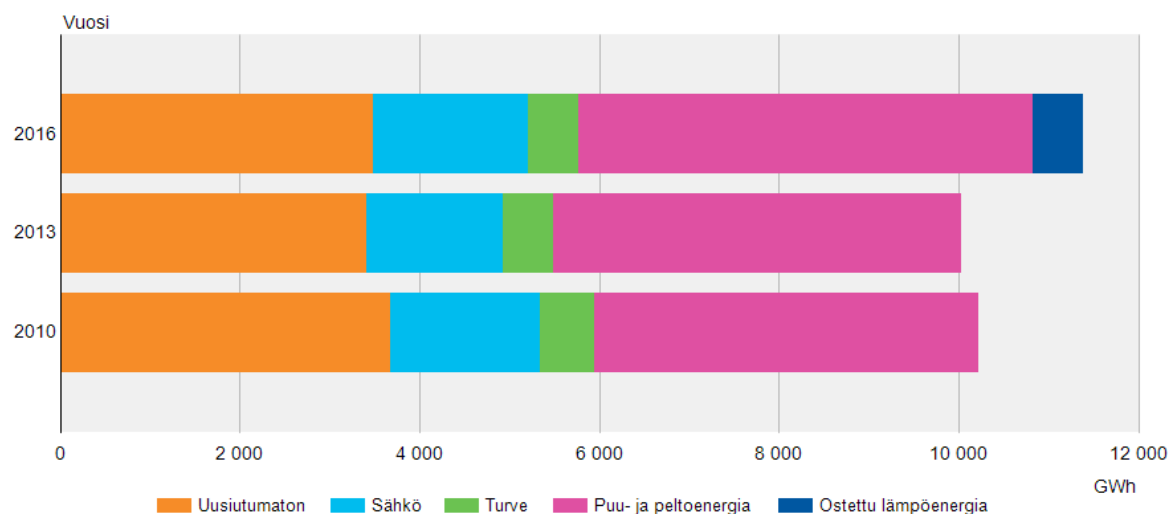
► [Energia](#)



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus vuosina 2016, 2013 ja 2010

► [Taustadata taulukkona](#)



Kotieläintuotanto

Vuonna 2017 siipikarjanlihan ja kananmunien tuotanto lisääntyivät edellisvuodesta, kun taas maidon-, naudan- ja sianlihantuotanto vähenivät. Lihan tuotanto väheni noin prosentin edellisvuodesta. Maidontuotannon väheneminen jatkui, mutta luomumaidon tuotanto jatkoi kasvuaan. Kananmunien tuotanto lisääntyi ja vuoden 2017 tuotantomäärä oli suurin sitten vuoden 1995.

Luomumaidon tuotanto lisääntyi edelleen

Maitoa tuotettiin vuonna 2017 vajaa 2 336 miljoonaa litraa, mikä on prosentin vähemmän kuin edellisvuonna. Maidontuotanto väheni kolme prosenttia ensimmäisellä ja lisääntyi yhden prosentin toisella vuosipuoliskolla. Maidontuotannon mukautustuki, jota maksettiin alkuvuonna tuotantoa vähentäville tiloille, vaikutti osaltaan maidontuotannon vähenemiseen.

Luomumaidon tuotanto lisääntyi edelleen. Luomumaitoa tuotettiin reilu 62 miljoonaa litraa, mikä on 14 prosenttia edellisvuotta enemmän. Luomumaidon osuus tuotannosta oli vajaa kolme prosenttia.

Maitotilojen määrä väheni vuoden aikana seitsemällä prosentilla eli noin 500 tilaa lopetti maidontuotannon. Vuoden lopussa maitotiloja oli 6 810.

Myös lypsylehmien määrä väheni ja niitä oli vuoden lopussa hieman edellisvuotta vähemmän. Keski-tuotokset ovat kohonneet vuosi vuodelta ja vuonna 2017 lehmät lypsivät keskimäärin reilu 8 500 litraa. Tilaa kohden maitoa toimitettiin meijeriin reilu 326 000 litraa.

Kuopiosta suurin maidontuottaja

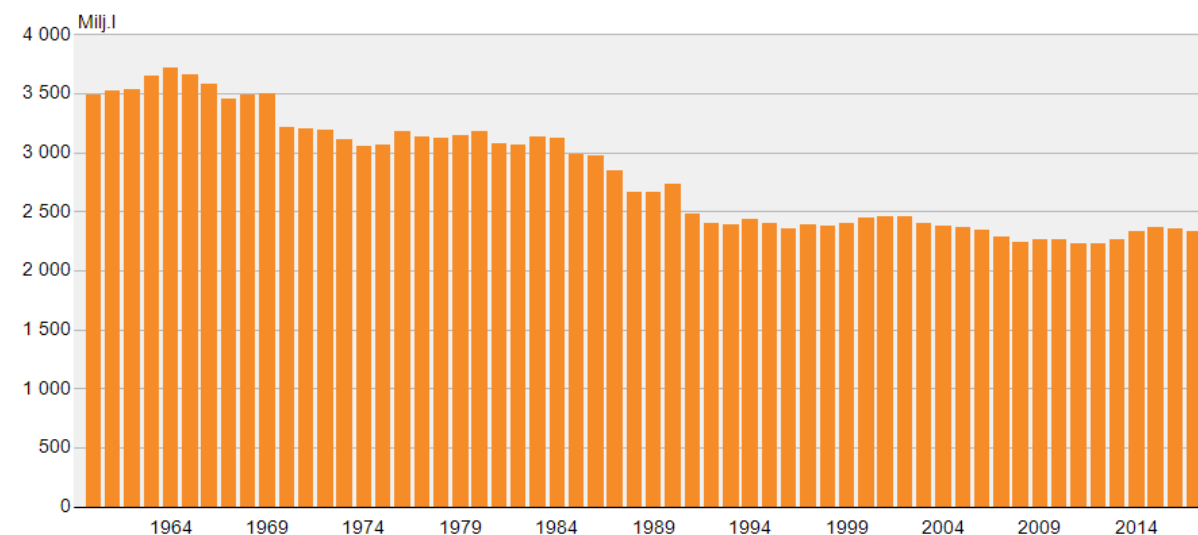
Kuopio nousi jälleen suurimmaksi maidontuottajaksi, kun Kuopio ja Juankoski yhdistyivät vuoden

2017 alussa. Kuopiossa tuotettiin maitoa 72 miljoonaa litraa. Seuraavaksi suurimmat tuottajakunnat olivat Kiuruvesi, Kurikka ja Kokkola.

Maitoa tuotetaan lähes kaikissa Suomen kunnissa ja pohjoisimmat maitotilat sijaitsevat Utsjoella saakka. Maidontuotanto on keskittynyt Pohjois-Savoon ja Pohjanmaalle, joissa tuotetaan maidosta 54 prosenttia.

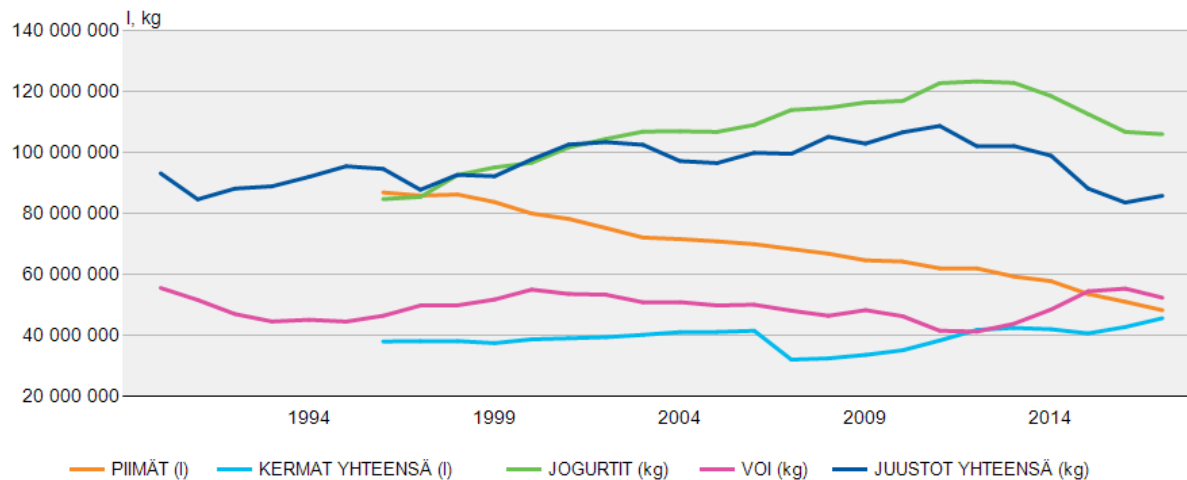
Maidontuotanto 1960–2017

► Taustadata taulukkona



Maitotuotteiden valmistus 1990–2017

► Taustadata taulukkona



Tuoretuotteita ja voita valmistettiin edellisvuotta vähemmän ja juustoja enemmän

Meijereiden vastaanottama maitomäärä oli 2 297 miljoonaa litraa vuonna 2017. Meijerit jalostivat maidosta muun muassa tuoretuotteita, juustoja, voita ja jauheita. Osa maidosta menee meijeriteollisuuden ulkopuolisen teollisuuden raaka-aineeksi, kuten jäätelön ja suklaan valmistukseen.

Tuoretuotteita valmistettiin noin 870 miljoonaa kiloa vuonna 2017. Tuoretuotteiden valmistus on vähentynyt viime vuosina ja viime vuonna valmistus väheni noin kolme prosenttia edellisvuodesta. Maidon, piimän, jogurttien ja viilin valmistus väheni,

kun taas kerman lisääntyi. Tuoretuotteiden valmistuksesta maitojen osuus oli 72 prosenttia, jogurttien 12, piimän kuusi, kerman viisi ja muiden tuoretuotteiden viisi prosenttia.

Juustojen valmistus lisääntyi kolmella prosentilla edellisvuodesta ja oli noin 86 miljoonaa kiloa. Voin valmistus taas väheni viidellä prosentilla ja oli reilu 52 miljoonaa kiloa.

► [Maito- ja maitotuotetilasto](#)

► [Alueittainen maidontuotanto](#)

Lihaa tuotettiin edellisvuotta vähemmän

Lihaa tuotettiin vuonna 2017 noin 398 miljoonaa kiloa, mikä on reilun prosentin vähemmän kuin vuonna 2016. Siipikarjanlihan tuotanto lisääntyi edelleen, kun taas naudan- ja sianlihantuotanto väheni.

Siipikarjanlihaa jälleen ennätysmäärä

Siipikarjanlihan tuotannossa rikottiin jälleen ennätyksiä broilerinlihan tuotannon kasvun siivittämänä. Myös kalkkunanlihaa tuotettiin hieman edellisvuotta enemmän. Siipikarjanlihaa tuotettiin vajaa 129 miljoonaa kiloa, jossa kasvua edellisvuoteen oli kolme prosenttia. Viime vuonna tuotannon kasvuvauhti hieman hidastui edellisvuosista. Siipikarjanlihasta yli 90 prosenttia on broilerinlihaa.

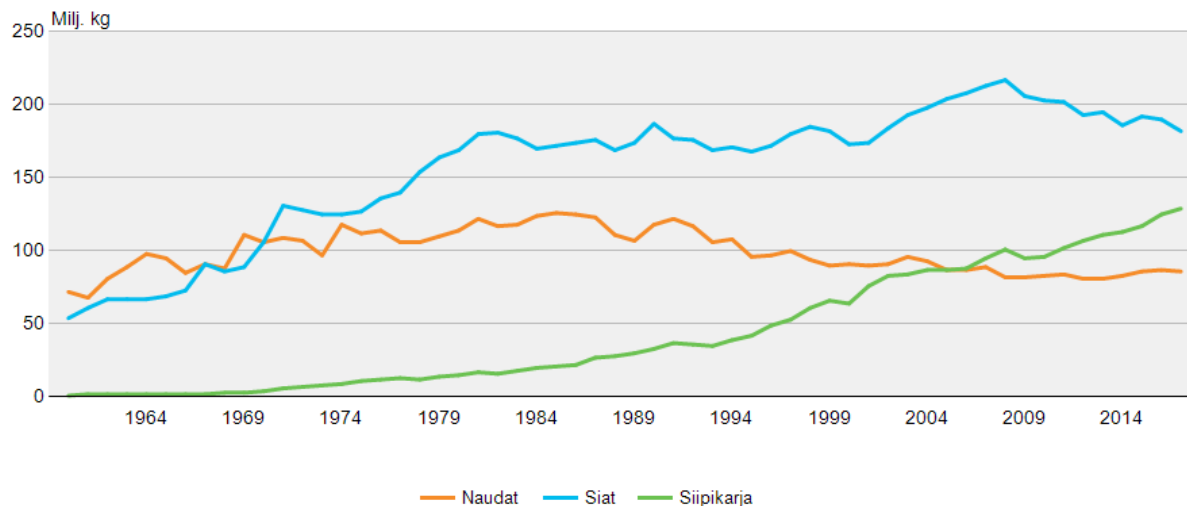
Naudanlihan tuotanto väheni

Naudanlihanlihan tuotanto väheni prosentilla 86 miljoonaan kiloon. Lehmien ja sonnien teurastusmäärät vähenivät, kun taas hiehojen lisääntyivät. Keskimääräiset ruhopainot nousivat edellisvuodesta. Sonnin keskimääräinen ruhopaino oli 351 kiloa, hiehon 247 kiloa ja lehmän 288 kiloa.

Viime vuosikymmeninä naudanlihan tuotanto on vähentynyt lypsylehmien vähentymisen myötä. Tuotannon laskua on hidastanut emolehmien määrän lisääntyminen ja ruhopainojen nousu. 1950-luvulta alkaneella tilastointikaudella naudanlihantuotanto

Naudan-, sian- ja siipikarjanlihan tuotanto 1960–2017

► Taustadata taulukkona



on ollut korkeimmillaan 1980-luvun puolivälissä, jolloin naudanlihaa tuotettiin 125 miljoonaa kiloa.

Eniten naudanlihaa tuotettiin edellisvuoden tapaan Kiuruvedellä, jossa tuotanto oli 3,2 miljoonaa kiloa. Tosin Kuopio ylsi tuotannollaan lähes samaan määrään Kiuruveden kanssa. Kolmanneksi eniten naudanlihaa tuotettiin Kurikassa.

Sianlihaa entistä vähemmän

Sianlihaa tuotettiin viime vuonna reilu 181 miljoonaa kiloa eli neljä prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sikojen teurastusmäärät painuivat alle kahden miljoonan, ja lihasian keskimääräinen ruhopaino nou-

si hieman ollen 90 kiloa. Viime vuotta vähemmän sianlihaa on tuotettu viimeksi 2000-luvun alussa.

Sianlihan tuotanto väheni lähes kaikkien ELY-keskusten alueilla. Suurimmat sianlihan tuottajakunnat olivat Loimaa, 12,8 miljoonaa kiloa, Huittinen, 12,3 miljoonaa kiloa ja Uusikaarlepyy, 10,3 miljoonaa kiloa.

Sikataloutta harjoittavien tilojen vähenemisvauhti on ollut nopeaa. Sikataloutta harjoitettiin vuonna 2017 noin 1 100 tilalla ja tilojen määrä väheni vuoden aikana kymmenisen prosenttia.

Luomuliha tuotanto väheni

Luomulihaa tuotettiin vajaa neljä miljoonaa kiloa vuonna 2017. Määrä väheni kymmenen prosenttia edellisvuodesta. Luomuliha tuotanto sisältää luomunaudan-, luomusian- ja luomulampaanlihan tuotannon. Luomuliha osuus lihan tuotannosta on vain noin prosentti.

► Lihantuotanto

► Alueittainen lihan tuotanto

Kananmunia hieman edellisvuotta enemmän

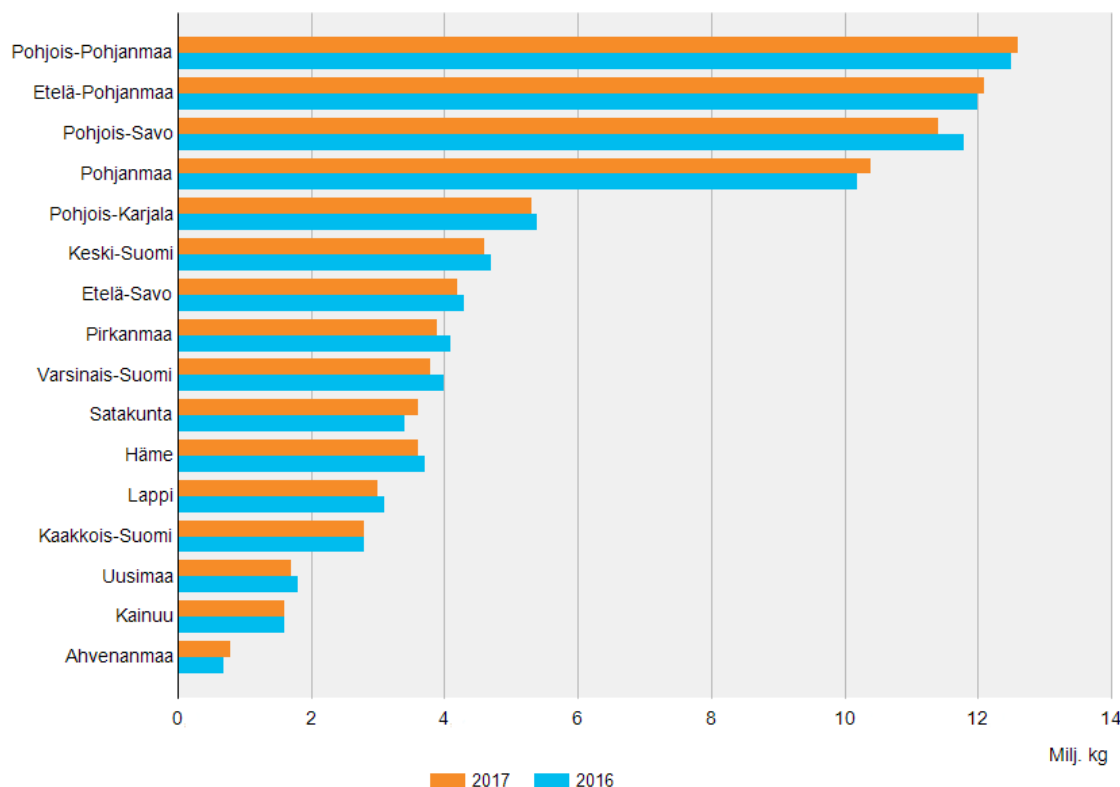
Kananmunia tuotettiin 73,5 miljoonaa kiloa, mikä on prosentin enemmän kuin vuonna 2016. Tuotanto lisääntyi neljä prosenttia ensimmäisellä ja väheni yhden prosentin toisella vuosipuoliskolla. Virikehäkkikanaloissa tuotettujen kananmunien määrä väheni kolme prosenttia kun taas lattia- ja ulkokanaloissa tuotettujen kananmunien määrä lisääntyi kahdeksan prosenttia ja luomukanaloissa tuotettujen 16 prosenttia.

Kananmunista 60 prosenttia tuotettiin virikehäkeissä, 34 prosenttia lattia- ja ulkokanaloissa ja 6 prosenttia luomukanaloissa. Kymmenen vuotta sitten vastaavat luvut olivat 79, 19 ja kaksi prosenttia.

► Kananmunien tuotanto

Naudanlihan tuotanto ELY-keskuksittain 2016 ja 2017

► Taustadata taulukkona



Lypsylehmien määrä jatkoi laskuaan

Keväällä 2017 maataloilla oli nautoja yhteensä 893 200, mikä on vajaa kaksi prosenttia vähemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Nautoja oli kaikkiaan 11 180 tilalla.

Lypsylehmien lukumäärän vähenemisvauhti nopeutui viime vuonna. Keväällä 2017 lypsylehmiä oli 274 950, mikä on vajaa kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016. Keskimäärin tilalla oli 37 lehmää. Yli sadan lehmän tiloja oli reilu 400 ja yli 300 lehmän tiloja 10. Lypsykarjatilojen keskikoko on lähes kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Emolehmien määrä on ollut kasvussa lähes koko 2000-luvun ja määrä on melkein kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Viime vuonna emolehmien määrä kasvoi hienoisesti ja emolehmiä oli reilu 60 000.

Emolehmiä samoin kuin lypsylehmiä on eniten Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon maataloilla.

Sikamäärän väheneminen jatkui

Keväällä 2017 sikoja oli 1 100 maatalilla yhteensä noin 1,13 miljoonaa. Määrä väheni kahdeksan prosenttia edellisvuodesta. Emakoiden määrä taas väheni vuoden aikana kymmenellä prosentilla 85 200:een.

Sikojen määrä on viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentynyt viidenneksellä, kun taas emakoiden määrä on laskenut kolmanneksella. Emakomäärän vähenemistä on kompensoinut porsastuotoksen nousu, joten sikamäärä ei ole laskenut yhtä jyrkästi kuin emakkomäärä.

Vuonna 2017 sikoja kasvatettiin kaikkiaan 176 kunnassa. Eniten sikoja oli edellisvuoden tapaan Huitisissa, Uudessakaarlepyyssä ja Loimaalla.

Kanoja eniten Varsinais-Suomessa ja broilereita Pohjanmaalla

Siipikarjaa oli tiloilla huhtikuun alussa reilu 13 miljoonaa. Määrästä yli 60 prosenttia oli broilereita,

vajaa 30 prosenttia kanoja ja reilu 10 prosenttia kalkkunoita, broilieriemoja ja muuta siipikarjaa. Kaikkiaan siipikarjaa oli vajaalla 1 300 tilalla. Tilamäärä sisältää kaikki tilat, joilla lintuja on yksi tai enemmän. Joukossa on siis paljon tiloja, joilla on vähäinen määrä lintuja. Päätuotantosuuntana siipikarjatalous oli noin 430 tilalla.

Broilereita oli huhtikuun alussa noin kahdeksan miljoonaa 140 tilalla. Kaikkiaan broilereita kasvattavia tiloja on noin 190.

Kanoja oli tiloilla reilu 3,7 miljoonaa. Kanoista yli 65 prosenttia oli varsinaissuomalaisilla tiloilla. Eniten kanoja oli Loimaalla, Laitilassa ja Oripäässä.

Alle 50 kanan tiloja on aika paljon, yli 700. Yli 10 000 kanan kanaloita oli 125 ja yli 50 000 kanan kanaloita oli 11.

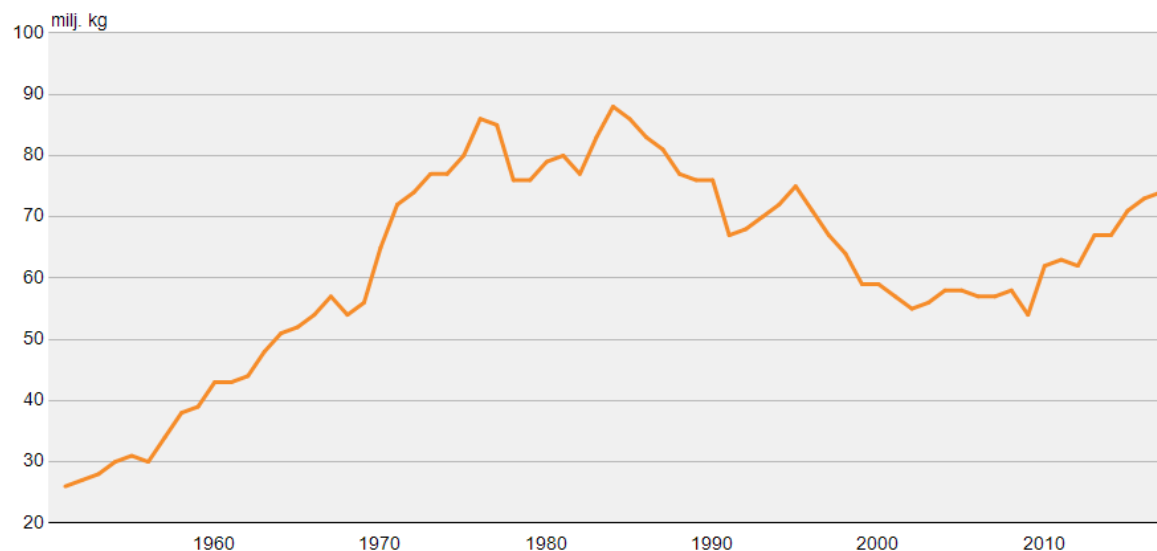
Lammasmäärä kääntyi hienoiseen laskuun

Lampaiden määrä kääntyi hienoiseen laskuun viime vuonna ja lampaista oli keuhkokuumeen 2017 vajaa 156 000. Lampaita oli 1 420 tilalla. Viime vuosina sekä lammas- että tilamäärät ovat olleet kasvussa, kun alalle on tullut muun muassa uusia yrittäjiä.

Tilastojen valossa lammasmäärä on ollut suurimmillaan 1920-luvulla, jolloin niitä oli 1,7 miljoonaa ja alimmillaan 2000-luvulla, jolloin niitä oli 90 000.

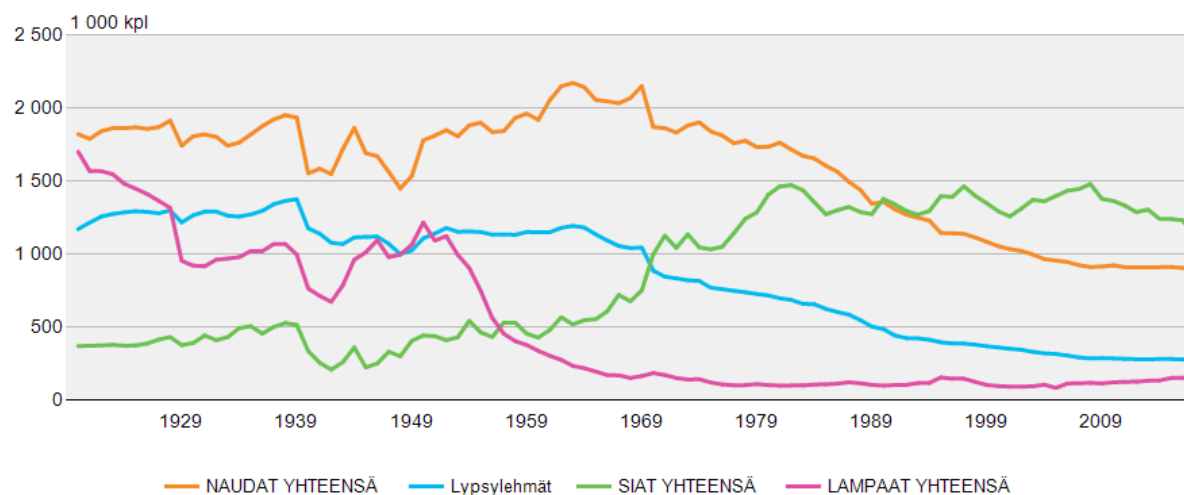
Kananmunien tuotanto 1951–2017

► Taustadata taulukkona



Nautojen, sikojen ja lampaiden määrä 1920–2017

► Taustadata taulukkona



Lammastaloutta harjoitetaan koko maassa. Eniten lampaita on Varsinais-Suomessa, Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla.

► Kotieläinten lukumäärä

Eläinsuojat ja lantavarastot

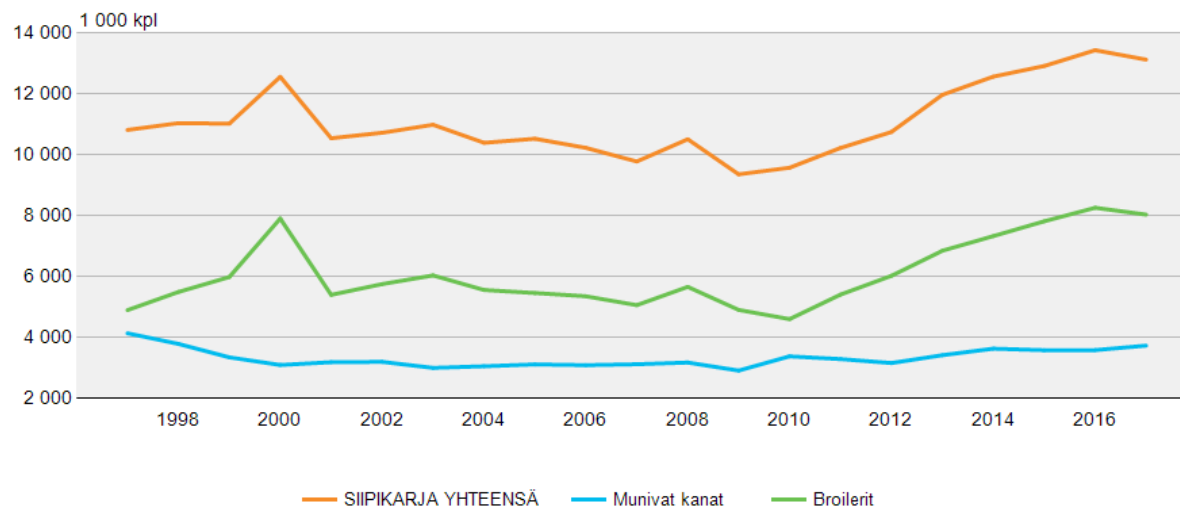
Alle kymmenen prosenttia maatiloista luovutti lantaa tilan ulkopuolelle vuonna 2016. Kiinteän lannan ja lietelannan luovuttaminen oli yhtä yleistä. Lantaa vastaanottavia tiloja oli hieman enemmän kuin luovuttavia. Tilojen välillä liikkui lantaa noin kaksi miljoonaa tonnia.

Suurimmat määrät lantaa liikkui tilojen välillä Varsinais-Suomessa, Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Lannan ominaisuuksia muuttavia käsittelymenetelmiä käytti alle viisi prosenttia tiloista. Yleisin käytetty käsittelymenetelmä oli kiinteän lannan kompostointi.

► Eläinsuojat ja lantavarastot

Siipikarjan lukumäärä 1997-2017

► Taustadata taulukkona



Kuva: Tapio Tuomela / Luke

Peltokasvituotanto

Satovuosi 2017 jää historiaan erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen osalta heikkona satovuotena. Viljaa ja valkuaiskasveja jäi paljon peltoon korjaamatta. Viljasato - 3,4 miljardia kiloa - oli 2000-luvun toiseksi pienin. Poikkeuksena oli ruissato, joka oli suurin lähes 30 vuoteen.

Vilja-ala väheni edelleen

Käytössä oleva maatalousmaa vuonna 2017 oli 2 272 200 hehtaaria. Viljaa oli siitä lähes puolet, noin 1 071 200 hehtaaria. Vilja-ala väheni edellisestä vuodesta kolme prosenttia eli saman verran kuin edellisenäkin vuonna. Väheneminen johtui ohra-alan pienenemisestä.

► [Käytössä oleva maatalousmaa](#)

Katoala laski kokonaissatomäärää

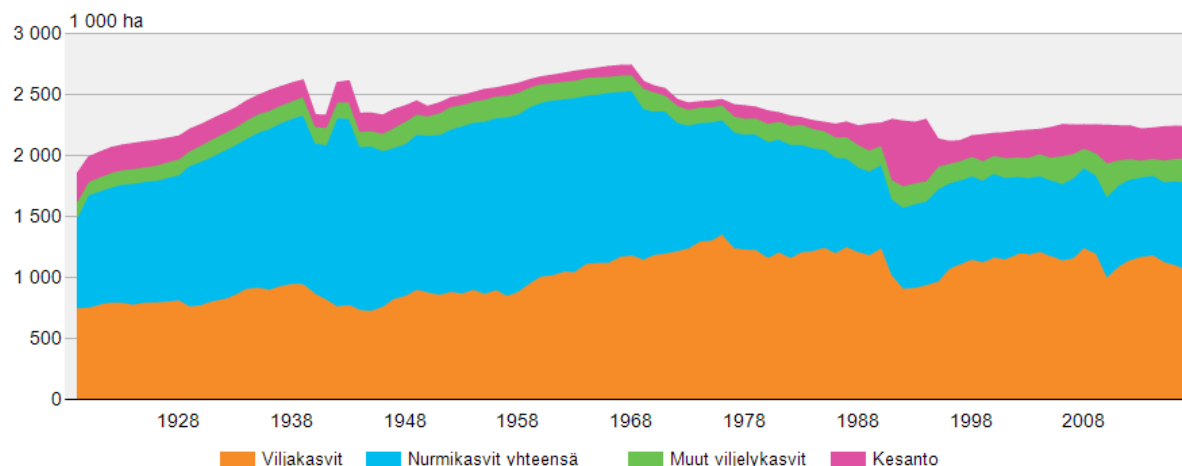
Sateinen kasvukausi ja syksy heikensivät viljan laadua ja osa viljasta jäi myös korjaamatta. Toisaalta korjatulta alalta lasketut hehtaarisadot olivat tavanomaista suurempia - erityisesti syysviljoilla. Rukiin koko maan keskimääräinen satotaso, 3 920 kiloa hehtaarilta, ylitti kauran satotason.

Vehnän ja rukiin laatu kärsi sateista

Perinteisten leipäviljojen, vehnän ja rukiin, laatu kärsi poikkeuksellisen sateisesta kasvukauden lop-

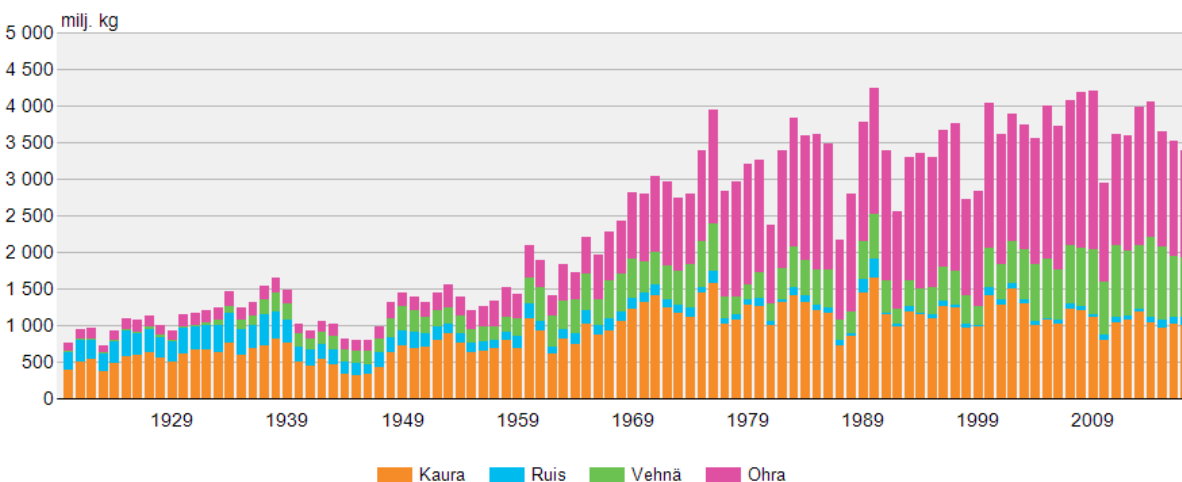
Viljelty ala ja kesanto 1920-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Viljasato 1920-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



pupuoesta. Mallasohran laatu oli sen sijaan hyvä, samoin kauran. Laatuvaihtelu on vuosittain suurta, mikä johtuu pääosin Suomen vaihtelevan kasvukauden olosuhteista.

Luomupeltoviljely painottuu rehuntuotantoon

Luomutuotanto Suomen pelloilla on lisääntynyt pikkuhiljaa. Eniten viljely on lisääntynyt nurmikasveilla. Luomusäilörehusato on nelinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Kauraa viljellään viljoista selvästi eniten luomuna. Sen osuus on yli puolet luomuviljan tuotannosta.

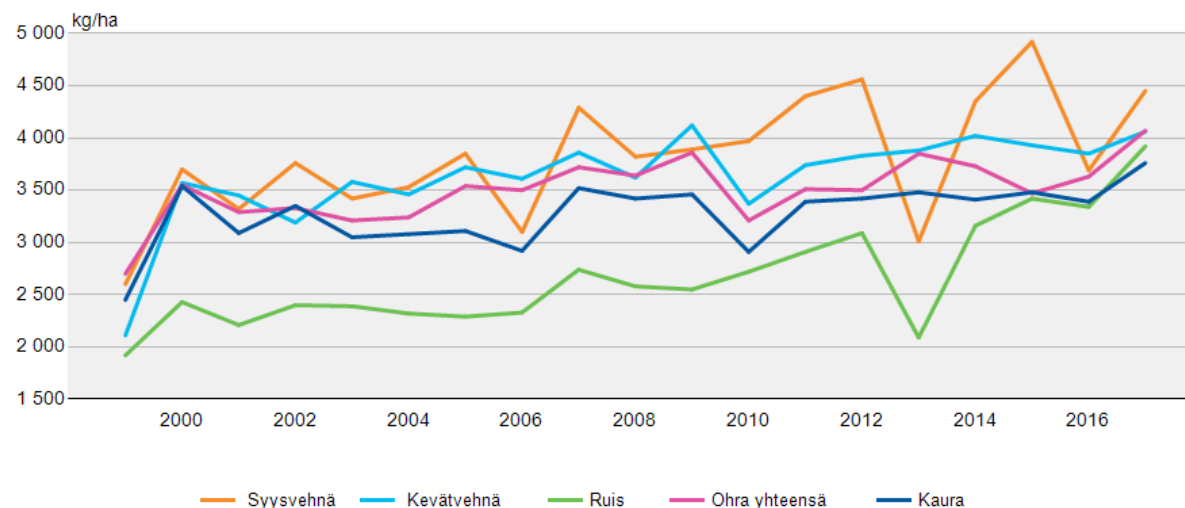
► [Satotilasto](#)

► [Luomusatotilasto](#)

Vuonna 2017
kauraa viljeltiin 337 413
hehtaarilla - [Kouvolassa](#)
[8 255 hehtaarilla](#)

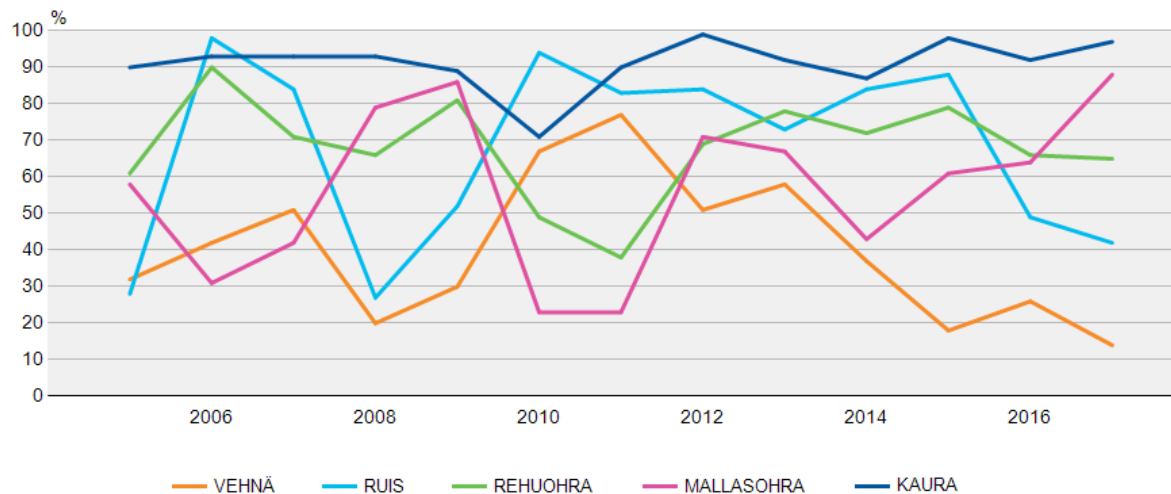
Viljojen hehtaarisatoja 1999-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Viljasadon laatu 2005-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Kokonaissato ja luomusato 2017.

Viljelykasvi	Kokonaissato milj. kg	Luomusato milj. kg	Luomusadon osuus kokonais- sadosta, %
Vehnä	802	11	1,4
Ruis	114	6	5,1
Ohra	1 460	11	0,7
Kaura	1 014	59	5,8
Seosvilja	29	9	30,2
Rypsi ja rapsi	91	1	2,1
Peruna	612	9	1,5
Säilörehu	6 783	1 330	19,6

Viljelysmaan hoito ja kastelu

Talvella 2015–2016 lähes 80 prosenttia maatalous-
maasta oli kasvipeitteistä tai kevennetysti muokat-
tua. Runsas 20 prosenttia maasta oli paljaana. Sa-
tovuonna 2015–2016 yli puolet kylvöistä tehtiin kyn-
nettyyn maahan. Kevennetysti muokattuun maahan

kylvettiin noin 30 prosenttia alasta ja suorakylvön
osuus oli vajaa kymmenen prosenttia.

Vuonna 2016 kasteltiin noin 8 000 hehtaaria pel-
to- ja puutarha-alaa. Kasteltavissa olisi ollut noin
seitsenkertainen ala. Sadetus oli ylivoimaisesti suo-

situin kastelumenetelmä ja kastelussa käytettiin
lähes ainoastaan pintavettä.

Pelloille levitetystä lannasta 75 prosenttia oli liete-
lantaa tai muuta nestemäistä lantaa. Lietelannasta
40 prosenttia sijoitettiin maan sisään levityksen
yhteydessä ja noin 13 prosenttia levitettiin pinta-
maahan veitsimultaimella tai vastaavalla levitti-
mellä. Hajalevityksen osuus oli 30 prosenttia ja
letkulevityksen 15 prosenttia.

Reilulla kymmenellä prosentilla peltoalasta oli mo-
nokulttuuria vuosina 2014–2016 eli alalla viljeltiin
joka vuosi samaa viljelykasvia pois lukien nurmi tai
monivuotinen puutarha- tai kesantokasvi.

► [Viljelysmaan hoito ja kastelu](#)



Kuva: Erkki Oksanen / Luke



Kuva: Erkki Oksanen / Luke



Kuva: Janne Lehtinen / Luke

Puutarhatuotanto

Puutarhatuotantoa oli vuonna 2017 yhteensä 3 729 yrityksessä 19 341 hehtaarin alalla. Kasvihuonetuotantoa tästä oli 389 hehtaaria. Yleisimmin viljeltiin avomaavihanneksia ja marjoja, noin 1 600 yritystä molemmissa tuotantosuunnissa. Vihannesala oli lähes tuplasti marja-alaa suurempi ja tuotantomäärältään kymmenkertainen. Marjan- ja hedelmäntuotanto on paljon vihannestuotantoa työvoimavaltaisempaa, sillä siinä missä juuresten viljelyssä ei juuri käsityötä tarvita, kerätään marja- ja hedelmäsato käsin.

Sateinen kesä haittasi avomaavihannestuotantoa, mutta hyödytti mansikkaa

Avomaan vihannestuotannolle sateinen kesä 2017 oli tavallista huonompi kokonaissadon jäädessä 167 miljoonaan kiloon. Vaikka tuotantomäärältään perinteisesti suurimman eli porkkanan pinta-ala kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, jäi kokonaissato 62 miljoonaan kiloon eli 10 miljoonaa kiloa vuotta 2016 pienemmäksi. Ruokasipulin sato oli 26 ja valkokaalin 23 miljoonaa kiloa.

Hedelmä- ja marjasato oli hyvä, sillä omenasta saatiin kaikkien aikojen ennätyssto, 6,8 miljoonaa kiloa. Tärkeimmän puutarhamarjan eli mansikan sato

Avomaatuotannon jakautuminen 2017.

	Yrityksiä, kpl	Ala, ha	Tuotanto, 1000 kg
Avomaavihannekset	1 695	11 803	167 873
Marjat	1 627	6 348	17 081
Hedelmät	368	745	6 933
Taimistot	106	352	-
Leikkokukat ja leikkovihreä	73	93	-
Avomaatuotanto yhteensä	2 984	19 341	191 887

Kasvihuonetuotannon jakautuminen 2017.

	Yrityksiä, kpl	Ala, 1 000 m ²	Tuotanto, 1 000 kg
Kasvihuonevihannekset	515	2 215	87 322
Ruukkuvihannekset	79	322	9 416
Marjat	41	41	89

	Yrityksiä, kpl	Ala, 1 000 m ²	Tuotanto, 1 000 kpl
Koristekasvit	449	1 210	125 905
Sipulikukat	88	-	79 106
Kukkivat ruukkukasvit	221	-	10 477
Viherkasvit	33	-	324
Kesäkukat	440	-	35 998
Taimet ja pistokkaat	175	145	-
Kasvihuonetuotanto yhteensä	1 062	3 888	-

kipusi 13,8 miljoonaan kiloon. Sen sijaan vadelmasato jäi edellistä vuotta huonommaksi.

Tomaatin ja kasvihuonekurkun viljely keskittyy Pohjanmaalle

Tomaatti ja kurkku ovat eniten viljeltyt kasvihuonevihannekset, joita tuotetaan ympärivuoden kas-

vihuoneissa. Kasvihuonevihannesten 87 miljoonan kilon kokonaistuotannosta oli kurkkua 43 ja tomaattia 39 miljoonaa kiloa. Tomaatin kokonaistuotanto väheni hieman edellisvuoteen verrattuna. Siihen vaikutti pinta-alan lievä lasku mutta myös osaltaan satotasoltaan tavallista tomaattia pienempien erikoistomaattien viljelyn lisääntyminen.

Tomaatin ja kurkun yhteenlasketusta kasvihuonealasta 92 hehtaaria eli 58 prosenttia ja tuotannosta peräti 71 prosenttia eli 58 miljoonaa kiloa on Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella. Myös ruukkuvihannesten viljely on vahvasti keskittynyt kolmen ELY-keskuksen alueelle, sillä Etelä-Savossa, Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa kasvoi vuonna 2017 vajaa 69 miljoonaa ruukkuvihannesta kokonaistuotannon ollessa 102 miljoonaa ruukkua.



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Omenasato oli 6,8 miljoonaa kiloa vuonna 2017. Kyseessä oli kaikkien aikojen suurin omenasato Suomessa.

Kuvassa Discovery-lajike.
Kuva: Matti Lahtinen /
Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto.

Leikkotulppaani koristekasvien kappalemäärien ykkönen

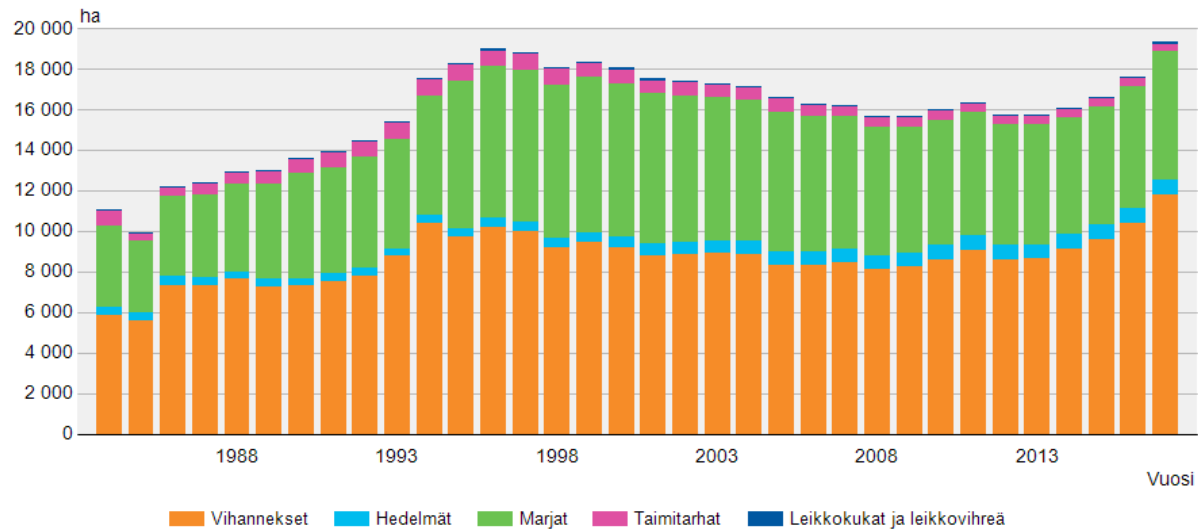
Koristekasvituotantoa kasvihuoneissa oli 121 hehtaarin alalla ja 499 yrityksessä. Kesäkukkia tuotettiin 36 ja sipulikukkia 79 miljoonaa kappaletta. Sipulikukkatuotannon ydinalueet ovat Etelä-Savo ja Varsinais-Suomi, joiden alueella tuotettiin 94 prosenttia Suomen sipulikukista. Leikkotulppaani oli sipulikukkien selvä ykkönen 73 miljoonalla myydyllä kukalla ja se on talvikauden suosituin koristekasvi.

Kesäkukkatuotanto on muuhun koristekasvituotantoon verrattuna tasaisemmin levittäytynyt ympäri Suomen, mutta suurimmat tuottajat ovat Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla. Orvokki on pitkään ollut suosituin kesäkukka. Vuonna 2017 niitä kasvatettiin 10 miljoonaa kappaletta. Näistä amppeliorvokeita oli noin 300 000 ruukkua. Kaiken kaikkiaan amppeleita tuotettiin reilut 400 000 kappaletta

► Puutarhatilastot

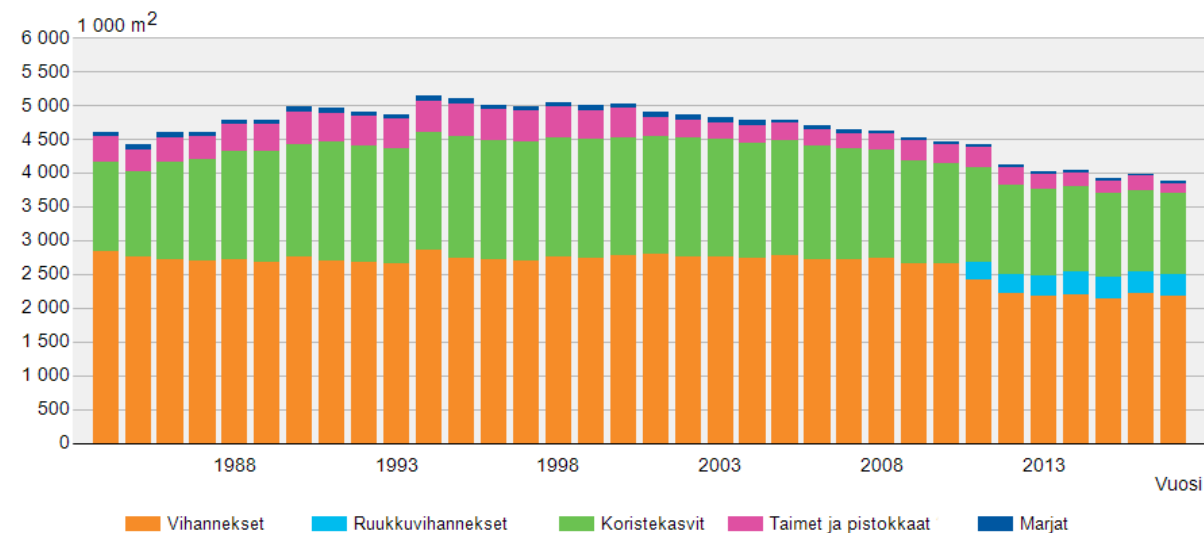
Avomaatuotannon jakautuminen 1984-2017

► Taustadata taulukkona



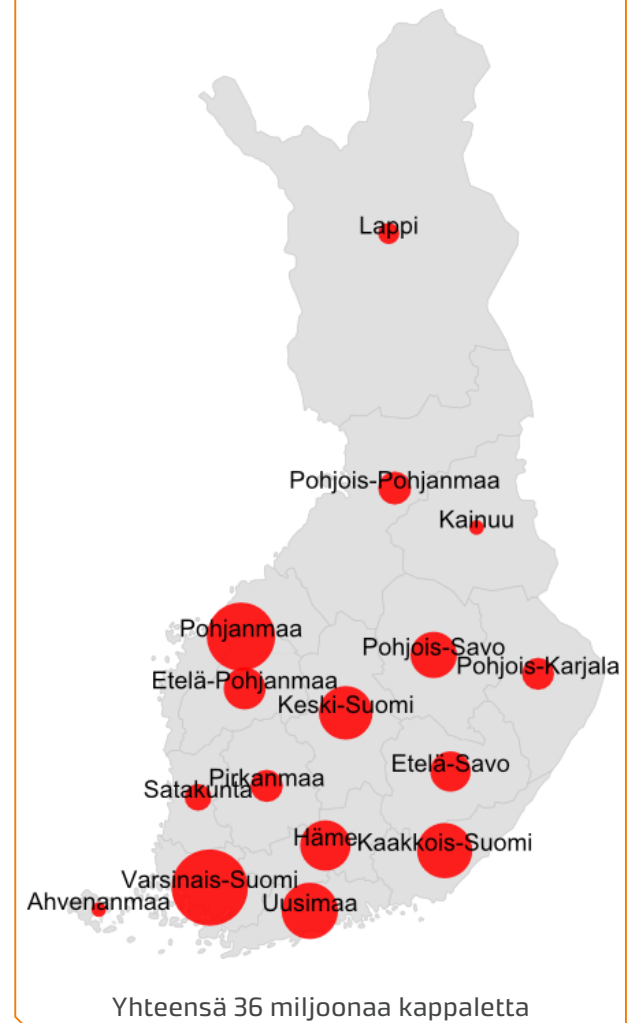
Kasvihuonetuotannon jakautuminen 1984-2017

► Taustadata taulukkona



Kesäkukkien viljely kasvihuoneessa 2017

► Taustadata taulukkona



Maataloustuotteiden käyttö ja varastot

Viljasadosta käytetään noin kaksi viidesosaa maatiloilla pääasiassa eläinten rehuna ja loppuosa myydään teollisuuteen ja vientiin.

Maatiloilta vähemmän viljaa markkinoille

Viljaa käyttävä teollisuus ja viljan välittäjät ostivat maatiloilta vuonna 2017 viljaa yhteensä lähes kaksi miljardia kiloa. Määrä on pienentynyt kolmatta vuotta peräkkäin. Rypsiä ja rapsia ostettiin maatiloilta yhteensä 67 miljoonaa kiloa eli 10 miljoonaa kiloa edellisvuotta enemmän.

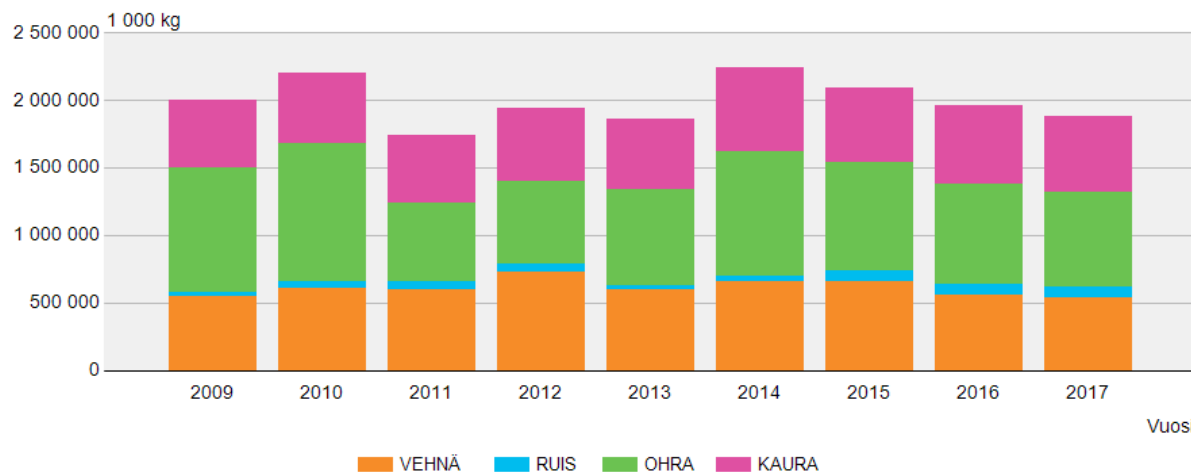
Määrällisesti eniten ostettiin ohraa, 695 miljoonaa kiloa. Siitä neljäsosa oli mallasohraa, jonka määrä oli hieman edellisvuotta suurempi. Loppuosa ohraa oli pääasiassa rehuohraa ja sen määrä oli edellisvuotta pienempi, jo kolmatta vuotta peräkkäin. Myös kauran ja vehnän ostoja oli edellisvuotta vähemmän. Kauraa ostettiin kuitenkin toiseksi eniten eli 568 miljoonaa kiloa. Vehnän ostoja oli 535 miljoonaa kiloa, ja siitä vajaa puolet ostettiin leipävehnänä ja loput rehuvehnänä. Rukiin ostomäärä nousi 88 miljoonaan kiloon.

Lähes puolet viljasta rehukäyttöön

Kotimainen teollisuus käytti vuonna 2017 kotimaista ja ulkomaista viljaa yhteensä lähes 1,4 miljardia

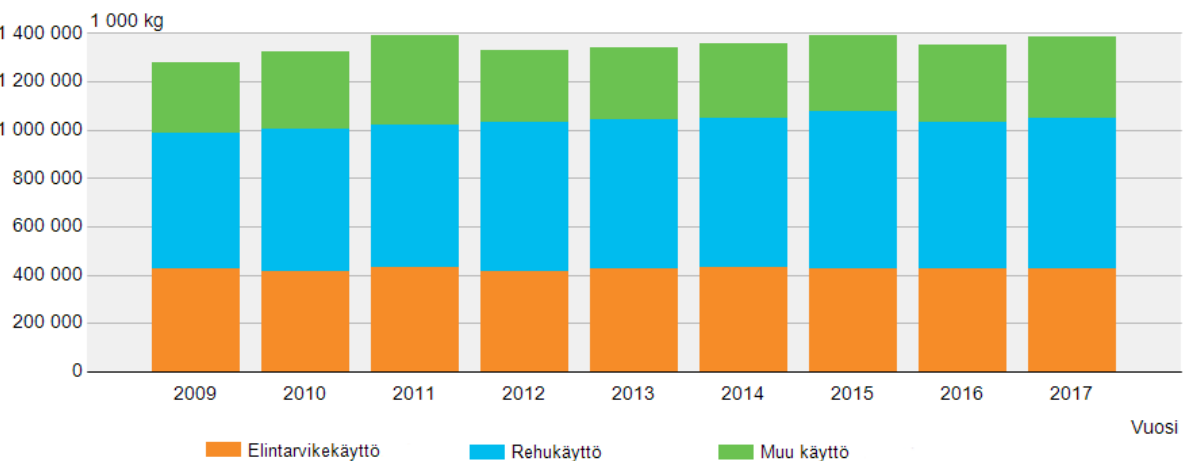
Teollisuuden ja kaupan viljan ostot maatiloilta vuosittain

► Taustadata taulukkona



Viljan käyttö teollisuudessa vuosittain

► Taustadata taulukkona

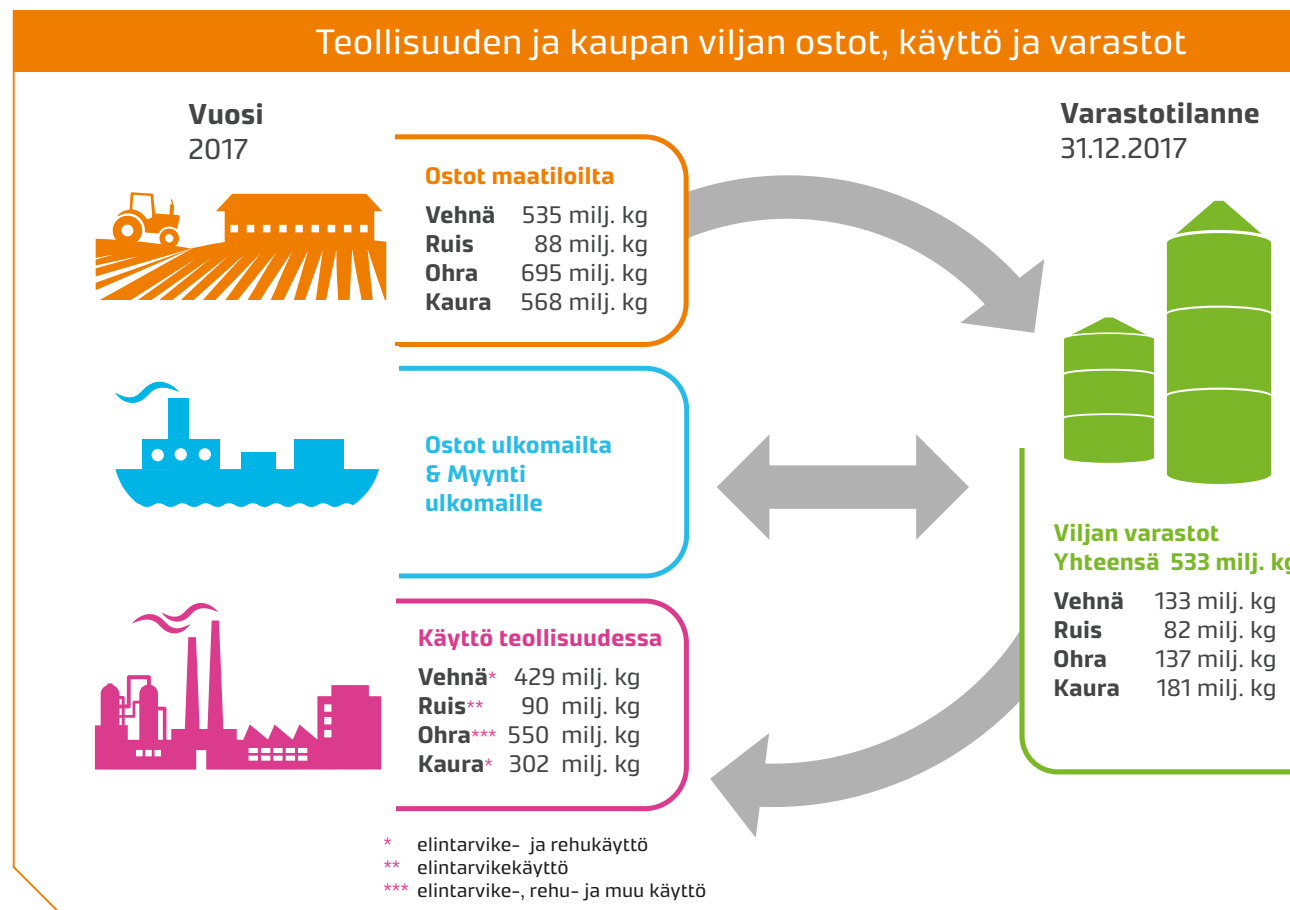


kiloa. Elintarviketeollisuus käytti viljamäärästä vajaa kolmanneksen ja rehuteollisuus vajaan puolet. Lisäksi viljaa käytettiin muussa teollisuudessa, johon kuuluvat muun muassa mallastus sekä etanolin, tärkkelyksen, liimajauhon ja entsyymien valmistus.

Teollisuudessa käytettiin viljoista eniten ohraa, 550 miljoonaa kiloa, josta 40 prosenttia kului teollisten rehujen valmistukseen. Elintarviketeollisuudessa ohraa käytettiin 11 miljoonaa kiloa. Muuhun teolliseen käyttöön, muun muassa mallastukseen, ohraa käytettiin yhteensä 321 miljoonaa kiloa.

Vehnää käytettiin vuonna 2017 elintarvikkeiden valmistukseen, lähinnä myllytuotteisiin, 233 miljoonaa kiloa. Määrä on pienentynyt vuodesta 2009 noin 40 miljoonaa kiloa. Rehujen valmistukseen käytettiin vehnää 196 miljoonaa kiloa. Määrä vaihtelee vuosittain ja oli samansuuruinen kuin vuonna 2009.

Kauran käyttö elintarvike- ja rehuteollisuudessa on lisääntynyt hiljalleen. Elintarviketeollisuus käytti kauraa lähes yhdeksän miljoonaa kiloa edellisvuotta enemmän, yhteensä 92 miljoonaa kiloa. Kauraa käytetään elintarvikkeeksi jo yhtä paljon kuin ruista. Rehuteollisuudessa käytettiin kauraa 210 miljoonaa kiloa eli 12 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna, mutta vain hieman enemmän kuin kaksi vuotta aiemmin.



Ruis on perinteinen leipäviljamme. Sitä kului elintarviketeollisuudessa 90 miljoonaa kiloa eli samann verran kuin edellisvuonna.

Viljan varastot

Teollisuuden ja kaupan varastoissa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 533 miljoonaa kiloa kotimaista ja ulkomaista viljaa. Eniten varastoissa oli kauraa, 181

miljoonaa kiloa. Ohraa oli varastoissa 137, vehnää 133 ja ruista 82 miljoonaa kiloa. Aikasarja vuoden lopun sekä kesäkuun lopun varastoista löytyy ti-laston [tietokannasta](#).

► [Teollisuuden ja kaupan viljan osto-, käyttö- ja varastotilastot](#)

Maatilojen viljankäyttö

Maatilat tuottivat vuonna 2017 viljaa yhteensä 3,4 miljardia kiloa, joka on pienin satomäärä seitsemään vuoteen. Maatiloilta markkinoille siitä päätyi lähes 1,9 miljardia kiloa, mikä on pienin määrä kuuteen vuoteen. Eniten maatiloilta myydyn viljan määrän eli viljan kauppaantulomäärän pienenemiseen on vaikuttanut se, että ohran ja vehnän myynti on vähentynyt viimeiset kolme satovuotta. Kauran myynti sen sijaan on jatkanut kasvuaan ja oli satovuonna 2017–2018 noin 590 miljoonaa kiloa. Rukiin myynti vaihtelee paljon satovuosittain, koska myös ruissato vaihtelee paljon vuosittain.

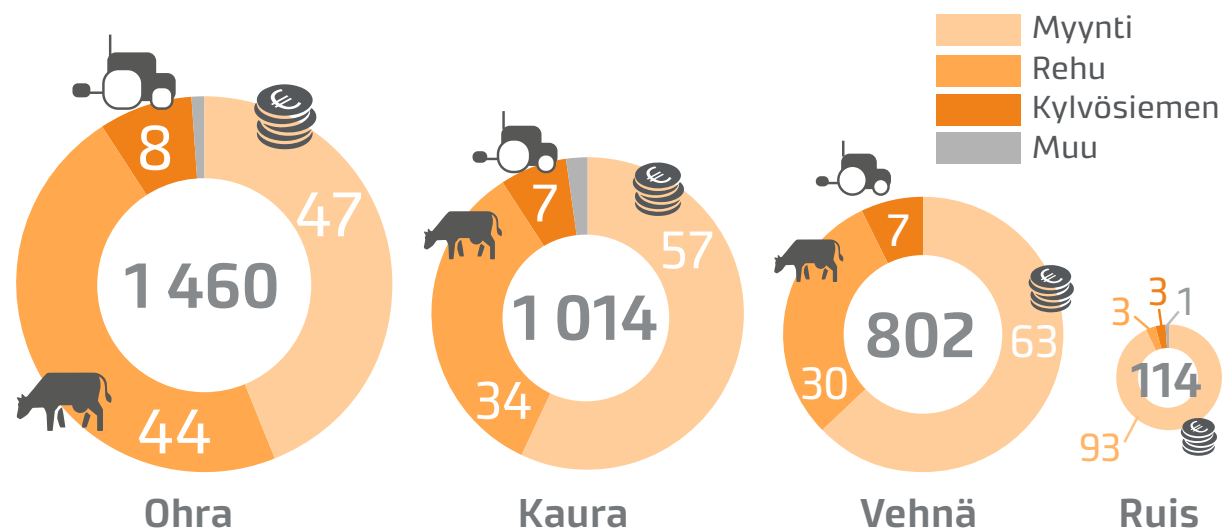
Maatilat varasivat omaan käyttöön vuoden 2017 viljasadosta noin 1,6 miljardia kiloa. Pääosa siitä käytettiin rehuksi – noin 1,3 miljardia kiloa. Seuraavaa satoa varten eli kylvöön varattiin viljaa noin 250 miljoonaa kiloa. Suuri osa maatilojen varastoissa satokauden eli kesä-heinäkuun vaihteessa olevasta viljasta on yleensä varattu rehukäyttöön. Viime vuosina varastot ovat olleet noin 700–900 miljoonaa kiloa.

Maatilojen sadonkäyttö

Viljatase

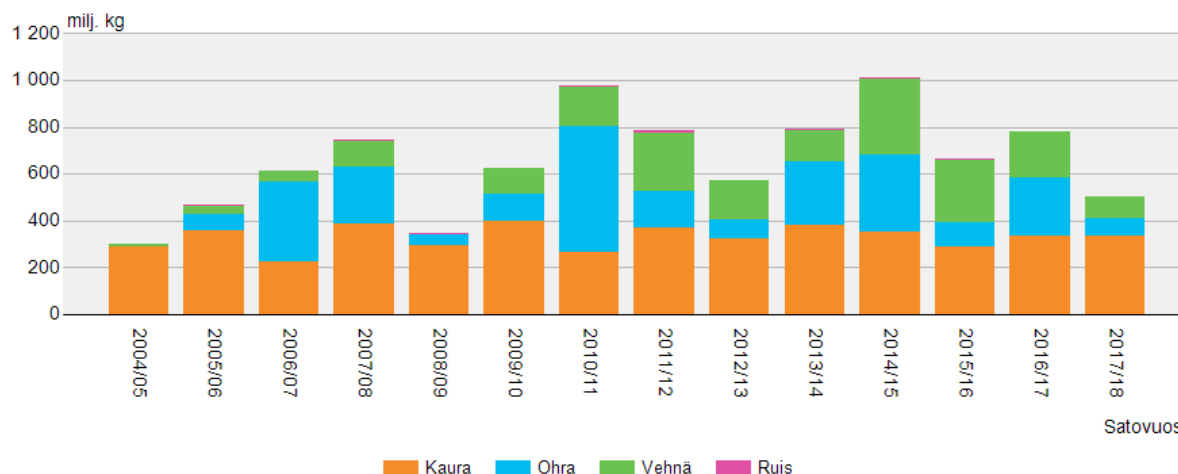
Kotimaassa viljan käyttö on vuosittain kaikkiaan noin kolme miljardia kiloa. Maatilojen viljarehun käyttö lähenee kahta miljardia kiloa, kun teollisuus-

Viljasadon 2017 käyttö maatiloilla (milj. kg) viljalajeittain



Viljan vienti satovuosittain

Taustadata taulukkona



den rehunvalmistukseen käyttämä 630 miljoonaa kiloa lasketaan mukaan.

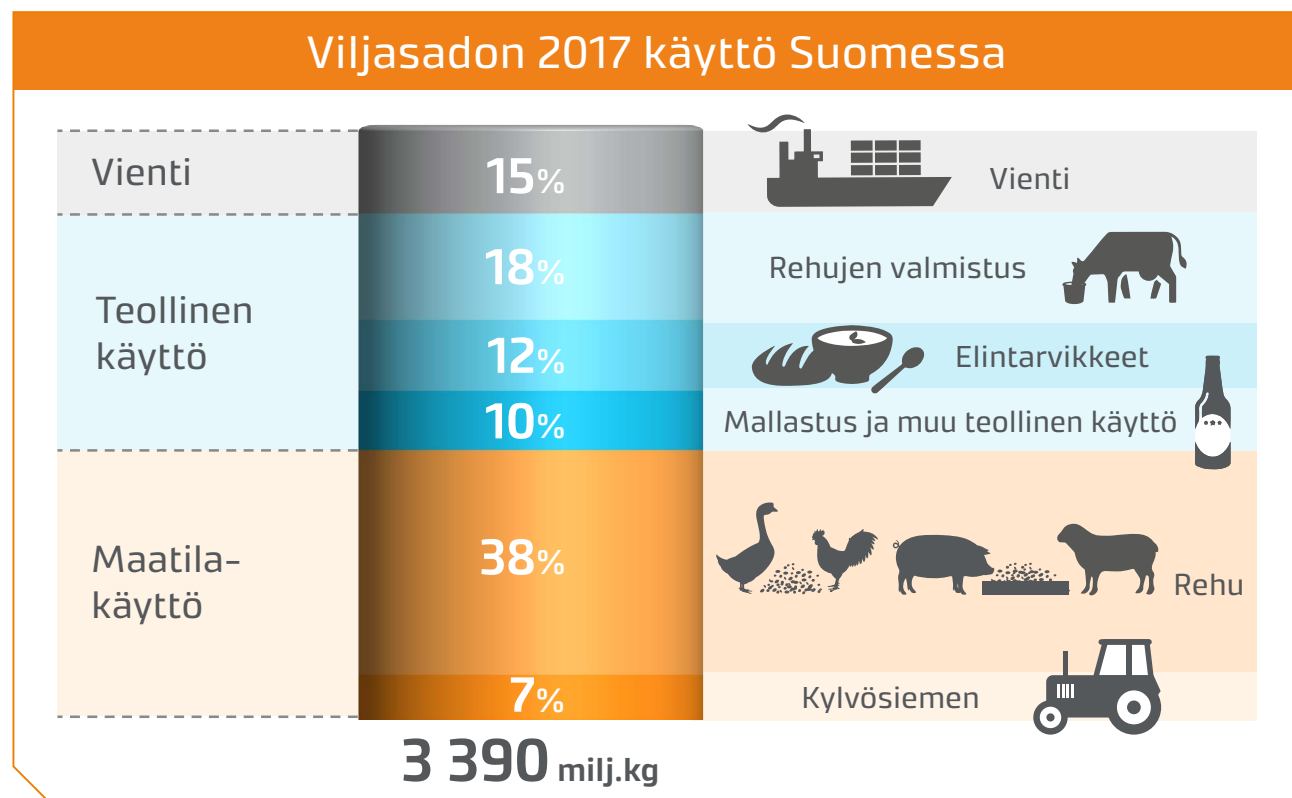
Kahdeksasosa viljasadosta elintarvikekäyttöön

Viljasadon vuosittainen vaihtelu ei juuri vaikuta Suomessa elintarvikejauhatukseen menevän viljan määrään. Jo toistakymmentä vuotta elintarvikejauhatukseen on Suomessa käytetty satovuosittain noin 420–440 miljoonaa kiloa viljaa. Siitä suurin osa on vehnää, jonka osuus tosin on laskenut 15 vuodessa lähes 300 miljoonasta kilosta noin 230 miljoonaan kiloon. Sen sijaan kauran käyttö on samassa ajassa kaksinkertaistunut noin 44 miljoonasta kilosta 94 miljoonaan kiloon. Kauran elintarvikejauhatusta ylittikin viime satovuonna rukiin tasaisen noin 90 miljoonan kilon jauhatusmäärän.

Kauran vienti vetää

Suomessa viljan tuotantomäärä on kattanut jo vuosikymmeniä kotimaisen viljan käytön. Vain rukiin tuotanto ei aina ole kattanut kotimaisen myllyteollisuuden tarvetta. Rukiin ohella myös muita viljoja tuodaan vuosittain, mutta selvästi vähemmän kuin viedään.

Satokaudella 1.7.2017–30.6.2018 viljaa vietiin 500 miljoonaa kiloa, mikä on pienin määrä sitten satovuoden 2008–2009. Suurin osa vientiviljasta, yli 330 miljoonaa kiloa, oli kauraa. Kauran vientimäärä pysyi edellisatovuoden tasolla.



Viljasadon vuosittainen vaihtelu ei kovin paljon vaikuta teolliseen viljan rehu- ja ruokakäyttöön. Eniten se heijastuu ulkomaankauppaan ja erityisesti ohran ja vehnän vientimääriin. Satovuonna 2017–2018 ohran vienti puolittui ja vehnän vienti notkahti vajaseen kolmannekseen edellisestä satovuodesta.

► [Viljatase](#)

Maataloustuotteiden tuottajahinnat

Keskimääräiset tuottajahinnat nousivat vuonna 2017. Kuukausittain tarkasteltuna hintojen nousu painottui suurelta osin loppuvuoteen.

Maidon tuottajahinta edelleen vuoden 2007 tasolla

Maidontuottajille maksettiin vuonna 2017 keskimäärin 38,84 senttiä maitolitralta, mikä on hieman edellisvuotta enemmän. Luvussa on huomioitu maidon tilityshinnan lisäksi vuosittainen jälkitili.

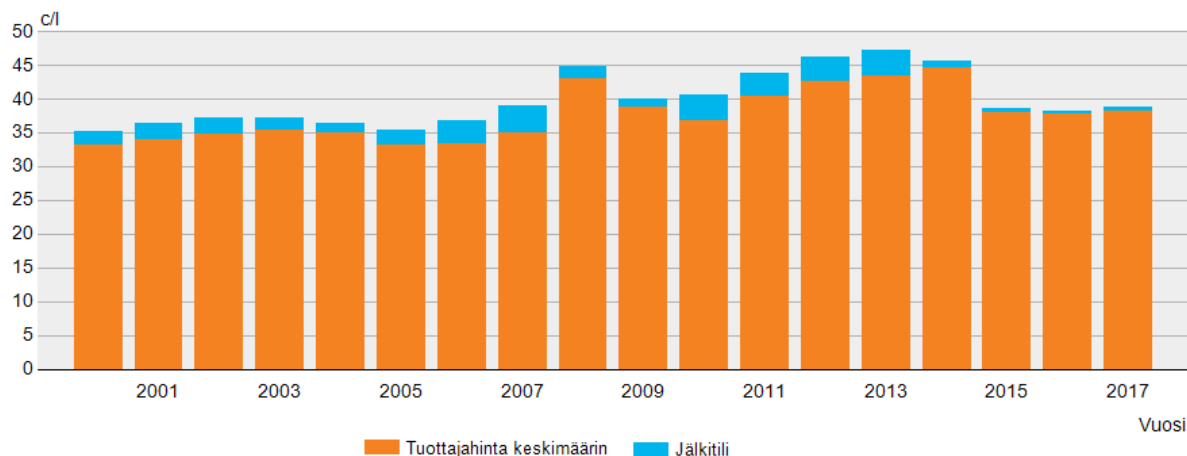
Maidon tuottajahinta on ollut korkeimmillaan vuonna 2013, mutta kääntyi laskuun vuoden 2014 puolivälissä vientimarkkinoiden heikentyessä. Vuosina 2014-2017 maidontuottajille maksettiin myös pienempi jälkitili.

Lihan tuottajahinnat pääosin nousivat

Teurastamot maksoivat tuottajille sonninihastaa vuonna 2017 keskimäärin 3,40 ja kaikesta naudanlihasta yhteensä keskimäärin 2,98 euroa kilolta. Molemmat ovat hieman edellisvuotta korkeampia. Lihasian lihasta maksettiin edellisvuotta enemmän eli 1,50 euroa kilolta. Karitsanlihan tuottajahinta oli 3,71 euroa kilolta, mikä myös on hieman edellisvuotta enemmän. Broilerinlihan tuottajahinta sen sijaan laski 1,29 euroon kilolta.

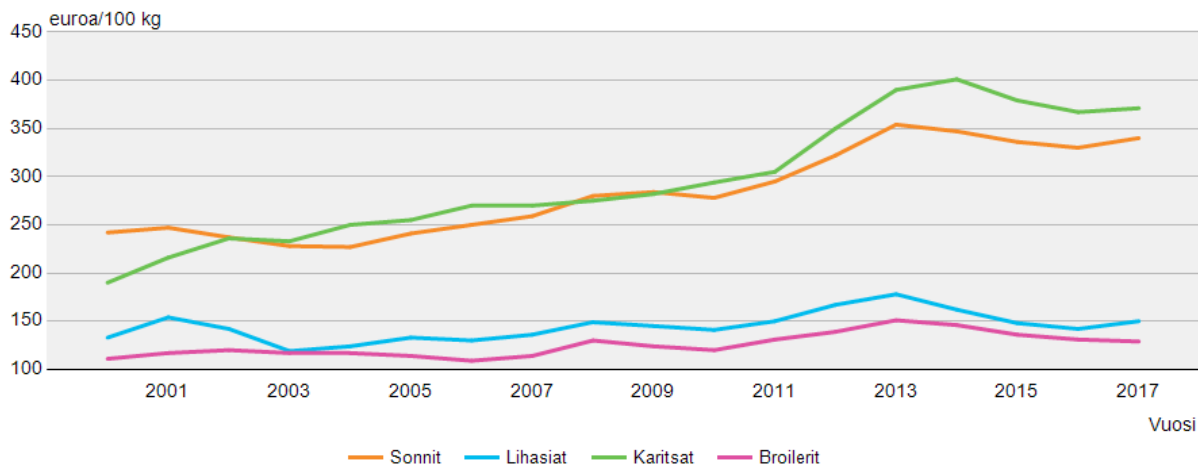
Maidon keskimääräiset tuottajahinnat vuosittain

► Taustadata taulukkona



Lihan keskimääräiset tuottajahinnat vuosittain

► Taustadata taulukkona



Kananmunien tuottajahinnoissa eroja tuotantotavoittain

A-luokan kananmunien keskimääräinen tuottajahinta vuonna 2017 oli 1,02 euroa kilolta eli hieman edellisvuotta vähemmän.

Tuottaja sai vuonna 2017 lattia- ja ulkokanojen munista 1,07 euroa kilolta ja virikehökkikanojen munista 0,83 euroa kilolta. [Vuoden 2018 alusta](#) lattiakanojen ja ulkokanojen kananmunien hinnat on tilastoitu erikseen. Luomukananmunista tuottajat saivat vuonna 2017 2,63 euroa kilolta.

Viljan tuottajahinnat pääosin nousivat

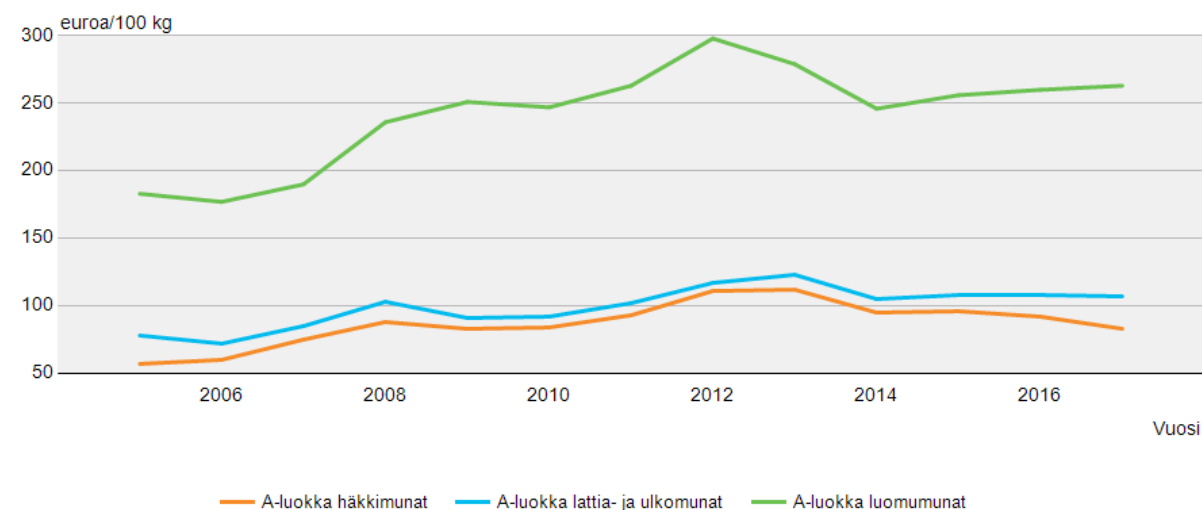
Viljelijälle maksettiin vuonna 2017 peruslaatuista vehnää keskimäärin 148 euroa tonnilta, mikä on kuusi prosenttia edellisvuotta enemmän. Leipävehnän hinta oli 156 euroa tonnilta ja rehuvehnän 139 euroa tonnilta. Rukiin tuottajahinta laski edellisvuodesta 164 euroon tonnilta.

Ohran keskimääräinen vuositason perushinta oli 138 euroa ja kauran 135 euroa tonnilta. Molemmat ovat viisi prosenttia edellisvuotta enemmän. Mallasohrasta maksettiin 157 euroa tonnilta ja rehuohrasta vähemmän, 130 euroa tonnilta.

Rypsin ja rapsin keskimääräinen perushinta vuonna 2017 oli 383 euroa tonnilta eli hieman edellisvuotta enemmän.

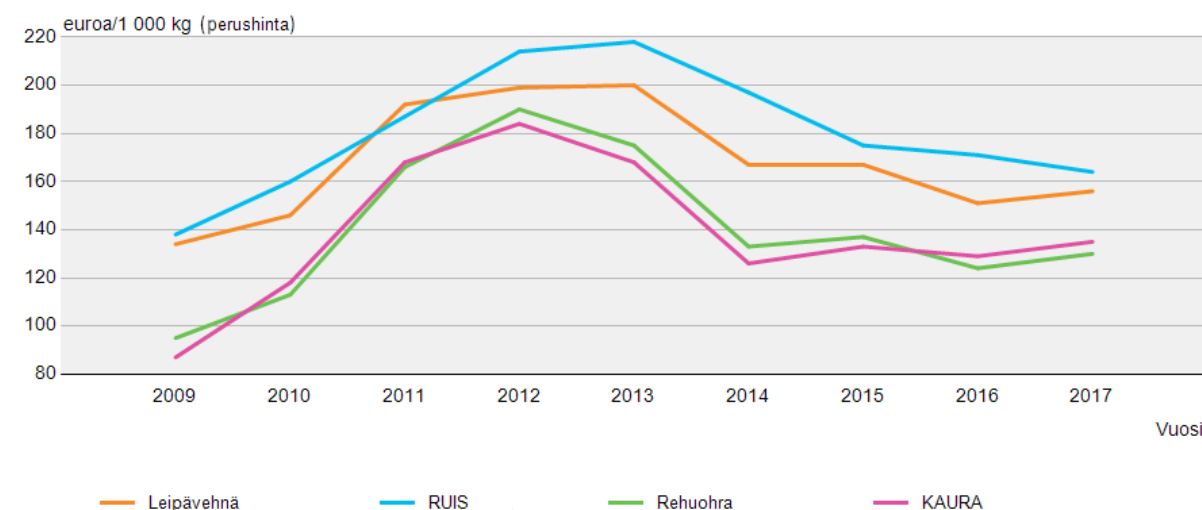
Kananmunien keskimääräiset tuottajahinnat vuosittain

► [Taustadata taulukkona](#)



Viljan keskimääräiset tuottajahinnat vuosittain

► [Taustadata taulukkona](#)



Ruokaperunan tuottajahinnat laskivat hieman

Ruokaperunan keskimääräinen tuottajahinta vuonna 2017 oli 0,18 euroa kilolta, mikä on hieman edellisvuotta alhaisempi. Varhaisperunan keskimääräinen hinta vaihtelee vuosittain paljon. Vuonna 2017 se oli 0,59 euroa kilolta.

Tuottajahinta perustuu kyselyihin

Tuottajahinta on viljelijän maataloustuotteesta saama hinta ilman arvonlisäveroa. Tiedot tuottajahinnoista perustuvat ensimmäisille ostajille eli meijereille, teurastamoille, maatalouskaupalle, viljaa käyttävälle teollisuudelle sekä kananmuna- ja perunapakkaamoille tehtyihin kyselyihin. Tiedot kerätään kuukausittain ja ne löytyvät tilaston kotisivuilta.

► Maataloustuotteiden tuottajahinnat



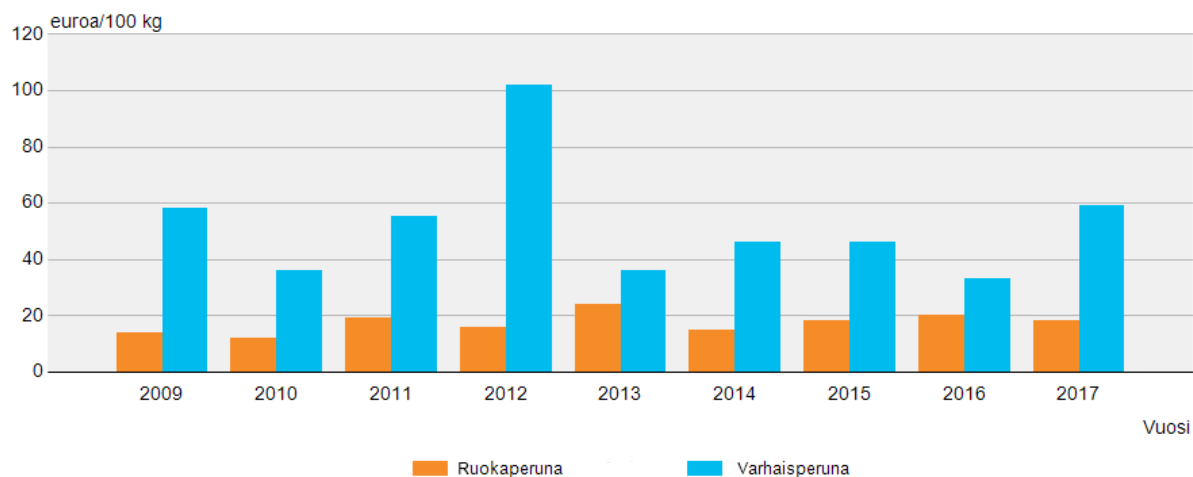
Kuva: Erkki Oksanen / Luke



Kuva: Pekka Väisänen / Luke

Ruokaperunan keskimääräiset tuottajahinnat vuosittain

► [Taustadata taulukkona](#)



Pellon vuokrahinnat

Viime vuosina maatalous- ja puutarhayrityksistä 60 prosentilla on ollut vuokrattua peltoa. Koko peltoalasta yli kolmannes on ollut vuokrattua.

Vuokrahinnat alueittain, tilatyypeittäin ja tuotantosuunnittain

Maatalous- ja puutarhayritykset maksoivat vuokratusta peltomaasta vuonna 2016 keskimäärin 223 euroa hehtaarilta vuodessa. Tilakohtaiset ja alueelliset vaihtelut vuokrahinnoissa ovat melko suuria. Hinnat vaihtelivat yhdestä eurosta kahteen tuuhanteen euroon hehtaarilta.

Alueellisesti korkeimmat vuokrahinnat olivat Varsinais-Suomessa, keskimäärin 350 euroa hehtaarilta, ja Satakunnassa, keskimäärin 297 euroa hehtaarilta. Alhaisimmat keskimääräiset vuokrahinnat olivat Lapissa ja Kainuussa, noin sata euroa hehtaarilta.

Puutarhatiloilla peltomaan vuokra oli selvästi koko maan keskiarvoa korkeampi, 293 euroa hehtaarilta. Luomutilat maksoivat pellostä hieman enemmän kuin tavanomaisen tuotantotavan tilat; luomutilat keskimäärin 227 euroa ja tavanomaisen tuotantotavan tilat 221 euroa hehtaarilta.

Luokittelu tuotantosuunnittain sisältää yksitoista tuotantosuuntaa. Siipikarja- ja sikatilat sekä puu-

tarhatilat maksoivat vuokrapellosta yli 300 euroa hehtaarilta. Lypsykarjatiloiilla ja naudanlihaa tuottavilla tiloilla vuokrat olivat noin 200 euroa hehtaarilta.

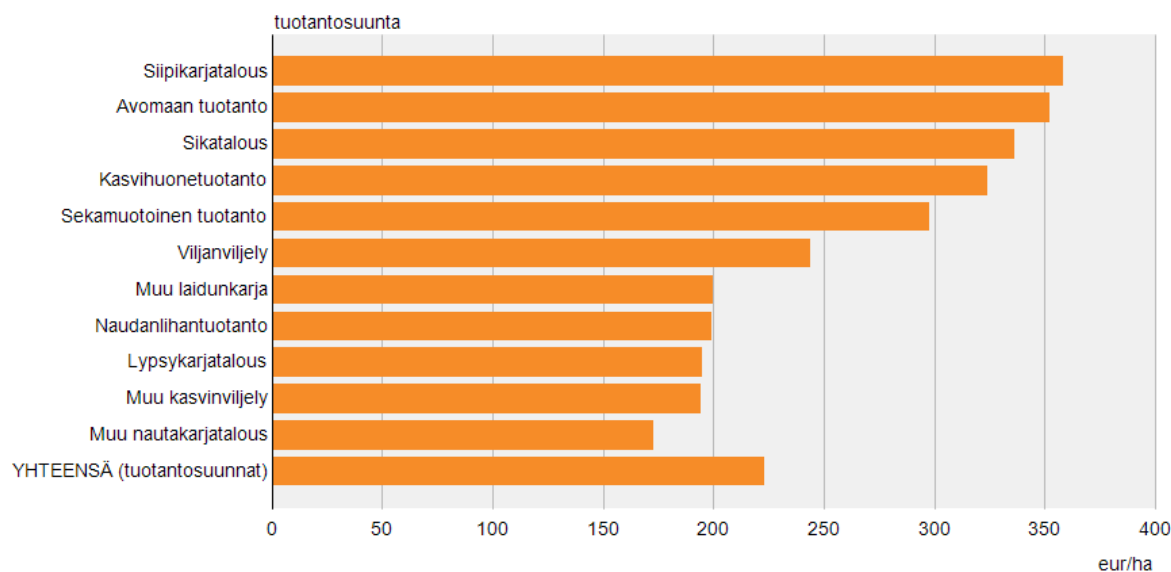
Tarkemmat tiedot kaikista tuotantosuunnista ja tilatyypeistä alueittain löytyvät Luken [Tilastietokannasta](#).



Kuva: Janne Lehtinen / Luke

Pellon vuokrahinnat tuotantosuunnittain 2016

► [Taustadata taulukkona](#)





Tilasto perustuu kyselyyn

Pellon vuokrahinnat -tilasto perustuu syksyn 2016 satotutkimuksen ja puutarhatutkimuksen yhteydessä kerättyihin hintatietoihin. Satotutkimus on vuosittain tehtävä otantatutkimus, joka kohdistuu noin 6 000:lle tavanomaisen tuotantotavan maatilalle ja luomutilalle. Puutarhatutkimukseen osallistuu vuosittain noin 3 100 avomaan tilaa ja kasvihuoneyritystä.

► Pellon vuokrahinnat

Alueittaista tietoa tilatyypeittäin ja tuotantosuunnittain myös kartalla.



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Maatalouden kannattavuus

Luken kannattavuuskirjanpidossa seurataan Suomen maatalous- ja puutarhayritysten talous- ja kannattavuuskehitystä 800 yritykseltä vuosittain koottavan kirjanpitoaineiston perusteella.

Yritystoiminta keskimäärin tappiollista

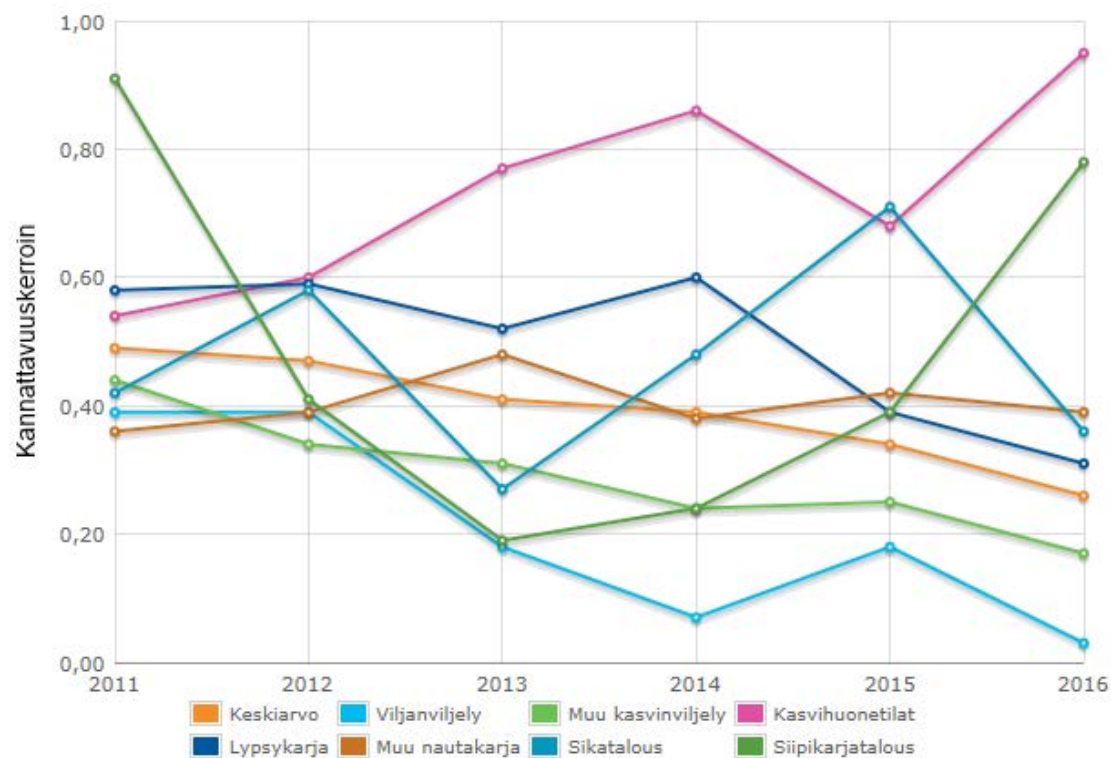
Kokonaistuotto eli maataloustuotannon ja tukien summa oli vuonna 2016 noin 150 600 euroa tilaa kohti. Maatalouden tuotantokustannukset olivat kuitenkin keskimäärin 181 900 eli yrittäjätappiota kertyi 31 500 euroa. Kustannuksissa on mukana yrittäjäperheen omasta työstä 15,8 euron mukaan laskettu palkkavaatimus ja omasta pääomasta 3,88 prosentin mukaan laskettu korkovaatimus. Mikäli nämä kustannuserät jätetään huomiotta, jäi tiloille yrittäjätuloa keskimäärin 11 200 euroa vuodessa.

Kannattavuuskerroin edelleen alhainen

Yrittäjätulo jaettuna omasta työstä ja pääomasta aiheutuvien kustannusten summalla eli kannattavuuskerroin oli keskimäärin 0,26. Yrittäjät saivat 26 prosenttia tavoitteena olevasta työ- ja korkovaatimuksista eli heille jäi 4,1 euron korvaus työtunnille ja 1,0 prosentin korko omalle pääomalle. Kokonaispääoman tuottoprosentti oli keskimäärin negatiivinen, -3,3 prosenttia. Tuotantoa jatkavien maatalous- ja puutarhayritysten tilakoko on kasvanut jatkuvasti ja pienemmät tilat lopettavat tuotannon. Tästä huo-

Maatalous- ja puutarhayritysten kannattavuuskerroin

► [Taustadata taulukkona](#)



limatta keskimääräinen kannattavuus on kuitenkin heikentynyt koko 2000-luvun ajan.



Kuva: Yrjö Tuunanen / Luke

Tuotantosunnittain eroja

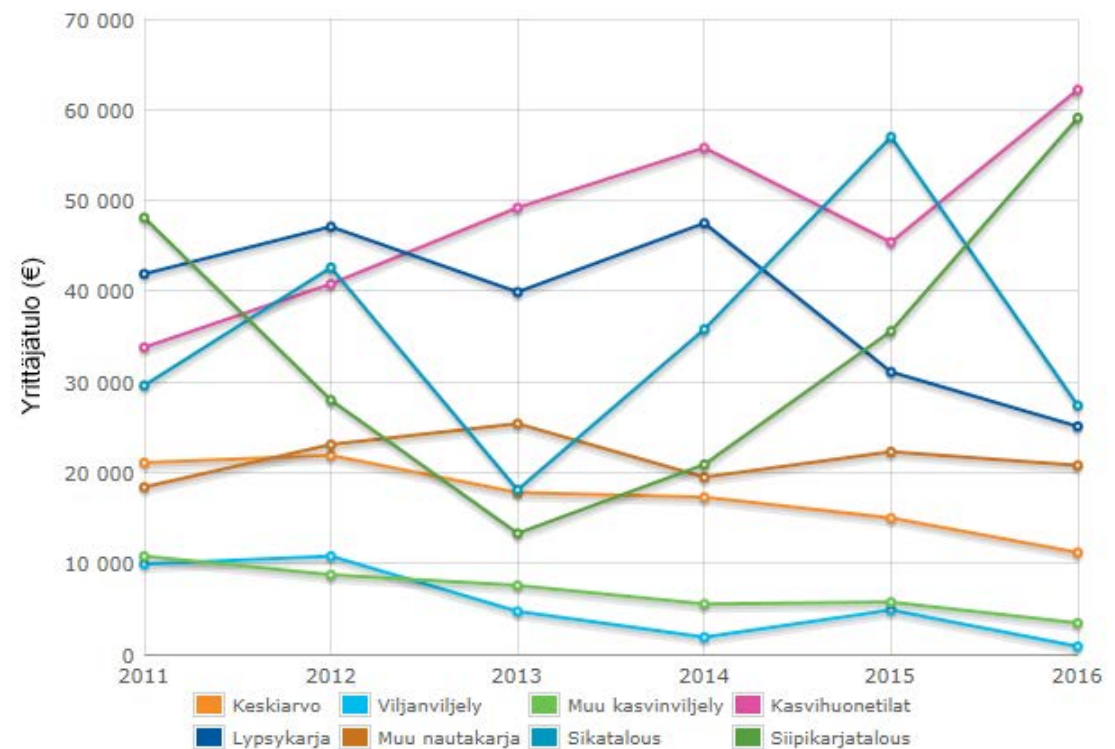
Kannattavuus on ollut viime vuosina heikointa viljajaloilla ja muilla kasvinviljelytiloilla, joilla kannattavuuskertoimet ovat laskeneet 0,1:een ja myös yrittäjätulot ovat jääneet muutamaan tuhanteen euroon vuotta kohti. Kasvihuonetiloilla sekä siipi-

karjatilajoilla kannattavuuskertoimet ovat ylittäneet 0,75:n ja yrittäjätulot ovat olleet noin 60 000 euroa.

- [Maatalouden kannattavuus](#)
- [Taloustohtori](#)

Maatalous- ja puutarhayritysten yrittäjätulo

► [Taustadata taulukkona](#)



Ravintotase

Suomalaiset kuluttivat vuonna 2017 keskimäärin 160 kiloa nestemäisiä maitotuotteita, 81 kiloa lihaa, 80 kiloa viljaa, 65 kiloa hedelmiä, 64 kiloa vihanneksia ja 15 kiloa kalaa.

Maidon kulutus jatkoj vähenemistään

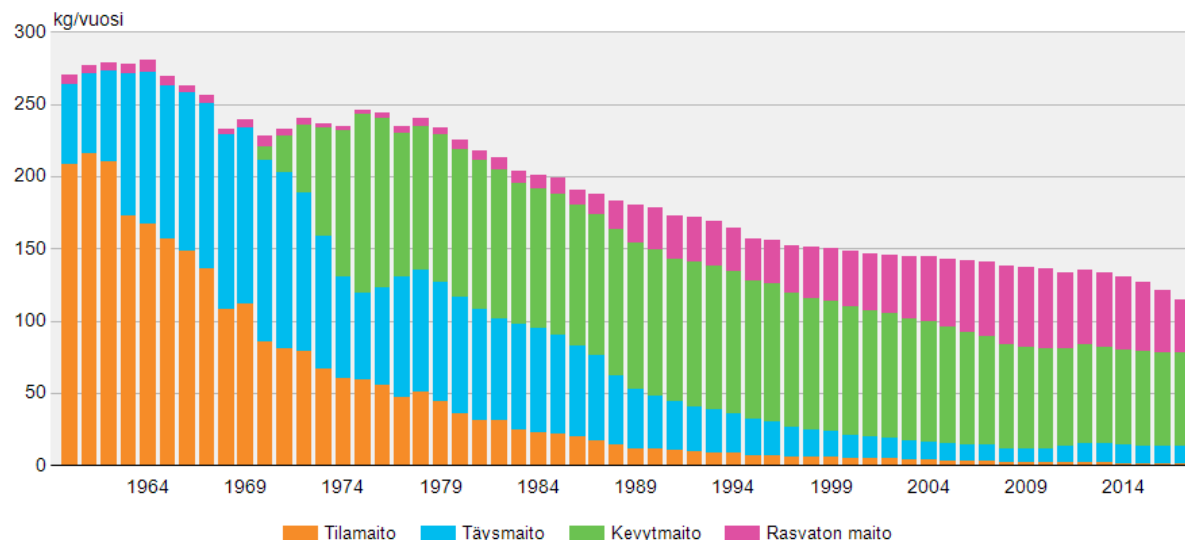
Maidon kulutus väheni keskimäärin viisi prosenttia edellisvuodesta, 112 litraan eli 116 kiloon henkeä kohti. Rasvattoman maidon kulutus väheni jyrkästi, reilulla 14 prosentilla. Kevytmaidon kului lähes edellisvuoden tahtiin, mutta täysmaidon kulutuksessa oli sen sijaan parin vuoden laskusuunnan jälkeen kasvua seitsemän prosenttia edellisvuodesta. Maidosta kevytmaidon osuus oli 57, rasvattoman maidon 32 ja täysmaidon 11 prosenttia.

Piimän ja viilin kulutus väheni noin kuusi prosenttia. Piimää kului noin yhdeksän ja viiliä vajaa kolme kiloa henkeä kohti. Jogurttia syötiin suunnilleen edellisvuoden malliin, keskimäärin 20 kiloa henkeä kohti. Kerman kulutuksessa oli nousua noin kuusi prosenttia. Nestemäisiä maitotuotteita käytettiin vuonna 2017 kaikkiaan 160 kiloa henkeä kohti eli noin neljä prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Juuston kulutus väheni pari prosenttia edellisvuodesta, vajaaseen 26 kiloon. Voin kulutus oli samaa luokkaa kuin edellisenä vuonna, 3,5 kiloa.

Maidon kulutus henkeä kohti 1960–2017

► Taustadata taulukkona



Siipikarjanlihan kulutus kasvoi edelleen

Lihan kokonaiskulutus pysyi suunnilleen samana kuin edellisvuonna, 81 kilossa henkeä kohti, kun mukaan lasketaan myös riista ja syötävät elimet. Siipikarjanlihan kulutus lisääntyi vuodesta 2016 kuusi prosenttia. Kulutuksen kasvu on jatkunut jo toistakymmentä vuotta peräkkäin. Myös naudanlihan kulutus kasvoi hieman - lisäystä edellisvuodesta oli prosentin verran. Sen sijaan sianlihan kulutus oli va-

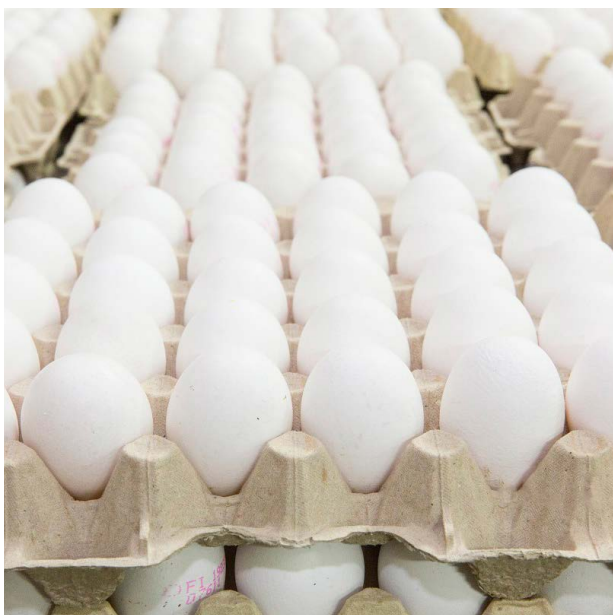
jaa neljä prosenttia pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Naudanlihaa syötiin vuonna 2017 keskimäärin 19, sianlihaa 33 ja siipikarjanlihaa 25 kiloa henkeä kohti. Lampaanlihan kulutus oli 0,7, poronlihan 0,4 ja hevosenlihan 0,3 kiloa. Lihan kulutusmäärät on ravintotaseessa ilmoitettu luullisena eli ruholihana. Luullisesta lihasta on luutonta 80 prosenttia. Lisäksi kypsennyshävikki vaihtelee 10-30 prosentin välillä tuotteesta riippuen. Kypsänä syöty liha on noin 50 prosenttia luullisen lihan määrästä.

Kananmunia syötiin lähes 12 kiloa henkeä kohti eli saman verran kuin vuonna 2016.

Kaura maistui suomalaisille

Viljan kokonaiskulutus lisääntyi vuodesta 2016 vaajaan prosenttiin, 80 kiloon henkeä kohti. Kauran kulutus lisääntyi kilon verran, 7,3 kiloon, ja riisin kulutus 0,2 kiloa, kuuteen kiloon henkeä kohti. Vehnän, ruikiin ja ohran kulutus pysytteli edellisvuoden lukemissa. Vehnää käytettiin 44,5, ruista 15,5 ja ohraa vajaa kaksi kiloa.

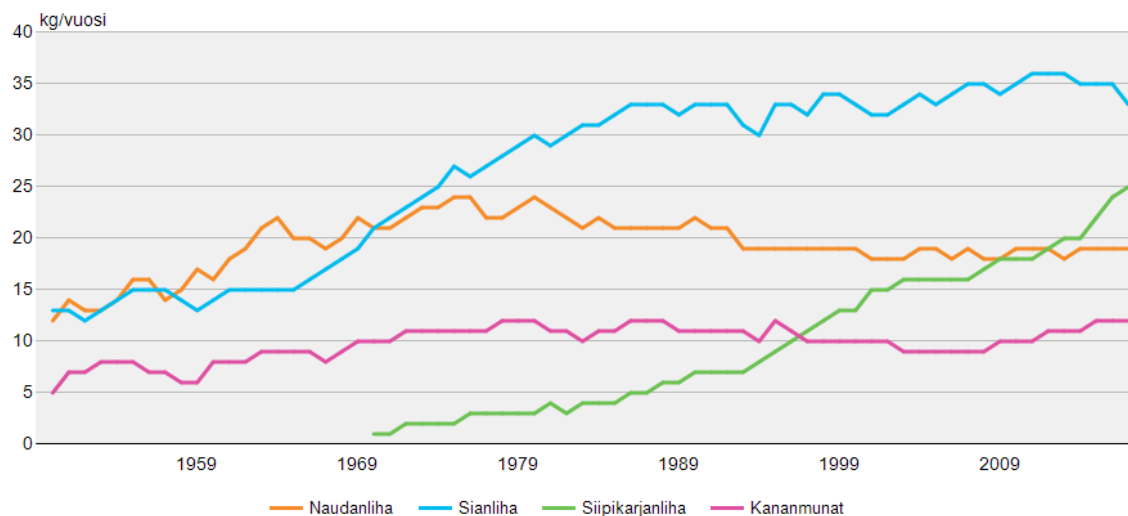
► Ravintotase



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

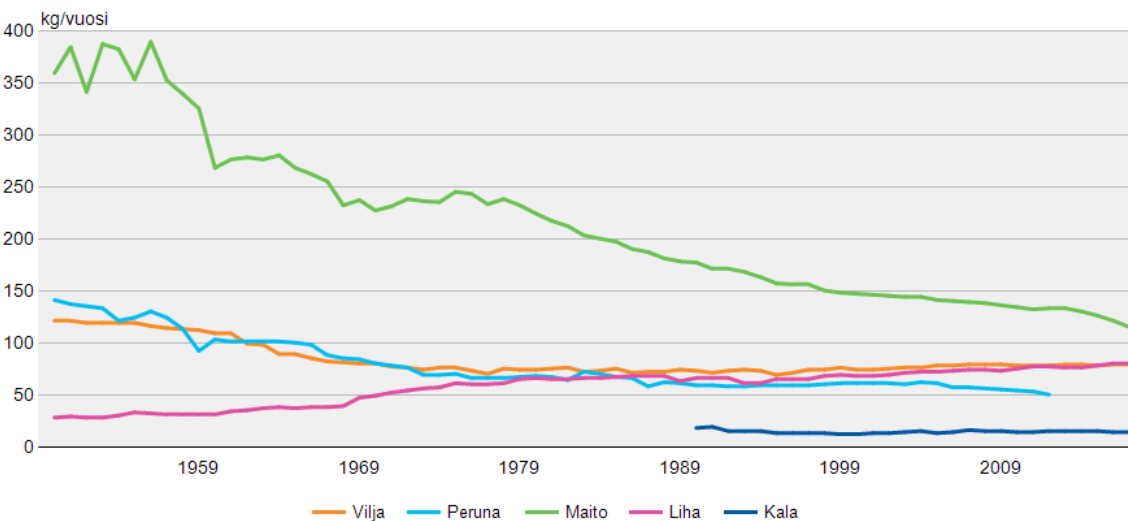
Lihan ja kananmunien kulutus henkeä kohti 1950-2017

► Taustadata taulukkona



Viljan, perunan, maidon, lihan ja kalan kulutus henkeä kohti 1950-2017

► Taustadata taulukkona



Metsätilastot



Kuva: Erkki Oksanen/Luke

Metsätilastollinen vuosi 2017

Puuston tilavuus on edelleen suurentunut, mutta puuston kasvun arvio pieneni viime vuoteen verrattuna – syynä kasvun laskentamenetelmän muutos

Vuosina 2014–2017 tehtyjen VMI12-mittausten perusteella puuston määrä on 2,5 miljardia kuutiometriä. Edelliseen inventointiin, 2009–2013, verrattuna tilavuus on lisääntynyt 117 miljoonaa kuutiometriä. Puuston vuotuinen kasvu on 107,0 miljoonaa kuutiometriä, kun edellisen inventoinnin tulos oli 105,5 miljoonaa kuutiometriä. Uusin kasvuarvio on hivenen pienempi kuin viime vuonna julkaistu arvio 110 miljoonasta kuutiometristä. Tämä johtuu vuonna 2018 käyttöön otetusta, entistä luotettavammasta arviointimenetelmästä. Lahopuun määrä on edelleen lisääntynyt Etelä-Suomessa ja vähentynyt Pohjois-Suomessa.

Metsien suojelu ja monimuotoisuus

Metsien monimuotoisuutta säilytetään ja lisätään metsien suojelulla sekä huomioimalla nämä tavoitteet talousmetsien käsittelyssä. Suomessa on suojeltua metsä- ja kitumaata yhteensä 2,7 miljoonaa hehtaaria, eli 12 prosenttia metsä- ja kitumaan pinta-alasta. Tästä on metsämaata 1,6 miljoonaa hehtaaria, 7,7 prosenttia metsämaan pinta-alasta. Talousmetsissä arvokkaat luontokohteet rajataan hakkuiden ja muun käsittelyn ulkopuolelle. Lisäksi muun muassa säästetään lehti-, jätto- ja lahoppuita sekä suositaan sekametsiä.

Metsänhoitotöiden kustannukset 234 miljoonaa euroa

Metsänhoitotöihin käytettiin 211 miljoonaa euroa ja metsänparannustöihin 23 miljoonaa euroa vuonna 2017. Työlajiryhmistä eniten rahaa kului taimikoiden ja nuoren metsän hoitoon eli 78 miljoonaa euroa. Metsien hakkuupinta-alaksi arvioitiin 688 000 hehtaaria, josta avohakkuita oli 144 000 hehtaaria. Metsänviljelyalasta, 103 000 hehtaaria, kolme neljäsosaa istutettiin ja neljännes kylvettiin.

Puukauppa oli vauhdissa vuonna 2017

Teollisuuspuun reaaliset kantohinnat ovat säilyneet viime vuosina varsin vakaina. Vuonna 2017 raakapuun reaalin kantohintataso laski hieman edellisvuodesta, vaikka vuoden loppupuolella hintatason nousemisesta näkyi jo viitteitä. Myös energiapuun hinnat lasivat vuoden takaisesta. Sekä teollisuus- että energiapuun kauppa kävi vilkkaampana kuin vuotta aiemmin.

Hakkuut ja puuston poistuma uuteen ennätykseen

Metsäteollisuuden puuntarve pysyi suurena myös vuonna 2017, mikä nosti teollisuuspuun hakkuut jälleen uuteen tilastoennätykseen eli 63 miljoonaan kuutiometriin. Kun lisäksi energiantuotantoa varten korjattiin yhdeksän miljoonaa kuutiometriä runkopuuta, saatiin hakkuukertymän kokonaismääräksi 72 miljoonaa kuutiometriä. Runkopuun kokonaispoistuma nousi 87 miljoonaan kuutiometriin, mikä on noin 20 miljoonaan kuutiometriä vähemmän kuin puuston vuotuinen kasvu.

Hakkuumäärien lisääntyminen ja puun hinnannousu paransivat metsätalouden kannattavuutta

Yksityismetsätalouden bruttokantorahatutot jatkoivat nousuaan vuonna 2017. Yksityismetsistä tulot olivat 1,9 ja metsäteollisuuden ja valtion metsistä yhteensä 0,3 miljardia euroa. Yksityismetsätalouden liikelulos parani reaalisesti seitsemän prosenttia 126 euroon hehtaarilta. Kymmenvuotiskauden keskiarvoon verrattuna tulos oli lähes 17 prosenttia korkeampi. Kantohintojen nousu, kun rahan arvonmuutos tehtiin elinkustannusindeksillä, nosti yksityismetsien puuntuotannon reaalisen sijoitustuoton 6,4 prosenttiin, mikä oli 2,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin edeltäneellä kymmenenvuotiskaudella.

Metsäteollisuuden kotimaisen puun käyttö ennätyslukemissa

Suomessa käytettiin raakapuuta vuonna 2017 yhteensä 80,6 miljoonaa kiintokuutiometriä. Tästä suurin osa, 69,7 miljoonaa kuutiometriä, meni metsäteollisuustuotteiden valmistukseen. Metsäteollisuuden puusta lähes 90 prosenttia eli 62,2 miljoonaa kuutiometriä tuli kotimaasta, mikä oli suurin määrä toistaiseksi. Myös kiinteiden puupolttoaineiden käyttö saavutti uuden ennätyksen, 26,9 miljoonaa kiintokuutiometriä. Tästä oli raakapuuta 10,9 miljoonaa kuutiometriä, josta 6,5 miljoonaa paloi pientaloissa polttopuuna ja 4,4 miljoonaa lämpö- ja voimalaitoksissa runkopuusta valmistettuna metsähakkeena. Metsäteollisuuden jäte- ja sivutuotepuuta ja niistä valmistettuja jalosteita sekä kierrätyspuuta poltettiin 16 miljoonaa kuutiometriä.

Kartonki, sellu ja sahatavara metsäteollisuuden kasvun moottoreina

Metsäteollisuuden tuotannon kasvu jatkui vuonna 2017, mutta suhdannekuva oli kaksijakoinen: sahatavaran ja sellun tuotanto lisääntyi kolmella prosentilla edellisvuodesta ja kartongissa saavutettiin uusi tuotantoennätys, 3,6 miljoonaa tonnia. Toisaalta paperintuotannon laskutrendi jatkui, ja paperia tuotettiin viidennes vähemmän kuin edeltäneellä 10-vuotiskaudella keskimäärin. Metsäteollisuus investoi kotimaahan reilun 0,9 miljardin euron arvosta. Lisäinvestoinnit sellu- ja kartonkiteollisuuteen yhdessä vahvan vientikysynnän kanssa paransivat kemiallisen metsäteollisuuden kannattavuutta. Puutuoteteollisuuden kannattavuus jäi edellisvuoden tasolle.

Paperi on edelleen metsäteollisuuden tärkein vientituote

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvo oli lähes 12 miljardia euroa vuonna 2017. Suomen tavaravienti oli melkein 60 miljardia euroa ja metsäteollisuustuotteiden osuus siitä oli 20 prosenttia. Massa- ja paperiteollisuuden vienti oli hieman yli yhdeksän miljardia euroa ja se väheni edellisestä vuodesta kaksi prosenttia. Puutuoteteollisuuden vienti oli lähes kolme miljardia euroa ja nousi edellisestä vuodesta kuusi prosenttia. Puun tuonti väheni edellisestä vuodesta reilulla kymmenesosalla. Suomeen tuotiin puuta 8,7 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2017.

Suomen metsäsektorin tunnuslukuja 2017



Puuston tilavuus metsä- ja kitumaalla

2 473 milj. m³

50 % mäntyä, 30 % kuusta
ja 20 % lehtipuuta



Puuston kasvu metsä- ja kitumaalla vuodessa

107 milj. m³

1950-lukuun verrattuna lähes
kaksinkertaistunut



Viljeltyä metsää vuodessa

103 500 ha

77 % istutettua,
23 % kylvettyä



Suojeltua metsää

2,7 milj. ha

12 % metsä- ja
kitumaasta



Hakkuukertymä

72,4 milj. m³

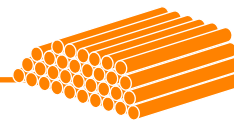
+3 % vuodesta 2016



Bruttokantorahatulot

2,2 mrd. €

+2 % vuodesta 2016*



**Metsäteollisuuden
puun käyttö**

69,7 milj. m³

josta 90 % kotimaista



Metsäsektorin työvoima

59 000 henkilöä

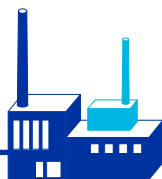
2 % työllisistä



Puun energiakäyttö

100,4 TWh

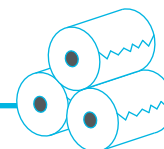
27 % energian
kokonaiskulutuksesta



**Metsäteollisuuden
kotimainen liikevaihto**

29,8 mrd. €

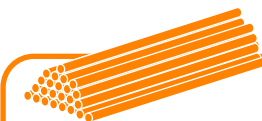
22 % teollisuuden
liikevaihdosta



Metsäteollisuuden vienti

12,1 mrd. €

20 % Suomen tavaraviennistä



Puun tuonti

8,7 milj. m³

-11 % vuodesta 2016

*Deflatoitu: tukkuhintaaindeksi

Metsävarat

Suomen metsävaratiedot perustuvat Luonnonvarakeskuksen valtakunnan metsien inventointeihin (VMI), joita on tehty 1920-luvulta alkaen. Inventoinneissa kerätään tietoja metsien pinta-aloista, puuston määrästä ja kasvusta sekä metsien tilasta ja biologisesta monimuotoisuudesta.

Suomen metsien 12. inventointikierron eli VMI12 alkoi vuonna 2014. Viisi vuotta kestävä inventoinnin aineistosta on laskettu [tuloksia](#) neljän ensimmäisen mittausvuoden eli vuosina 2014–2017 mitatun aineiston perusteella. Aiemmat tiedot ovat valtakunnan [metsien 11. inventoinnista](#), jonka maastotyöt tehtiin vuosina 2009–2013.

Neljän vuoden aineisto ei riitä luotettavien maakuntakohtaisten tulosten laskemiseen, mutta Luken tilastopalvelun Metsävaratilastoon on päivitetty maakuntien metsävaratiedot (pois lukien kasvu) viiden viimeisen vuoden eli vuosina 2013–2017 mitatun inventointiaineiston perusteella.

Suurin osa maapinta-alasta on metsää

Metsätalousmaata on inventoinnissa kaikki sellainen maa, jolla ei ole muuta pääasiallista käyttötarkoitusta, eli se ei ole esimerkiksi maatalousmaata tai rakennettua maata. Metsätalousmaahan sisältyy sekä puuntuotantoon käytettävissä oleva maa

että alueet, joilla metsätalouden harjoittaminen ei ole sallittua suojelun – kuten lakiin tai omistajan päätökseen liittyvän rajoituksen – vuoksi.

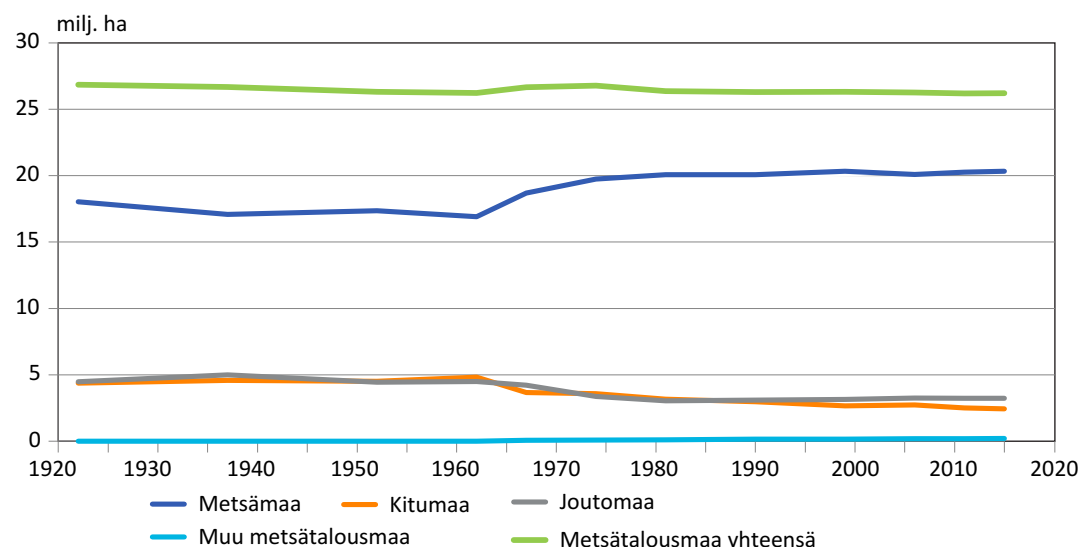
Metsätalousmaa jaetaan puuntuotoskyvyn perusteella metsä-, kitu- ja joutomaahan. Lisäksi metsätalousmaahan kuuluu muu metsätalousmaa, kuten metsätiet ja pysyvät puutavaran varastopaikat.

Suomen 30,4 miljoonan hehtaarin maa-alasta on metsätalousmaata 86 prosenttia. Tästä valtaosa,

eli 20,3 miljoonaa hehtaaria, on metsämaata. Kitumaata on 2,5 miljoonaa, joutomaata 3,2 miljoonaa ja muuta metsätalousmaata 0,2 miljoonaa hehtaaria. Etelä-Suomessa metsätalousmaata on 78 prosenttia ja Pohjois-Suomessa, eli Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa, 95 prosenttia maa-alasta. Rakentamisen ynnä muun toiminnan vuoksi metsätalouden maa-ala on jonkin verran pienentynyt viimeksi kuluneiden lähes sadan vuoden aikana. Metsämaan ala kasvoi 1960-luvulla suo-ojituksen johdosta, mutta on sitten pysynyt käytän-

Metsätalouden maaluokkien pinta-ala 1921–2017

► [Taustadata taulukkona](#)



nössä samana. Uusin tulos on 54 000 hehtaaria suurempi kuin edellisessä inventoinnissa.

Metsätaloutta harjoitetaan lähinnä metsämaalla, josta 91 prosenttia, noin 18,5 miljoonaa hehtaaria, on käytettävissä puuntuotantoon. Etelä-Suomessa puuntuotannossa on metsämaasta 97 prosenttia ja Pohjois-Suomessa 84 prosenttia. Suurin osa puuntuotannon ulkopuolella olevista suojelualueista sijoittuu siis Pohjois-Suomeen. Kitumaasta suuri osa on kokonaan puuntuotannon ulkopuolella, ja ei-suojellullakin alueella hakkuita tehdään hyvin vähän.

Soista on ojitettu yli puolet – ojitusalueet ovat pääosin turvekangasvaiheessa

Soiden osuus metsä-, kitu- ja joutomaasta on 33 prosenttia, eli 8,7 miljoonaa hehtaaria. Niistä on rämeitä 59, korpia 24 ja puuttomia avosoita 17 prosenttia. Etelä-Suomessa soiden osuus metsätalouksmaasta on 26 ja Pohjois-Suomessa 40 prosenttia.

Ojitettujen soiden kokonaisala on 4,6 miljoonaa hehtaaria. Etelä-Suomen nykyisestä suoalasta on ojitettua 75 prosenttia ja Pohjois-Suomessa 42 prosenttia. Koko maassa on ojitetuista soista kuivatusasteeltaan jo 70 prosenttia turvekangasvaiheessa, Pohjois-Suomessa vasta 54 prosenttia. Ojitettuja kankaita, joista osa on ollut aiemmin suota, on 1,3 miljoonaa hehtaaria.



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

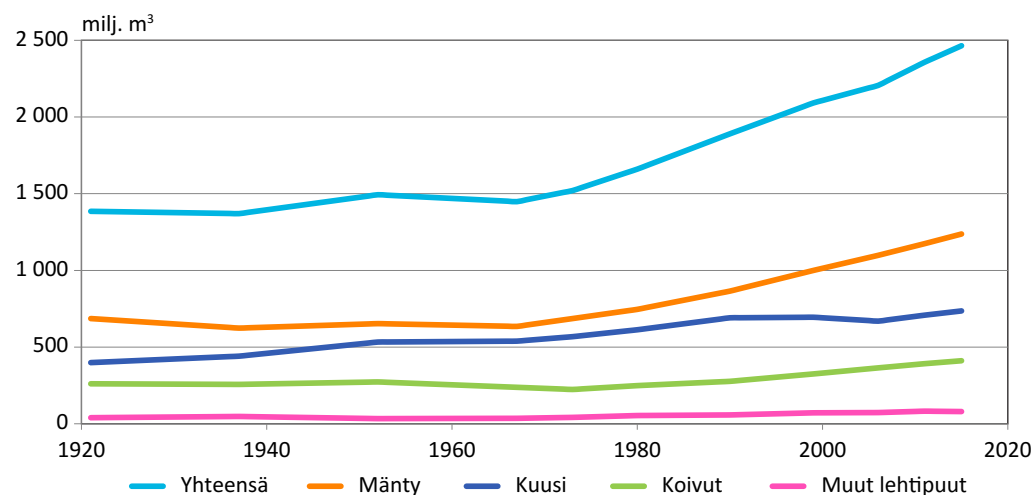
Soiden uudisojitus on käytännössä lopetettu ja ojitusalueita hoidetaan kunnostusojituksin. Suometsien metsätaloudellinen merkitys kasvaa tulevaisuudessa, kun ojitusalueita alkaa enenevissä määrin tulla päätehakkuuvaiheeseen.

Puuston määrä ja biomassa lisääntyy edelleen – lisäys on järeää puustoa

Puuston tilavuus metsä- ja kitumaalla on 2 473 miljoonaa kuutiometriä, mikä on 117 miljoonaa kuutiometriä enemmän kuin VMI11:n perusteella. Puuston lisäyksestä kolmasosa on puustoa, jonka läpimita on vähintään 30 senttimetriä. Alle 20-senttisen puuston määrä on hieman vähentynyt. Eniten

Puuston määrä puulajeittain 1921–2015

► Taustadata taulukkona



on lisääntynyt männyn tilavuus, mutta kuusen ja lehtipuustonkin määrät ovat lisääntyneet. Elävän puuston biomassa, eli runkopuu, oksat, lehvästö, kanto ja juuret, on lisääntynyt 76 miljoonaa tonnia.

Puustosta on puolet mäntyä, 30 prosenttia kuusta ja viidesosa lehtipuuta, lähinnä koivua. Puustosta on 44 prosenttia läpimitaltaan alle 20-senttistä, 36 prosenttia 20-30-senttistä ja viidennes yli 30-senttistä. Puuston tilavuudesta on 90 prosenttia puun-tuotannon maalla. Kangasmaiden osuus puustosta on 76,5 ja soiden 23,5 prosenttia.

Puuston tilavuus on 1,7-kertainen verrattuna 1960-lukuun, koska sen jälkeen puuston kasvu on

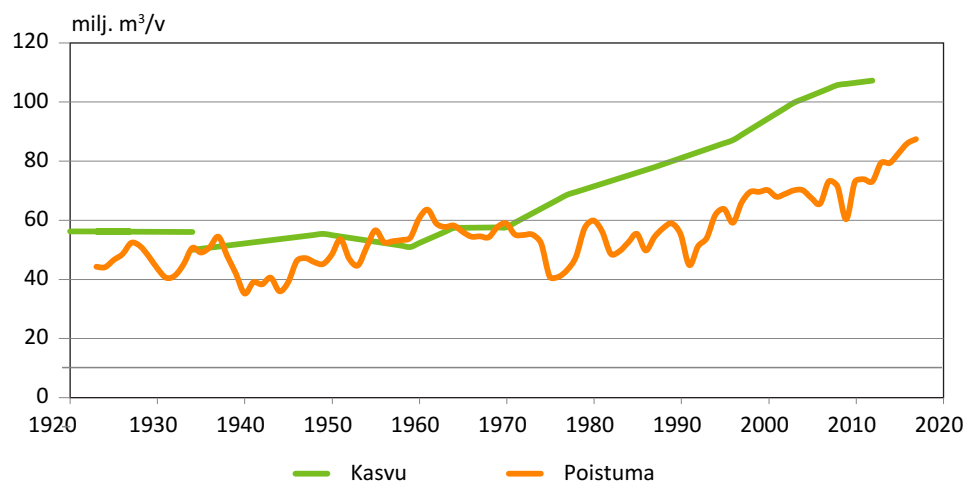
lisääntynyt selvästi enemmän kuin hakkuut. Män-nyn ja lehtipuuston tilavuudet ovat lähes kaksinker-taistuneet ja kuusenkin tilavuus on 1,3-kertaistunut. Läpimitaltaan yli 30-senttisen puuston tilavuus on nyt 2,2-kertainen 1960-lukuun verrattuna.

Metsämaan puuston keskitilavuus on nyt 118 kuutiometriä hehtaarilla, kun se 1960-luvun loppupuolella oli 77 kuutiometriä. Kangasmailla puuta on keskimäärin 120 ja soilla 112 kuutiometriä hehtaarilla.

Puuston kasvu on lisääntynyt edelleen

Puuston kasvu metsä- ja kitumaalla on 107,0 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. VMI11:n tulokseen verrattuna lisäys on 1,5 miljoonaa kuutiometriä.

Puuston vuotuinen kasvu ja poistuma 1921-2017



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Puulajeista männyn kasvu on lisääntynyt eniten ja kuusen ja koivun kasvukin jonkin verran, mutta muun lehtipuuston kasvu on pienentynyt. Metsämaalla puuston vuotuinen kasvu on 105,2 miljoonaa kuutiometriä, eli keskimäärin 5,2 kuutiometriä hehtaarilla.

Luken [Hakkuukertymä ja puuston poistuma -tilaston](#) mukaan puuston vuotuinen kokonaispoistuma oli vuosina 2013–2017 keskimäärin 82,7 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mikä on 77 prosenttia uusimmasta kasvutuloksesta.

Puuston vuotuinen kasvu lähti voimakkaaseen nousuun 1970-luvulla, ja on nyt lähes kaksinkertainen

silloiseen kasvuun verrattuna. Eniten on lisääntynyt männyn kasvu, ja lehtipuustonkin kasvu on yli kaksinkertaistunut. Kuusen kasvu on ”vain” 1,4-kertaistunut, mutta kuusen suhteellisen suuri osuus metsien uudistamisessa nostanee kuusen kasvua tulevaisuudessa.

Kasvun lisääntymiseen ovat vaikuttaneet soiden ojitus, parantunut metsänhoito sekä metsien ikäluokkarakenne. Nuoria, 30–60 -vuotiaita nopeimman kasvuvaiheen metsiä on nyt entistä enemmän ja ne ovat runsaspuustoisia. Vajaapuustoisten metsien pinta-ala on pienentynyt voimakkaasti 1970-luvun metsiin verrattuna. Myös ilmaston lämpeneminen on lisännyt puuston kasvua. Viimeisen viiden

vuoden, eli 2013–2017, aikana metsät ovat tuottaneet vuosittain puuta yli 20 miljoonaa kuutiometriä enemmän kuin sitä on poistunut hakkuissa tai luontaisesti.

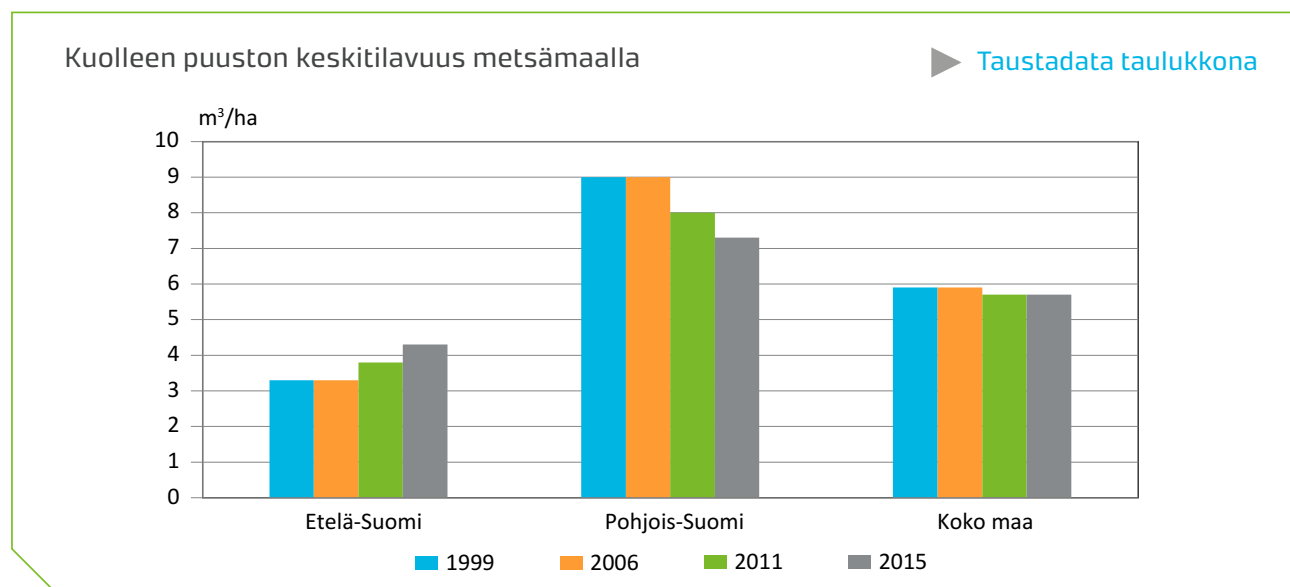
Lahopuun trendi jatkuu - määrä lisääntyy Etelä-Suomessa ja vähenee Pohjois-Suomessa

Monimuotoisuuden kannalta tärkeän lahopuun määrä on Etelä-Suomessa lisääntynyt ja on nyt metsämaalla keskimäärin 4,4 kuutiometriä hehtaarilla. Pohjois-Suomessa lahopuun määrä on pienentynyt edellisistä mittauksista, mutta on edelleen selvästi korkeampi kuin Etelä-Suomessa, 7,2 kuutiometriä hehtaarilla.

► [VMI:n kotisivut](#)

► [Metsävarat Luken tilastopalvelussa](#)

► [Metsävarataulukot tilastotietokannassa](#)



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsien suojele ja monimuotoisuus

Suomessa on suojeltua metsä- ja kitumaata yhteensä 2,7 miljoonaa hehtaaria, eli 12,0 prosenttia metsä- ja kitumaan pinta-alasta. Siitä on metsämaata 1,6 miljoonaa hehtaaria, 7,7 prosenttia metsämaan pinta-alasta. Suojellut metsät koostuvat lakisääteisesti suojeltujen alueiden metsistä sekä talousmetsien monimuotoisuuden suojelua varten rajatuista kohteista.

Metsien monimuotoisuuden säilyttäminen ja lisääminen otetaan huomioon myös talousmetsien käsittelyssä. Metsälain erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit ja muut arvokkaat luontokohteet rajataan käsittelyn ulkopuolelle. Hakkuissa ja muussa metsänkäsitelyssä mm. säästetään lehti-, jättö- ja lahopuita sekä suositaan sekametsiä ja muuta vaihtelua.

Tuoreimmat suojelutilastot vuoden 2016 alusta

Uusimmat luvut perustuvat vuoden 2016 alun tilanteeseen. Tilastossa käytetään metsän perusmääritelmänä metsä- ja kitumaan yhteismäärää. Metsämaa on kuitenkin tilastoitu erikseen ja lisäksi voi tarkastella suojeluun sisältyvien vesialueiden pinta-aloja.

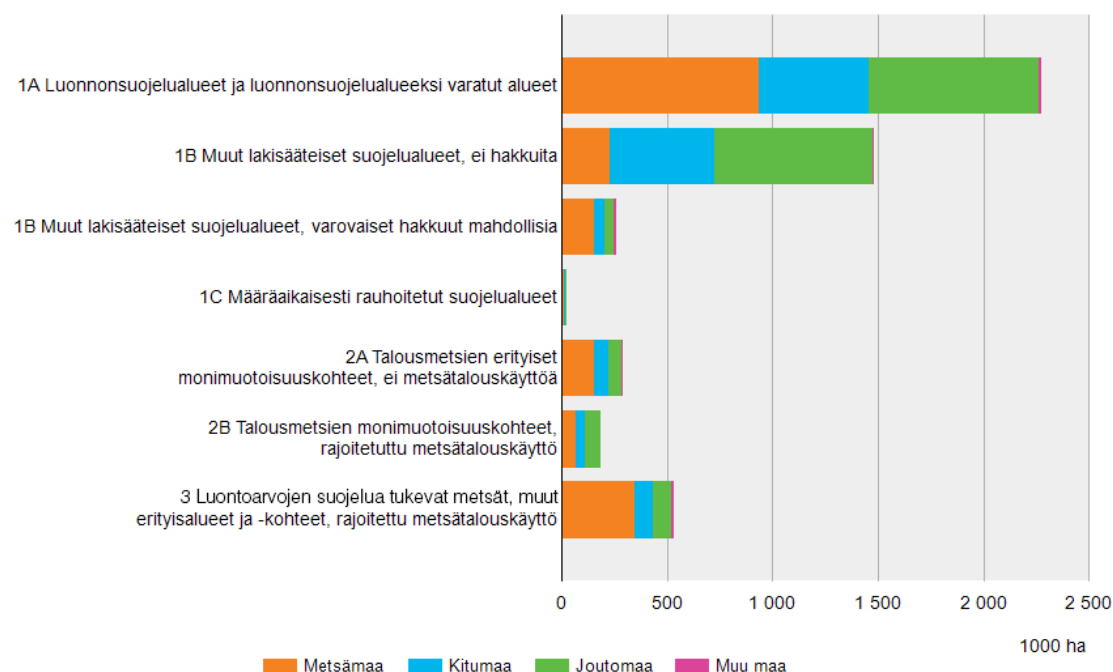
Suojellut metsät jaetaan tilastossa kahteen pääluokkaan: 1 Lakisääteiset suojelualueet ja 2 Talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet. Lisäksi tilastoidaan: 3 Luontoarvojen suojelua tukevat alueet, joita ei kuitenkaan lasketa tilastossa suojelluiksi alueiksi. Tarkemmat luokittelut ja taustatiedot löytyvät oheisista graafeista ja taulukosta sekä [tilaston kotisivulta](#).

tatiedot löytyvät oheisista graafeista ja taulukosta sekä [tilaston kotisivulta](#).

Lakisääteiset suojelualueet

Lakisääteisillä suojelualueilla on yhteensä 2,4 miljoonaa hehtaaria metsä- ja kitumaata, josta 1,3

Suojelualueet, talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet ja luontoarvojen suojelua tukevat alueet 1.1.2016 [Taustaddata taulukkona](#)



Suojelualueet ja talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet 1.1.2016.

	KOKO MAA				ETELÄ-SUOMI				POHJOIS-SUOMI			
	Metsämaa		Metsä- ja kitumaa, yhteensä		Metsämaa		Metsä- ja kitumaa, yhteensä		Metsämaa		Metsä- ja kitumaa, yhteensä	
	Pinta-ala (1000 ha)	% -osuus	Pinta-ala (1 000 ha)	% -osuus	Pinta-ala (1 000 ha)	% -osuus	Pinta-ala (1 000 ha)	% -osuus	Pinta-ala (1 000 ha)	% -osuus	Pinta-ala (1 000 ha)	% -osuus
1A+1B+1C+2A+2B Suojellut metsät, yhteensä	1 553,1	7,7	2 737,2	12,0	454,7	4,1	549,1	4,8	1 098,3	12,0	2 188,1	19,4
1A+1B+1C Lakisääteiset suojelualueet, yhteensä	1 331,6	6,6	2 402,3	10,6	397,6	3,6	471,3	4,1	934,0	10,2	1 931,0	17,1
1A Luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojelualueeksi varatut alueet	934,2	4,6	1 455,5	6,4	250,8	2,3	300,4	2,6	683,4	7,5	1 155,1	10,3
1B Muut lakisääteiset suojelualueet – ei hakkuita	230,8	1,1	723,9	3,2	28,2	0,3	32,6	0,3	202,6	2,2	691,3	6,1
1B Muut lakisääteiset suojelualueet – varovaiset hakkuut mahdollisia	156,8	0,8	206,2	0,9	109,7	1,0	124,9	1,1	47,1	0,5	81,3	0,7
1B Muut lakisääteiset suojelualueet, yhteensä	387,6	1,9	930,1	4,1	137,9	1,2	157,4	1,4	249,7	2,7	772,7	6,9
1C Määräaikaisesti rauhoitetut suojelualueet	9,8	0,0	16,8	0,1	8,8	0,1	13,5	0,1	0,9	0,0	3,2	0,0
2A+2B Talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet, yhteensä	221,5	1,1	334,9	1,5	57,2	0,5	77,8	0,7	164,3	1,8	257,1	2,3
2A Talousmetsien erityiset monimuotoisuuskohteet, ei metsätalouskäyttöä	152,7	0,8	225,1	1,0	23,0	0,2	31,0	0,3	129,6	1,4	194,2	1,7
2B Talousmetsien monimuotoisuuskohteet, rajoitettu metsätalouskäyttö	68,8	0,3	109,8	0,5	34,1	0,3	46,9	0,4	34,7	0,4	62,9	0,6

miljoonaa hehtaaria on metsämaata. Ne kattavat 10,6 ja 6,6 prosenttia vastaavista kokonaisaloista.

Lakisääteisen suojelun laajimpaan ja tiukimmin suojeltuun luokkaan kuuluvat mm. kansallis- ja luonnonpuistot sekä yksityiset suojelualueet ja luonnonsuojeluohjelma-alueet. Lakisääteiseen suojeluun sisältyy myös muita pysyvästi suojeltuja alueita, joista osassa voidaan sallia luonnonhoidon lisäksi varovaisia hakkuita, jotka eivät vaaranna alueen metsien suojelutavoitetta. Pienin luokka ovat määräaikaisesti rauhoitetut suojelualueet.



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet

Talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteita on metsä- ja kitumaalla 0,3 miljoonaa hehtaaria (1,5 prosenttia vastaavasta kokonaisalasta). Siitä on metsämaata 0,2 miljoonaa hehtaaria (1,1 prosenttia metsämaasta).

Osassa näistä kohteista voi olla mahdollista tehdä poimintaluonteisia hakkuita luontaisen kehityksen palauttamiseksi tai hakkuita, jotka eivät vaaranna kohteen luontoarvoja.

Luontoarvojen suojelua tukevat alueet

Luontoarvojen suojelua tukevia alueita ovat muut rajoitetun metsätaloustalouden erityisalueet, kuten virkistysmetsät ja porotalouden sekä saamelaiskulttuurin erityisalueet. Niistä on metsä- ja kitumaata yhteensä 0,4 miljoonaa hehtaaria, josta metsämaata 0,3 miljoonaa hehtaaria. Näitä alueita ei tilastoida suojelluiksi alueiksi.

Valtaosa suojelusta on lakiperusteista ja pohjoisessa

Valtaosa suojelluista metsistä on luonnonsuojelulain nojalla perustettuja luonnonsuojelualueita, valtioneuvoston päätöksillä suojeluohjelmissa luonnonsuojelualueiksi varattuja alueita tai erämaalakiin perustuvia erämaa-alueita.

Suurin osa suojellusta metsä- ja kitumaasta on Pohjois-Suomessa, missä se kattaa 2,2 miljoonaa hehtaaria eli 19,4 prosenttia metsä- ja kitumaasta. Tästä on metsämaata 1,1 miljoonaa hehtaaria (12 prosenttia metsämaasta). Etelä-Suomessa on suojeltua metsä- ja kitumaata noin 0,55 miljoonaa hehtaaria (4,8 prosenttia), josta metsämaata 0,45 miljoonaa hehtaaria (4,1 prosenttia). Suojellusta metsä- ja kitumaasta 87 prosenttia ja metsämaasta 83 prosenttia on valtion mailla.

METSO perustuu vapaaehtoisuuteen

Suojelupinta-alaa ovat lisänneet viime vuosina Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma MET-

SON puitteissa valtion ja yksityisten mailla toteutetut suojelutoimet sekä Metsähallituksen tekemät suojelua koskevat maankäyttöpäätökset.

METSO-ohjelmassa suojelu perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen ja sitä toteutetaan pysyvin ja määräaikaisten keinoin. Vuosina 2008-2017 on perustettu luonnonsuojelualueille uusia suojelualueita yksityisten maanomistajien, kuntien, seurakuntien ja yhtiöiden maille, sekä siirretty valtion maita luonnonsuojeluun yhteensä noin 64 540 hehtaaria.

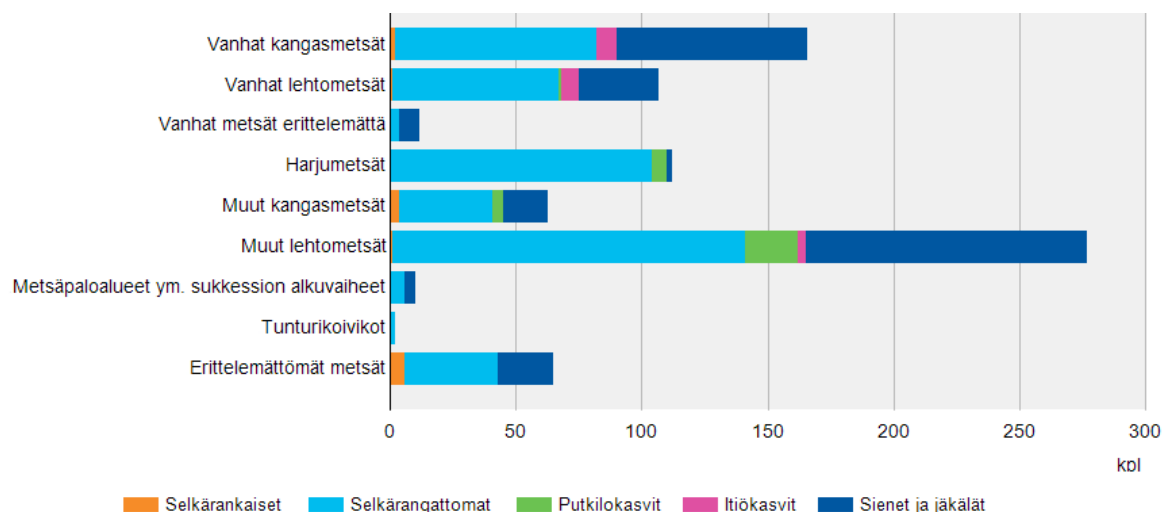
Suomen metsäkeskus on toteuttanut kestävän metsätalouden rahoituslain kautta ympäristötukiso-

pimuksia noin 38 000 hehtaarilla ja talousmetsien luonnonhoitoa noin 4 700 hehtaarilla. Lisäksi on tehty ennallistamistoimia etenkin valtion metsissä.

Tavoitteena on perustaa uusia suojelualueita yhteensä 96 000 hehtaaria sekä turvata yksityismaiden monimuotoisuuskohteita ympäristötukisopimuksilla ja talousmetsien luonnonhoidolla yhteensä 82 000 hehtaaria vuoteen 2025 mennessä. Vuoden 2017 loppuun mennessä suojelua koskevasta tavoitteesta oli saavutettu kaksi kolmasosaa ja monimuotoisuuskohteita koskevista tavoitteista puolet.

Uhanalaisten lajien määrä elinympäristöittäin 2010

► Taustadata taulukkona



Uhanalaisista lajeista runsas kolmasosa elää metsissä

Suomen neljäs lajien uhanalaisuusarviointi valmistui vuonna 2010. Sen mukaan maassamme on noin 45 000 lajia, joista alle puolet tunnetaan riittävän hyvin uhanalaisuuden arvioimiseksi. Niistä määritettiin uhanalaisiksi yhteensä 2 247 lajia, joista metsät ovat ensisijainen elinympäristö 814 lajille ja suot 104 lajille.

Metsien uhanalaisista lajeista lähes puolet elää lehdoissa ja runsas kolmannes vanhoissa metsissä. Edellisiin arviointeihin verrattuna arvioituja ja uhanalaisia lajeja on tullut lisää.

Talousmetsien monimuotoisuutta turvataan monilla keinoilla

Metsien suojelu ei yksin riitä estämään niiden monimuotoisuuden heikkenemistä. Siksi myös talousmetsien käsittelyssä pyritään välttämään monimuotoisuudelle arvokkaita metsän rakennepiirteitä. Hakkuumäärien kasvaessa näiden toimenpiteiden tärkeys korostuu entisestään.

Talousmetsissä säilytetään luonnontilaisina metsälain mukaiset erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain mukaiset metsäiset luontotyyppit sekä muut arvokkaat luontokohteet. Säästettäviä kohteita ovat mm. luonnontilaiset lähteiden, purojen ja muiden pienvesien lähimetsät, rehevät lehtolai-

kut ja suot, vähäpuustoiset suot, ojittamattomien soiden kangasmetsäsaarekkeet, korkeat jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät, luontaiset jalopuumetsiköt, pähkinäpensaslehdot ja tervaleppäkorvet.

Metsän monimuotoisuus ja lajiston uhanalaistuminen huomioidaan myös hakkuissa ja muussa metsänkäsittelyssä. Esimerkkejä monimuotoisuudelle myönteisistä toimenpiteistä ovat mm:

- lehti-, laho- ja jättöpuiden säästäminen ja lisääminen,
- sekapuustojen suosiminen,
- puulajien, puiden koon ja metsien tiheyden vaihtelun ylläpitäminen.

Talousmetsien luonnonhoidon tuloksia

Suomen metsäkeskus inventoi vuosittain, kuinka luonnonhoito on huomioitu yksityismetsien hakkuutoimenpiteissä. Vuonna 2017:

- Luontokohteiden ominaispiirteet olivat säilyneet ennallaan 92 prosentissa tapauksista.
- Kohteilla oli säilynyttä puustoa keskimäärin 150 kuutiometriä hehtaarilla, josta kuollutta puuta kuusi kuutiometriä.
- Luontokohteiden keskimääräinen pinta-ala oli 0,4 hehtaaria.
- Avohakkuualueille jäi elävää puustoa keskimäärin 2,7 ja kuollutta puustoa 0,6 kuutiometriä hehtaarilla.

Metsävarojen inventoinneissa on seurattu kuolleen puun määrää 1990-luvun loppupuolelta alkaen.



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Hehtaarikohtainen keskiarvo on kasvanut sen jälkeen Etelä-Suomessa 2,8 kuutiometristä 4,4 kuutiometriin. Pohjois-Suomessa määrä on pienentynyt 9,5 kuutiometristä 7,2 kuutiometriin hehtaarilla.

Metsämaan metsiköistä 10 prosenttia on lehtipuuvaltaisia, ja havupuuvaltaisista metsiköistä 12 prosentilla on lehtipuustoa vähintään neljäsosa. Monimuotoisuutta lisää myös se, että valtaosa metsistämme on syntynyt luontaisesti paikallisista puulajeista ja alkuperistä.

► [Metsien suojelu](#)

► [Metsien monimuotoisuus](#)

► [Metsävarat](#)

Metsänhoito- ja metsänparannustyöt

Metsänhoito- ja metsänparannustöihin kului 234 miljoonaa euroa vuonna 2017. Metsänhoitotöihin käytettiin 211 miljoonaa euroa, ja summa kasvoi hieman edellisvuodesta. Metsänparannustöiden investoinnit kuitenkin vähenivät miltei puoleen vuot- ta aiemmasta, kun niiden loppusumma supistui 23 miljoonaan euroon. Tilasto kuvaa metsissä tehtyjen metsänhoito- ja metsäparannustöiden työmääriä sekä niiden yksikkö- ja kokonaiskustannuksia. Ti- lastoon sisältyy runsaasti erilaisia työlajeja, joista tässä tarkastellaan vain tärkeimpiä.

Metsänhoitotöillä parannetaan metsien puuston laatua, varmistetaan metsien uudistumista ja pa- rannetaan puuston terveyttä ja kasvua aina seuraa- vaan hakkuuseen saakka. Metsänparannustyöt ovat pitkävaikutteisia toimenpiteitä, joilla edistetään metsän uudistamista, lisätään puuntuottoa kasvuolosuhteita parantamalla ja varmistetaan ympärivuotinen puunkorjuu.

Eniten kustannuksia upposi taimikoiden ja nuoren metsän hoitoon

Työlajiryhmistä eniten kustannuksia vaati taimi- koiden ja nuoren metsän hoito, joihin käytettiin kaikkiaan 78 miljoonaa euroa. Taimikoita ja nuor- ta metsää käsiteltiin yhteensä 189 000 hehtaaria,

ja käsitelty pinta-ala supistui kahdella prosentilla edellisvuodesta.

Taimikon hoidossa ja varhaishoidossa poistetaan metsästä taimien kanssa kilpailevia puita, kasvil- lisuutta tai verhopuustoa. Taimikon varhaishoidon ja taimikonhoidon pinta-ala oli 146 000 hehtaaria. Taimikoita käsiteltiin lähes yksinomaan käsin, sillä koneellisten menetelmien osuus jäi alle prosenttiin.

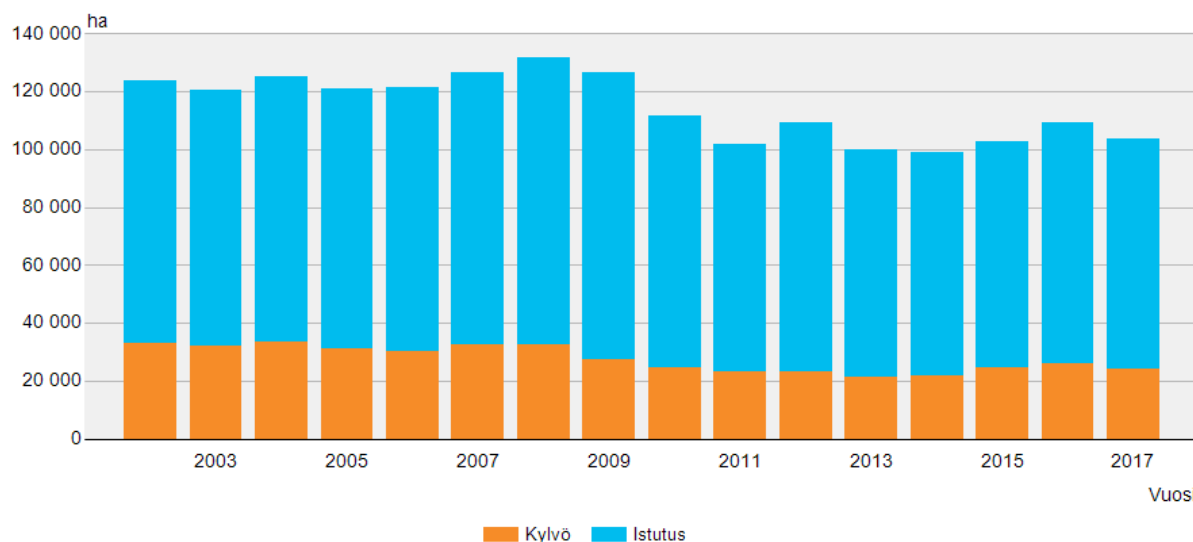
Nuoren metsän hoidon pinta-ala oli 43 000 hehta- aria. Nuoren metsän hoidossa on kyse laiminlyödyn taimikonhoidon vuoksi heikkolaatuisiksi kehitty- neen metsän perkauksesta ja harvennuksesta.

Metsänviljelyala päättyi 103 000 hehtaariin

Metsänviljelyn kustannukset olivat 48 miljoonaa eu- roa, ja siinä uusi puusukupolvi synnytetään joko kyl- vämällä tai istuttamalla. Viljelymenetelmistä istutus

Metsänviljelyn pinta-alat

► Taustadata taulukkona



oli selvästi kylvöä suositumpaa. Kylvön osuudeksi metsänviljelyn kustannuksista jäi 13 prosenttia.

Metsänviljelyn pinta-ala oli 103 000 hehtaaria, mikä oli viisi prosenttia edellisvuotista vähemmän. Tästä istutettiin 79 000 hehtaaria ja kylvettiin 24 000 hehtaaria. Istutuksen ja kylvön suhteelliset osuudet metsänviljelystä olivat samat kuin vuotta aiemmin.

Istutetusta alasta kaksi kolmasosaa uudistettiin kuuselle ja 28 prosenttia männylle. Koivun osuus jäi viiteen prosenttiin. Metsän istutuksessa koneelliset menetelmät eivät ole ainakaan toistaiseksi yleistyneet, sillä lähes koko pinta-ala istutettiin käsityönä.

Kylvössä suosituttiin sen sijaan koneellisia menetelmiä. Konekylvössä uusi metsä perustetaan tavallisesti siten, että siemenet kylvetään maanmuokauslaitteeseen yhdistetyllä kylvökoneella, jolloin sekä muokkaus että kylvö saadaan tehtyä yhtä aikaa. Konekylvön osuus on 2000-luvun aikana lisääntynyt puolesta nykyiseen neljään viidesosaan. Vuonna 2017 konekylvön pinta-ala oli 19 000 hehtaaria ja käsityönä tehdyn kylvön 5 000 hehtaaria. Kylvössä puulajina on yleensä mänty.

Suosituin maanmuokkausmenetelmä oli mätästys

Viljellen ja luontaisesti uudistettavassa metsässä uuden puusukupolven kasvuun lähtemistä autetaan

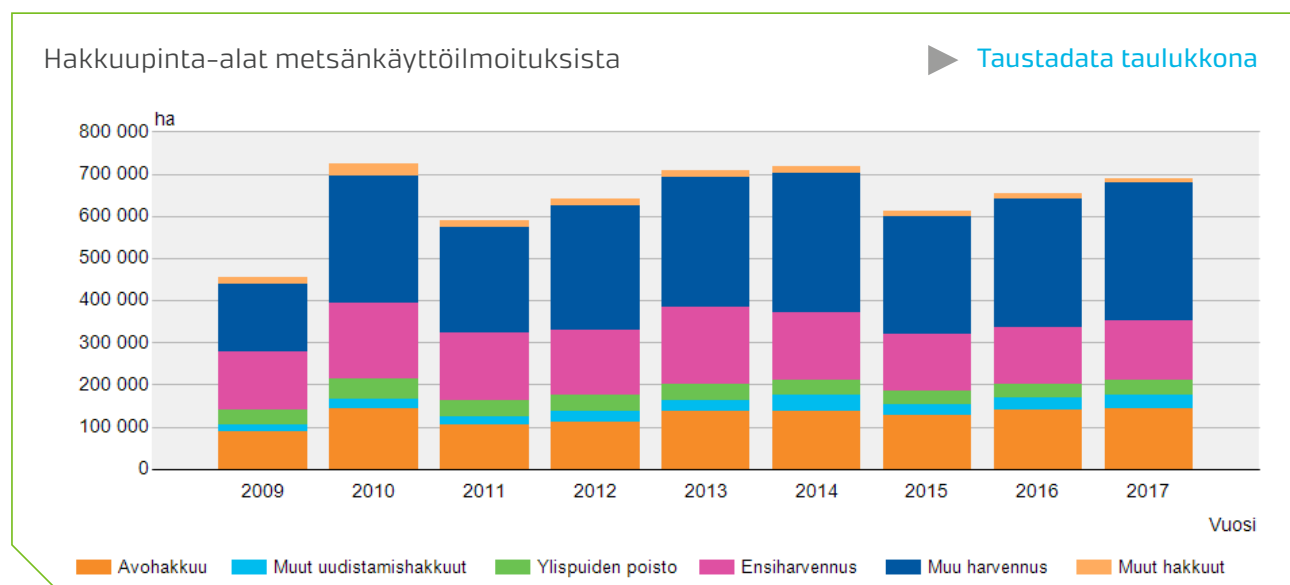
uudistusalan raivauksella ja maanmuokkauksella. Näihin työlajeihin kului yhteensä 41 miljoonaa euroa.

Maan muokkauksen kustannukset olivat 35 miljoonaa euroa vuonna 2017. Työlajissa rikotaan maan pintaa, jotta puun siemenet saisivat hyvät itämisolosuhteet tai istutetut taimet säilyisivät elossa ja lähtisivät hyvään kasvuun. Maanmuokkauksen pinta-ala kasvoi 105 000 hehtaariin, ja lisäystä edellisvuodesta oli kaksi prosenttia. Muokkausmenetelmistä mätästys oli selvästi suosituinta kahden kolmasosan pinta-alaosuudellaan. Äestysten osuus oli 22 prosenttia ja laikutuksen 10 prosenttia.

Uudistushakkuussa hakkuukohteeseen jää usein pienikokoista taimikon kasvuun lähtöä haittaavaa puustoa, joka voidaan poistaa raivaamalla uudistusala joko ennen hakkuuta tai sen jälkeen. Uudistusalan raivaukseen kului viisi miljoonaa euroa, ja sitä tehtiin 34 000 hehtaaria.

Metsien kasvua lisätään ja terveydentilaa parannetaan lannoituksilla

Metsien lannoitukseen käytettiin 16 miljoonaa euroa vuonna 2017, mistä kaksi kolmannesta meni kasvatuslannoituksiin. Kasvatuslannoituksen tarkoituksena on parantaa puuston kasvua ja järeytymistä. Kasvatuslannoitusta pidetään sopivilla kohteilla taloudelliselta kannattavuudeltaan parhaana metsänhoitotyönä. Kasvatuslannoituspinta-ala oli 35 000 hehtaaria. Terveyslannoitus puolestaan täh-



tää maan ravinnetasapainon korjaamiseen, ja sen pinta-ala oli 15 000 hehtaaria.

Hakkuupinta-ala oli 688 000 hehtaaria

Metsien hakkuupinta-alan määräksi arvioitiin 688 000 hehtaaria. Hakkuupinta-alatiedot perustuvat metsänkäyttöilmoituksiin, jotka metsänomistajat ovat velvollisia tekemään ennen suunnitellun hakkuun aloittamista. Ilmoitus on voimassa kolme vuotta sen jättämisestä, joten ilmoituksessa mainittu hakkuu ei välttämättä toteudu sen tilastoitusvuonna. Ilmoitus ei myöskään velvoita tekemään lainkaan suunniteltua hakkuuta. Siitä huolimatta metsänkäyttöilmoitukset kuvaavat hyvin toteutuneita hakkuupinta-aloja.

Sellaisten hakkuiden, joissa harvennetaan puustoa tai poistetaan ylispuita, osuus koko hakkuupinta-alasta oli 73 prosenttia eli 502 000 hehtaaria. Uudistamishakkuiden pinta-ala oli 176 000 hehtaaria, ja tästä oli avohakkuuta 144 000 hehtaaria. Metsän uudistamisessa avohakkuu oli selvästi luontaista uudistamista suositumpi menetelmä, ja luontaiseen uudistamiseen tähtäävien hakkuiden määrä jäi 32 000 hehtaariin.

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilastoinnin muutoksia

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilasto sisältää yksityisten metsänomistajien, yhtiöiden ja valtion metsissä tehdyt työt. Tilastosta puuttuvat

vuodesta 2015 lähtien yksityisten metsänomistajien omissa metsissään täysin omatoimisesti tekemät työt, sillä sellaiset eivät välity tilastoon metsäpalveluja tarjoavilta yrityksiltä kerätystä aineistosta.

Metsänhoitotöiden työlajiluokitus uudistettiin vuoden 2015 tiedoista lähtien. Muutoksen tarkoituksena oli sekä yksinkertaistaa tilastointia että ottaa huomioon metsänhoitomenetelmien kehitys. Vähän käytettyjä työmenetelmiä pudotettiin pois tilastoinnista, esimerkiksi pystykarsinta, ja luokkien alajakoja poistettiin. Esimerkiksi pellonmetsitys ja täydennysviljely sisältyvät nykyään istutukseen.

Metsänhoitotöiden työmääriä ja kustannuksia 2017.

	Työmäärä 1 000 ha	Yksikkökustannus €/ha	Kokonaiskustannus milj. €
Uudistusalan raivaus	34	153	5,2
Kasvatushakkuiden ennakko-raivaus	71	272	19,4
Maan muokkaus	105	336	35,3
Kylvö	24	252	6,0
Istutus	79	534	42,0
Taimikon hoito ja varhaishoito	146	403	58,4
Nuoren metsän hoito	43	460	19,4
Metsän lannoitus	50	319	16,0
Juurikäävän torjunta	111	85	9,4
Metsänparannustyöt	.	.	23,0

Metsänhoitotöiden kyselyssä yksikkö- ja kokonaiskustannukset kysyttiin tilastoinnissa työlajeittain erikseen, mistä johtuen työmäärä kerrottuna yksikkökustannuksella ei ole yllä olevassa asetelmassa aivan sama kuin kokonaiskustannus.

Metsänhoitotöissä tapahtuvaan koneellistamiseen reagoitiin jakamalla entisiä luokkia käsin ja koneella tehtyihin. Muutokset heikensivät hieman vertailtavuutta aiempien tilastojen kanssa.

Metsänhoitotöiden suoritemäärät ja kustannukset

Seuraavassa esitetään keskeisimpien metsänhoitotöiden suoritemäärät kustannuksineen. Kustannukset löytyvät tarkemmalla alajaolla tilaston kotisivulta.

► [Metsänhoito- ja metsänparannustyöt](#)

Puukauppa

Puukauppa vilkastui vuonna 2017. Tilastoidut teollisuuspuun kauppamäärät nousivat edellisestä vuodesta viisi prosenttia ja energiapuun ostot yli neljäsosan. Teollisuuspuun reaalin kantohintataso jäi matalammaksi kuin vuotta aiemmin, vaikka vuoden loppupuolella näkyi jo viitteitä puun hintatason noususta. Myös kaikkien energiapuulajien hinnat laskivat.

Luonnonvarakeskus tilastoi yksityismetsien puukauppaa

Tilastossa julkaistaan tietoja yksityismetsistä pysty- tai hankintakaupoin ostetusta puusta. Valtaosa yksityismetsien puukaupoista on pystykauppoja. Niissä puun ostaja huolehtii hakkuusta ja puutavaran kuljetuksesta tienvarsivarastoon, ja puusta maksetaan kantohinta. Hankintakaupassa metsänomistaja vastaa itse puun korjuusta ja toimittaa valmiin puutavaran kaukokuljetusreitille varteen. Puun hankintahintaan sisältyy korvaus tehdystä puunkorjuutystä.

Luke tilastoi teollisuus- ja energiapuun kauppaa. Kiinnostavinta tilastossa ovat puun hinnat, ja niiden lisäksi tilasto sisältää myös tietoja ostetun puun määrästä.

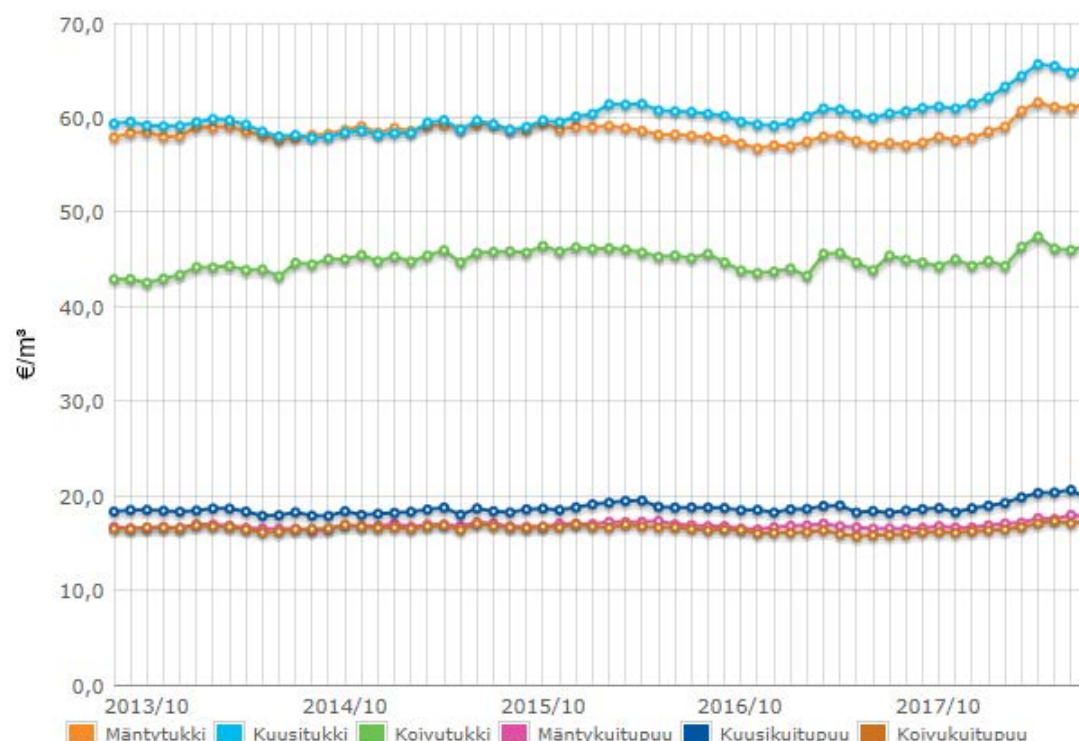
Teollisuuspuun kauppa sisältää metsäteollisuustuotteiden raaka-aineeksi yksityismetsistä ostettua puuta. Energiapuun kauppa koskee lämpö- ja voimalaitosten metsähakkeen raaka-aineeksi hankittua puuta. Sen tilastointi käynnistyi vuonna 2014.

Teollisuuspuun hintojen nousu ajoittui vuoteen 2018

Puun hintamuutoksia käsitellään tässä tekstissä reaalisina, mutta Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannassa puun hinnat esitetään nimellisinä.

Yksityismetsien puukaupan reaaliset kantohinnat kuukausittain (deflaointi: tukkuhintaaindeksi)

► [Linkki julkistukseen](#)



Kantohinnat pääpuutavaralajeittain 2017.

Puutavaralaji	Kantohinta euroa/m ³	Reaalinen muutos	
		edellisvuodesta, %	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta
Mäntytukki	54,9	-1,7	-6,4
Kuusitukki	57,8	-0,5	-3,4
Koivutukki	42,7	-2,0	-5,6
Mäntykuitupuu	15,9	-2,0	-5,1
Kuusikuitupuu	17,7	-2,1	-12,4
Koivukuitupuu	15,3	-3,6	-6,3

Teollisuuspuun reaali hinnat ovat säilyneet viime vuosina vakaina, vaikka vuoden 2017 loppupuolella puun hintatason noususta näkyi jo viitteitä. Vuoden 2018 alkupuolella erityisesti tukin reaali hinta nousi selvästi. Edellinen huomattava raakapuun hintapiikki osui vuoteen 2007.

Vuonna 2017 mäntytukista maksettiin pystykaupoissa keskimäärin 54,9 euroa ja kuusitukista 57,8 euroa kuutiometriltä. Mänty- ja kuusitukin vuotuisen reaalin keskihinnan vaihteluväli on jäänyt alle kahteen euroon viimeisen viiden vuoden aikana. Mäntykuitupuun kantohinta päättyi 15,9 euroon ja kuusikuitupuun 17,7 euroon kuutiometriltä. Vuonna 2017 puun reaali hinta taso oli matalampi kuin vuotta aiemmin. Tukin keskimääräinen hinta laski prosentilla ja kuitupuun kahdella.



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Hankintahinnat pääpuutavaralajeittain 2017.

Puutavaralaji	Hankintahinta euroa/m ³	Reaalinen muutos	
		edellisvuodesta, %	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta
Mäntytukki	57,8	-3,1	-6,1
Kuusitukki	59,3	-1,2	-2,4
Koivutukki	48,1	-2,5	-4,6
Mäntykuitupuu	27,7	-5,2	-12,1
Kuusikuitupuu	30,1	-4,6	-10,4
Koivukuitupuu	28,0	-6,4	-12,9

Hakkuutapa vaikuttaa puun hintaan

Harvennushakkuissa tukin kantohinta oli puulajista riippuen seitsemästä kymmeneen euroa ja kuitupuun kolmesta neljään euroa uudistushakkuista halvempi. Ensiharvennuskuitupuulla vastaava hinnan ero uudistushakkuihin oli kuudesta kahdeksaan euroa. Pohjoisessa puusta maksetaan yleensä vähemmän kuin etelässä.

Hankintakaupoissa puun hinta nousee keskimäärin pystykauppoja korkeammaksi. Hinnan ero on suurin kuitupuulla, mutta tukilla kanto- ja hankintahinta ovat usein varsin lähellä toisiaan. Hankintahinta oli puulajista riippuen tukeilla noin kahdesta viiteen euroa kantohintaa korkeampi. Kuitupuulla hankintahinta nousee 12-13 euroa kantohintaa kalliimmaksi.

Puun tilastohinnat perustuvat yksityismetsänomistajan ja puun ostajan välisiin kauppakirjoihin mer-

kittyihin hintoihin. Puukauppaan voi kuitenkin liittyä erilaisia ehdollisia lisiä tai puukaupan osana voidaan tarjota esimerkiksi metsänhoitotöihin liittyviä palveluja. Mahdolliset puukaupan lisät tai palvelut eivät sisälly raakapuun tilastoituvaan hintaan. Osa puukauppaa tekevistä yrityksistä tarjoaa myös mahdollisuuden kokorunkohinnoitteluun. Tällä hetkellä tilastoidaan kuitenkin vain tukin, kuitupuun ja pikkutukin hintoja.

Puukauppa kävi vilkkaana vuonna 2017

Metsäteollisuuden teollisuuspuun ostoja yksityismetsistä tilastoitui 43 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2017. Puukauppa kävi vilkkaana ja kasvua oli viisi prosenttia edellisvuodesta. Metsäteollisuuden ostamasta raakapuusta puolet oli kuitupuuta. Puutavaralajeista ostettiin eniten kuusitukkia ja mäntykuitupuuta, 11 miljoonaa kuutiometriä kumpaakin.

Puukaupan määrätietoja ei laajenneta vastaamaan kaikkea yksityismetsien puukauppaa, vaan tilastossa julkaistut puumäärät edustavat sellaisenaan tilastoinnissa mukana olevien yritysten puukauppaa. Tilaston tiedonkeruu laajeni vuosina 2013 ja 2016, joten molempina ajankohtina kirjautuneisiin puumääriin tuli hyppäys. Tilastoon arvioidaan kirjautuvan noin 90 prosenttia yksityismetsistä ostetusta teollisuuspuusta, eli tilastossa mukana olevien raakapuun ostot muodostavat pääosan yksityismetsien puukaupasta. Puukauppatilastoon toimittavat

tietoja suuret ja keskisuuret metsäteollisuusyritykset sekä metsänhoitoyhdistykset.

Ostettu puu tilastoituu hakkuun jälkeen myöhemmin myös teollisuuspuun hakkuut -tilastoon. Vuonna 2017 teollisuuspuun hakkuut yksityismetsistä olivat 51,7 miljoonaa kuutiometriä, kun samana vuonna yksityismetsistä ostettua puuta tilastoitui puukauppatilastoon 84 prosenttia tästä määrästä. Tilastojen väliseen eroon vaikuttaa erilaisen kattavuuden lisäksi puukaupan ja hakkuun välinen ajallinen viive, eli puun osto- ja hakkuutapahtumat voivat ajoittua eri vuosille. Lisäksi puukauppasopimukset yleensä aliarvioivat leimikosta saatavan puun määrän noin kymmenellä prosentilla.

Hakkuutapojen osuudet pystykauppojen puumäärästä 2017.

Puutavaralaji	Uudistus- hakkuu, %	Harvennus ja ensi- harvennus, %
Mäntytukki	80	19
Kuusitukki	90	9
Koivutukki	77	22
Mäntykuitupu	41	58
Kuusikuitupu	66	33
Koivukuitupu	48	52

Osuudet eivät summaudu sataan, sillä pienestä osasta pystykaupapuuta ei tunneta hakkuutapaa.

► Teollisuuspuun kauppa

Valtaosa teollisuuspuusta kertyy pystykaupoista

Pystykauppojen osuus yksityismetsistä ostetusta puusta oli 85 prosenttia eli 36,7 miljoonaa kuutiometriä. Pystykaupoissa tukkipuuta oli noin puolet raakapuun kertymästä.

Pystykaupapuusta noin kaksi kolmasosaa tulee uudistushakkuuleimikoista. Harvennushakkuiden osuus kertymästä oli 28 prosenttia ja ensiharvennusten neljä prosenttia.

Hankintakaupat, 6,2 miljoonaa kuutiometriä, puolestaan painottuivat voimakkaasti kuitupuuhun. Niissä tukin osuus jäi 27 prosenttiin.

Energiapuun hinnat laskivat

Energiapuusta maksettiin vuonna 2017 metsänomistajille pystykaupoissa keskimäärin 3,5 euroa ja hankintakaupoissa 20,6 euroa kuutiometriltä. Keskiahinnat säilyivät nimellisesti samalla tasolla kuin edellisvuonna, mutta laskivat reaalisesti neljä prosenttia.

Pystykauppojen karsitusta rangasta maksettiin keskimäärin 4,4 euroa kuutiometriltä. Latvusmassan keskihinta oli 3,2 euroa, kokopuun 1,5 ja kantojen 1,3 euroa. Karsitun rangan hinta jäi edellisestä vuodesta reaalisesti kaksi prosenttia ja latvusmassan hinta viisi prosenttia.

Hankintakaupoissa karsitun rangan keskimääräinen hinta oli 23,3 euroa kuutiometriltä, kaksi prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Latvusmassan hinta laski vastaavasti kolme prosenttia 15,1 euroon kuutiometriltä.

Ostajan puusta maksaman korvauksen lisäksi metsänomistajat voivat saada pienpuukohteissa myös valtion maksamaa nuoren metsän hoidon ja pienpuun korjuun tukea. Tuki vaikuttaa kyseisten kohteiden toteutuspäätöksiin ja taloudelliseen tulokseen, mutta ei sisälly energiapuun tilastoituihin hintoihin. Tukikelpoisissa kohteissa mainittujen tukien määrä oli vuonna 2017 yhteensä 430 euroa hehtaarilta. Jos karsitun rangan tai kokopuun hakkuumäärä oli esimerkiksi 50 kuutiometriä hehtaarilla, niin tukea saatiin lähes yhdeksän euroa kuutiometrille.

Energiapuun kauppa vilkastui

Tilastoinnissa mukana olevat puunostajat hankkivat vuonna 2017 kotimaasta energiapuuta yhteensä 3,6 miljoonaa kuutiometriä. Se vastaa noin puolta lämpö- ja voimalaitoksissa käytetyn metsähakkeen määrästä. Tilastoitu ostomäärä palasi vuosien 2014 ja 2015 tasolle ollen runsaan neljäsosan suurempi kuin edellisenä vuonna.

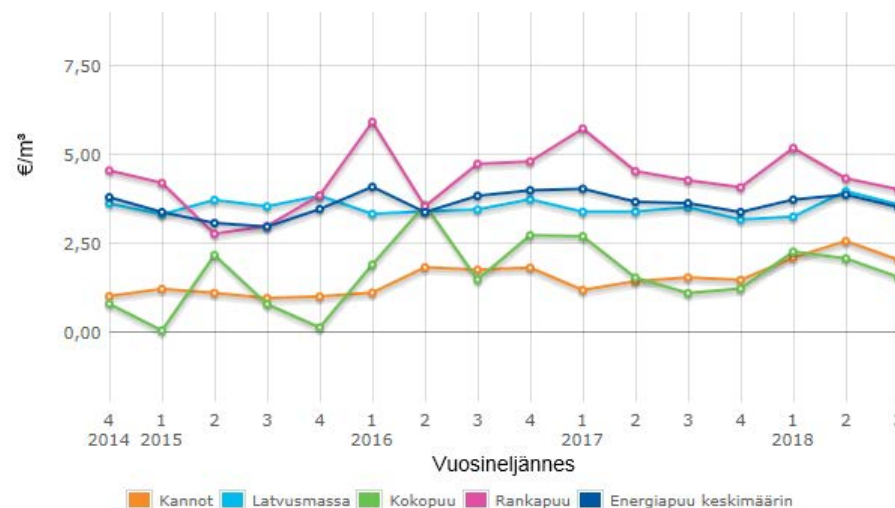
Vuoden 2017 aikana ostetusta puusta oli latvusmassaa puolet ja karsittua rankaa kaksi viidesosaa. Kokopuun ja kantojen yhteinen osuus jäi kymmenen prosenttiin. Pystykaupalla ostettiin 71 prosent-

Energiapuun hinnat 2017.

	Pystykaupat euroa/m ³	Muutos edellisvuodesta reaalisesti, %	Hankintakaupat euroa/m ³	Muutos edellisvuodesta reaalisesti, %
Keskimäärin	3,54	-4	20,56	-4
Karsittu ranka	4,44	-2	22,27	-2
Latvusmassa	3,24	-5	15,08	-3
Kokopuu	1,47	-31	19,14	-9
Kannot	1,34	-17	11,46	-18

Energiapuun reaaliset hinnat pystykaupoissa vuosineljänneksittäin (deflatointi: tukkuhintaindeksi)

► [Linkki julkistukseen](#)



tia tilastoidusta puusta. Latvusmassalla pystykaupan osuus oli 86 ja karsitulla rangalla 60 prosenttia. Osuudet olivat samaa suuruusluokkaa kuin vuotta aiemmin.

► [Energiapuun kauppa](#)

Hakkuut ja puuston poistuma

Metsäteollisuuden kasvanut puuntarve nosti teollisuuspuun hakkuut vuonna 2017 jälleen uuteen ennätykseen eli 63 miljoonaan kuutiometriin. Energiantuotantoa varten korjattiin lisäksi yhdeksän miljoonaa kuutiometriä runkopuuta, joten hakkuukertymä kasvoi 72 miljoonaan kuutiometriin. Tämä vastaa 86 prosenttia maamme suurimmasta puuntuotannollisesti kestävästä runkopuun hakkuumahdollisuusrviosta. Runkopuun kokonaispoistuma oli 87 miljoonaa kuutiometriä, noin 20 miljoonaa kuutiometriä vähemmän kuin puuston vuosittainen kasvu.

Hakkuut lisääntyivät edelleen

Metsäteollisuuden puuntarve pysyi korkeana myös vuonna 2017, mikä nosti teollisuuspuun hakkuut uuteen tilastoennätykseen, 62,9 miljoonaan kuutiometriin. Hakkuumäärä oli 1,1 miljoonaa kuutiometriä eli kaksi prosenttia edellisvuotista suurempi ja 17 prosenttia suurempi kuin edeltävän kymmenvuotiskauden hakkuiden keskiarvo. Teollisuuden käyttöön tuotiin myös ulkomaista raakapuuta. Sen määrä pieneni edellisvuodesta 12 prosentilla 8,3 miljoonaan kuutiometriin.

Vuonna 2017 tukkipuuta hakattiin 27,2 ja kuitupuuta 35,7 miljoonaa kuutiometriä. Tukkipuun määrä kasvoi edellisvuodesta viisi prosenttia kuitupuun

määrän ollessa likimain yhtä suuri kuin vuotta aiemmin. Edeltävään kymmenvuotiskauden verrattuna tukkipuun hakkuut lisääntyivät viidenneksen. Vastaavasti kuitupuun määrä kasvoi 16 prosenttia. Tukeiksi hakattiin eniten, eli 14,6 miljoonaa kuutiometriä, kuusta ja kuiduiksi mäntyä 16,5 miljoonaa kuutiometriä.

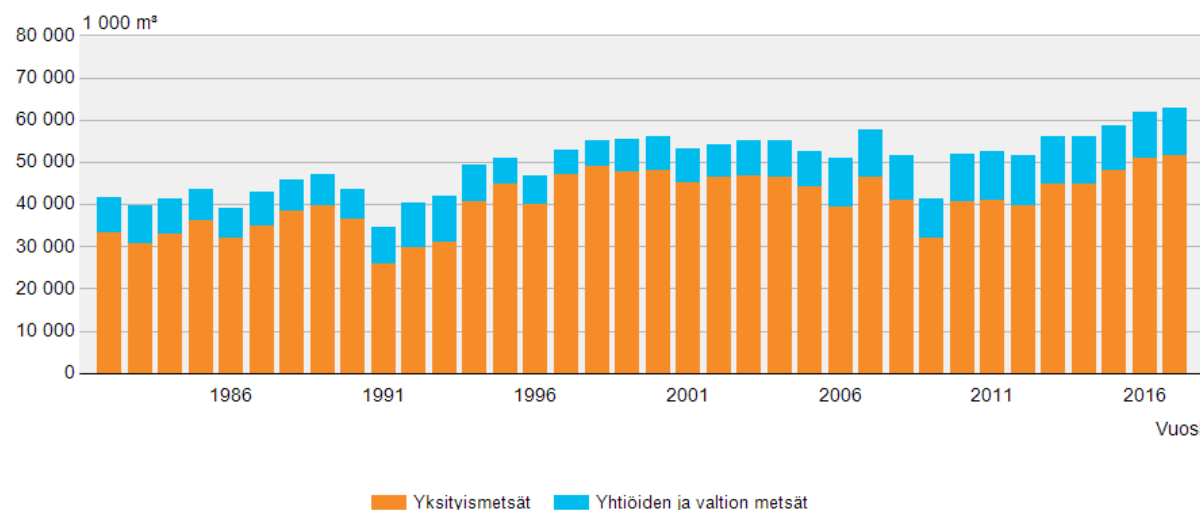
Neljä viidesosaa hakkuista kertyy yksityismetsistä

Valtaosa, 82 prosenttia, teollisuuden käyttöön ja vientiin menevästä raakapuusta on peräisin yksi-

tyismetsistä, joista hakattiin puuta kaikkiaan 51,7 miljoonaa kuutiometriä. Yksityismetsien pystykaupoista kertyi puuta 44,1 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli neljä prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Hankintakauppapuun määrä supistui 13 prosenttia vajaaseen kahdeksaan miljoonaan kuutiometriin. Metsäteollisuusyhtiöiden omista metsistä ja valtionmetsistä hakattiin raakapuuta teollisuuden käyttöön yhteensä 11,3 miljoonaa kuutiometriä. Määrä oli viisi prosenttia edellisvuotista suurempi.

Teollisuuspuun hakkuut omistajaryhmittäin 1982-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Savossa ja Keski-Suomessa suurimmat hakkuut

Vuonna 2017 teollisuuspuuta kertyi eniten Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon maakuntien alueilta. Etelä-Savosta hakattiin 7,0, Keski-Suomesta 6,4 ja Pohjois-Savosta 6,2 miljoonaa kuutiometriä teollisuuspuuta.

Teollisuuspuun korjuun ja kaukokuljetuksen kustannukset

Vuonna 2017 koneellisen puunkorjuun yksikkökustannukset olivat 10,59 ja kaukokuljetuksen 8,14 euroa kuutiometriltä. Tehtaalle toimitetun kotimaisen raakapuun hankinnan yleiskustannus puolestaan oli 2,78 euroa kuutiometriltä. Koko puunhankinnan yksikkökustannukseksi saadaan näin 21,51 euroa kuutiometriltä. Kun sillä kerrotaan teollisuuspuun hakkuiden koko puumäärä, saadaan kokonaiskustannuksiksi noin 1 350 miljoonaa euroa.

Puunhankintaketjun eli korjuun ja kaukokuljetuksen kokonaiskustannukset perustuvat suurimpien metsäteollisuusyritysten ja Metsähallituksen suori- ja kustannustietoihin. Koko puunhankinnan yksikkökustannus muodostuu puukuutiometriä kohti laskettujen puunkorjuun ja kaukokuljetuksen yksikkökustannusten sekä puunhankinnan yleiskustannusten summana.

Hakkuukertymä ylitti 72 miljoonaa kuutiometriä

Hakkuukertymä sisältää metsäteollisuuden käyttöön ja vientiin hakatun teollisuuspuun lisäksi metsänomistajien omista metsistä kotitarpeeksi otetun puu sekä kaiken energiantuotantoon hakatun runkopuun. Vuonna 2017 näiden erien suuruus oli seuraava (milj. m³):

Hakkuukertymä	72,4
Teollisuuspuu, josta	63,3
– metsäteollisuus ja vienti	62,9
– kotitarpeeksi sahattu puu	0,3
Energiapuu, josta	9,2
– pientalojen polttopuu	6,5
– lämpö- ja voimalaitosten metsähake	2,7

Valtaosa hakkuukertymästä oli metsäteollisuus- tuotteiden raaka-aineeksi tai vientiin hakattua tuk-



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

ki- ja kuitupuuta, yhteensä 63,3 miljoonaa kuutiometriä, eli 87 prosenttia. Energiantuotantoon korjattiin lisäksi runkopuuta yhteensä 9,2 miljoonaa kuutiometriä. Runsas kaksi kolmasosaa siitä meni pientalojen polttopuiksi ja vajaa kolmasosa lämpö- ja voimalaitoksien metsähakkeeksi.

Hakkuukertymä oli vuonna 2017 suurempi kuin koskaan aikaisemmin ja nousi jo kolmantena vuonna peräkkäin yli kaksi miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Edeltävän kymmenvuotisjakson keskiarvo ylittyi 10 miljoonalla kuutiometrillä eli 17 prosentilla.

Metsähakkeeksi myös latvusmassaa ja kantoja

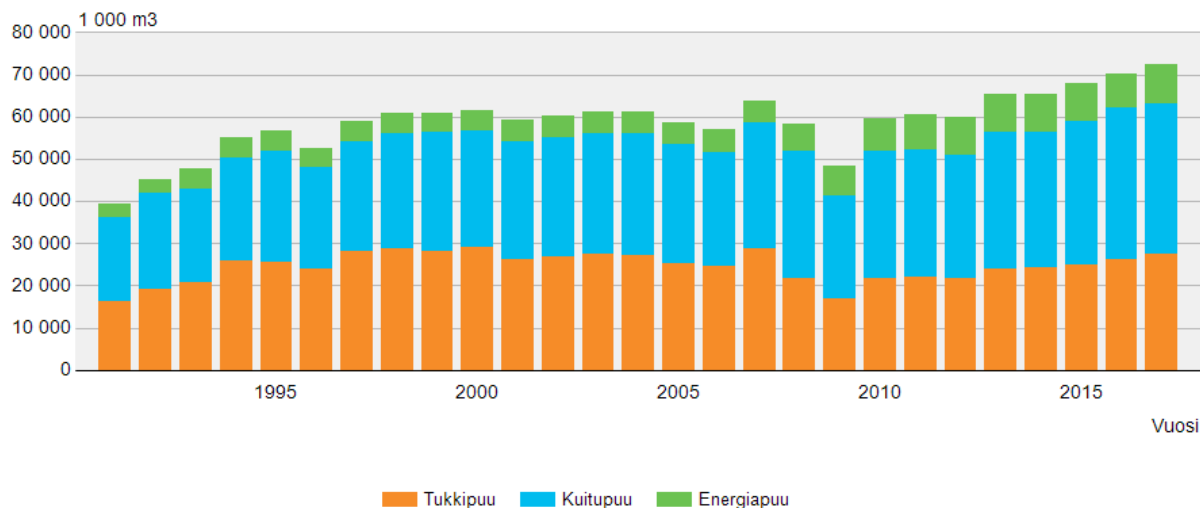
Runkopuun lisäksi metsistä korjattiin lämpö- ja voimalaitosten metsähakkeeksi yhteensä 2,4 miljoonaa kuutiometriä kantoja ja latvusmassaa. Niitä ei lasketa mukaan pelkästään runkopuusta muodostuvaan hakkuukertymään.

Puuston poistuma 87 miljoonaa kuutiometriä

Puuston poistuma lasketaan lisäämällä metsistä käyttöön otettuun hakkuukertymään metsään jäävä hakkuiden ja luontaisesti kuollut runkopuu. Vuonna 2017 metsiin jäi tätä puuta yhteensä 15 miljoonaa kuutiometriä, joten poistuma nousi 87,2 miljoonaan kuutiometriin. Siitä oli eniten mäntyä, 40 prosenttia. Kuusen osuus oli 34 ja lehtipuiden 26 prosenttia.

Hakkuukertymä puutavaralajeittain 1991–2017

► Taustadata taulukkona



Puuston poistuma oli vuonna 2017 kaksi prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Edeltävän kymmenvuotisjakson keskiarvo ylittyi 16 prosentilla.

Metsien runkopuun kokonaismäärä lisääntyy, jos puuston kasvu on poistumaa suurempi. Vuoden 1970 jälkeen kasvu on ylittänyt poistuman joka vuosi, joten metsiemme puumäärä on kasvanut jatkuvasti. Tuoreimpien mittausten perusteella runkopuuta kasvaa noin 107 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, joten viime vuonna puuston kasvu ylitti hakkuut ja luontaisen poistuman noin 20 miljoonalla kuutiometrillä.

Hakkuumahdollisuudet

Valtakunnan metsien inventoinnin vuosien 2013–2017 maastomittausten perusteella Suomen metsille vuosille 2015–2024 laskettu suurin puuntuotannollisesti kestävä hakkuumahdollisuusarvio on noin 84 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa. Tästä määrästä teollisuuspuuta, eli tukki- ja kuitupuuta, on 77,2 miljoonaa kuutiometriä. Energiakäyttöön, sisältäen kotitalouksien polttopuun, runkopuuta ohjautuu laskelmassa 7,1 miljoonaa kuutiometriä. Lisäksi tämän arvion mukaisesti hakkuuihin liittyen on mahdollista korjata teollisuuspuun hakkuutähteitä ja kantoja energiakäyttöön metsähakkeena noin 16 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

Vuosina 2015–2017 runkopuun hakkuukertymä on ollut keskimäärin 70,3 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, joten kestävästä hakkuumahdollisuusarvion tasosta käytössä on ollut 83 prosenttia. Vuoden 2017 toteutunut runkopuun hakkuukertymä oli noin 72 miljoonaa kuutiometriä ja kestävien hakkuumahdollisuuksien ”käyttöaste” nousi edellisvuosista ollen 86 prosenttia – tukista 76 ja pienpuusta lähes 93 prosenttia.

Lisätietoa tilastojen kotisivuilta

- Teollisuuspuun hakkuut ja työvoima
- Teollisuuspuun hakkuut alueittain
- Teollisuuspuun korjuu ja kaukokuljetus
- Hakkuukertymä ja puuston poistuma
- Hakkuumahdollisuudet



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Kantorahatulot

Bruttokantorahatulojen nousu jatkui vuonna 2017. Eniten tuloja nosti mäntytukkipuun hakkuiden lisääntyminen pystykaupoissa sekä metsäteollisuuden ja valtion hakkuissa. Kuusesta saatujen tulojen osuus pysyi kuitenkin edelleen selvästi suurimpana. Tukkipuun osuus tuloista pysyi lähes 70 prosentissa.

Vuonna 2017 bruttokantorahatulot nousivat 150 miljoonaa euroa edellisvuodesta 2 226 miljoonaan euroon. Tuloista saatiin yksityismetsistä 86 pro-

senttia eli 1 908 miljoonaa euroa. Metsäteollisuuden ja valtion metsistä tuloja saatiin yhteensä 318 miljoonaa euroa. Eniten kantorahatuloja saaneet maakunnat olivat samoja kuin vuotta aikaisemmin: Etelä-Savo 270 ja Keski-Suomi 231 miljoonaa euroa.

Hakkuut lisääntyivät edellisvuodesta pari prosenttia. Määrän kasvua enemmän tuloihin vaikutti kuitenkin se, että hakkuiden lisääntymisestä neljä viidesosaa oli mäntytukkia. Vaikka nimelliset kan-

tohinnot nousivat 1,1–4,2 prosenttia edellisvuodesta, laskivat ne reaalisesti 0,5–3,7 prosenttia, kun rahanarvon muutos tehtiin tukkuhintaindeksillä. Kantorahatulojen reaalinousu edellisvuoteen verrattuna oli kaksi prosenttia.

Kantorahatulojen nousu jatkunut kuusi vuotta

Kymmenen edeltäneen vuoden keskiarvoon verrattuna kantorahatulot nousivat reaalisesti 12 prosenttia. Yksityismetsänomistajilla tulot olivat 14 prosenttia keskiarvoa korkeammat, mutta metsäteollisuudella ja valtiolla 1,5 prosenttia alemmat.

Mäntytukin hakkuiden lisääntyminen nosti tukkipuista saatavan tulon osuutta prosenttiyksiköllä 69 prosenttiin. Kuusi oli edelleen tulojen kannalta tärkein puulaji 46 prosentin osuudella. Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen maakunnissa, joissa myös suurin osa metsäteollisuuden ja valtion metsistä sijaitsee, tärkein puulaji oli kuitenkin mänty.

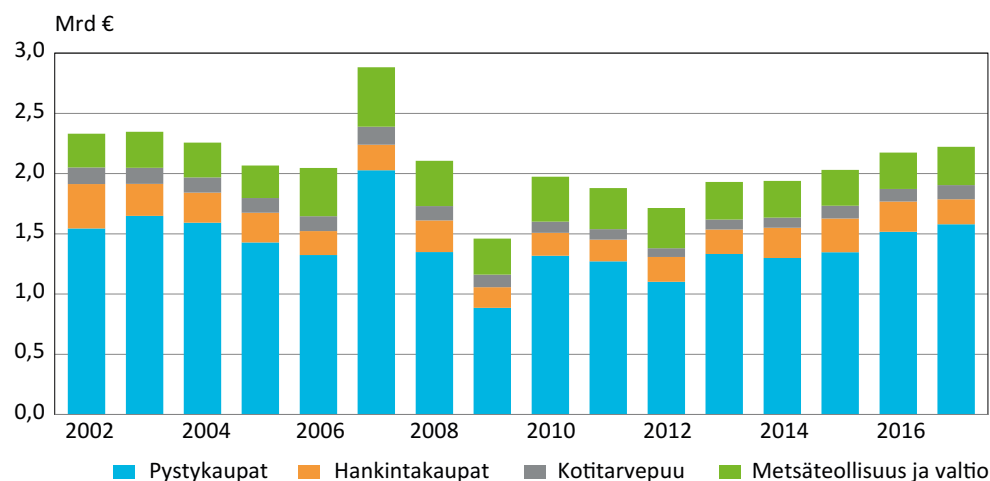
► Kantorahatulot

► Bruttokantorahatulot omistajaryhmittäin maakunnittain 2017

► Bruttokantorahatulot omistajaryhmittäin 2002–2017

Bruttokantorahatulot tulolähteittäin 2002–2017 vuoden 2017 rahassa

► Taustadata nimellisinä hintoina



Yksityismetsätalouden kannattavuus

Yksityismetsätalouden liike-tulos jatkoi nousuaan vuonna 2017 ja oli 126 euroa hehtaarilta. Puuntuotannon sijoitustuotto nousi selvästi yli pitkäaikaisen keskiarvon yli kuuteen prosenttiin.

Yksityismetsätalouden liike-tulos lähes viidenneksen suurempi kuin 10 vuoden keskiarvo

Yksityismetsätalouden liike-tulos parani 126 euroon puuntuotannon metsämaan hehtaaria kohti vuonna 2017. Se oli reaalisesti seitsemän prosenttia enemmän kuin edellisvuonna ja tulos oli lähes 17 prosenttia parempi kuin edeltäneellä kymmen-vuotiskaudella. Tulosta nostivat etenkin lisääntyneet mäntytukin hakkuut, mutta myös kantohinnat nousivat, kun rahanarvon muutos tehtiin elinkustannusindeksillä.

Etelä-Suomessa liike-tulos nousi 10 eurolla 165 euroon ja Pohjois-Suomessa kahdeksalla eurolla 49 euroon hehtaarilta (Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat). Kanta-Hämeessä, Päijät-Hämeessä, Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa tulos oli yli 220 euroa hehtaarilta. Lapissa liike-tulos oli 32 euroa hehtaarilta.

Yksityismetsätalouden puuntuotannon tulot olivat kaikkiaan 143 euroa hehtaarilta vuonna 2017. Tu-

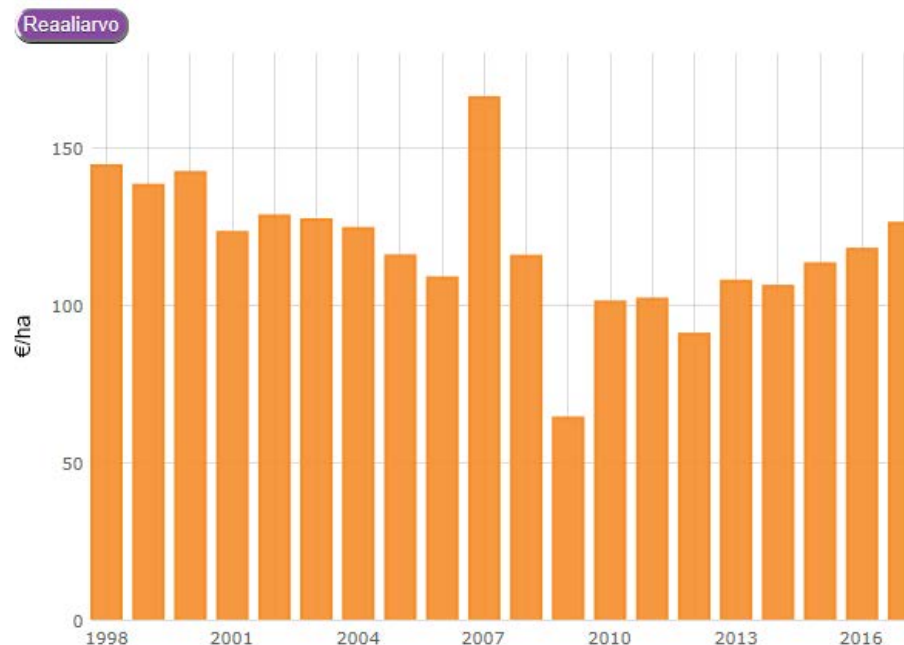
lot käsittävät teollisuuspuun markkinahakkuiden, energiapuuhakkuiden ja omaan käyttöön hakattu-jen puumäärien ja kantohintojen perusteella laske-tut bruttokantorahatulot.

Yksityismetsien puuntuotannon kokonaiskustan-nukset pysyivät 21 eurossa hehtaarille ja olivat kaikkiaan 278 miljoonaa euroa, josta investointe-

ja puuntuotantoon oli 16 euroa hehtaarille. Inves-toinnit sisältävät vajaat kolme euroa hehtaarille metsänomistajien oman työn arvoa. Investoinnit olivat yhden prosentin alemmat kuin edeltäneen kymmenvuotiskauden keskiarvo. Valtion tuki puun-tuotantoon pysyi neljässä eurossa hehtaarille ja oli kaikkiaan 53 miljoonaa euroa.

Yksityismetsätalouden liike-tulos 1998–2017 vuoden 2017 rahassa (elinkustannusindeksi)

► [Linkki julkistukseen](#)



- Yksityismetsätalouden liike-tulos
- Yksityismetsätalouden liike-tulos 1991–2017
- Yksityismetsätalouden liike-tulos maakunnittain 2015–2017

Kantohintojen nousu nosti puuntuotannon sijoitustuoton yli kuuteen prosenttiin

Vuonna 2017 kantohintojen reaalinen nousu (rahanarvo muutettuna elinkustannusindeksillä), nosti yksityismetsien puuntuotannon sijoitustuoton pitkästä ajasta selvästi yli kymmenen vuoden keskiarvon. Tuotto oli 6,4 prosenttia. Se oli pari prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuonna

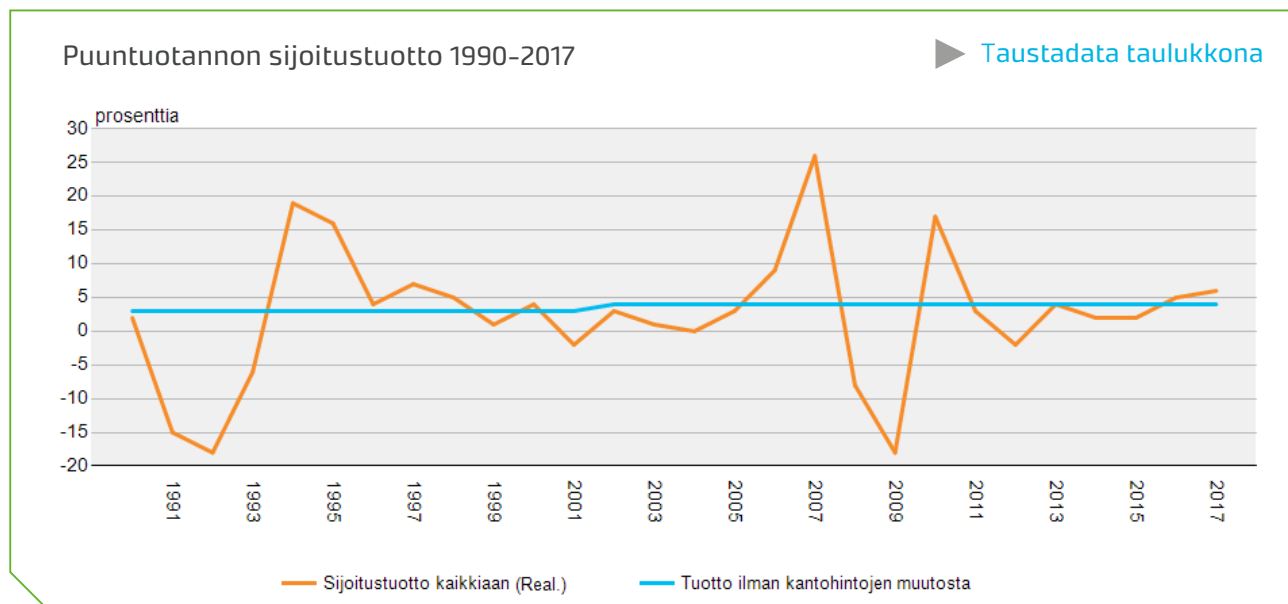
ja yli kolme prosenttia korkeampi kuin kymmenen vuoden keskiarvo.

Kantohintojen nousun vaikutus tuottoon oli 2,1 prosenttiyksikköä. Suurin tuottoon vaikuttanut tekijä oli puunmyyntitulot, 4,0 prosenttiyksikköä. Puuston nettokasvun arvo kasvatti tuottoa 0,7 ja valtion puuntuotantoon myöntämät tuet 0,1 prosenttiyksikköä. Puuntuotannon kustannukset alensivat tuottoa 0,6 prosenttiyksikköä.

Puuntuotannon sijoitustuotto on tuottoindeksi, jossa edellisessä kappaleessa mainitut tuoton osatekijät suhteutetaan omaisuuden arvoon. Arvo lasketaan kertomalla pystypuuston tilavuus pystykaup-

pahinnoilla. Vuonna 2017 näin laskettu yksityismetsien arvo oli 45,5 miljardia euroa.

- Metsä sijoituskohteena
- Puuntuotannon sijoitustuotto maakunnittain 2012–2017
- Puuntuotannon sijoitustuotto 1990–2017



Edellisen kerran kantohintojen nousu vaikutti selvästi positiivisesti tuottoon vuonna 2010, jolloin toivuttiin vuoden 2009 aallonpohjasta.

Puun käyttö

Suomessa käytettiin raakapuuta vuonna 2017 yhteensä 80,6 miljoonaa kiintokuutiometriä. Määrä oli kaikkien aikojen neljänneksi suurin. Merkittävin osa tästä, 69,7 miljoonaa kuutiometriä, meni metsäteollisuuden käyttöön. Energian tuotannossa raakapuuta paloi 10,9 miljoonaa kuutiometriä, josta 6,5 miljoonaa kuutiometriä pientalojen polttopuuna ja 4,4 miljoonaa kuutiometriä runkopuusta valmistettuna metsähakkeena lämpö- ja voimalaitoksissa. Metsäteollisuuden sivutuotteita ja erilaista jättepuuta kului eri tarkoituksiin 25,9 miljoonaa kuutiometriä.

Metsäteollisuuden puunkäyttö kasvussa

Kaikesta Suomessa vuonna 2017 käytetystä raakapuusta valtaosa eli lähes 90 prosenttia – 69,7 miljoonaa kuutiometriä – kului metsäteollisuustuotteiden valmistamiseen. Metsäteollisuuden hyvien suhdanteiden ja lisäkapasiteetin käyttöönoton takia raakapuun käyttö lisääntyi jo viidettä vuotta peräkkäin; edellisvuodesta lisäystä kertyi kolme prosenttia. Suurimmillaan, 75,5 miljoonaa kuutiometriä, käyttö on ollut vuonna 2006. Metsäteollisuuden sivutuotepuuta, lähinnä saharaketta ja purua, metsäteollisuustuotteiden valmistukseen meni 9,8 miljoonaa kuutiometriä.

Kotimainen puu ennätyskseen – tuontipuu laskussa

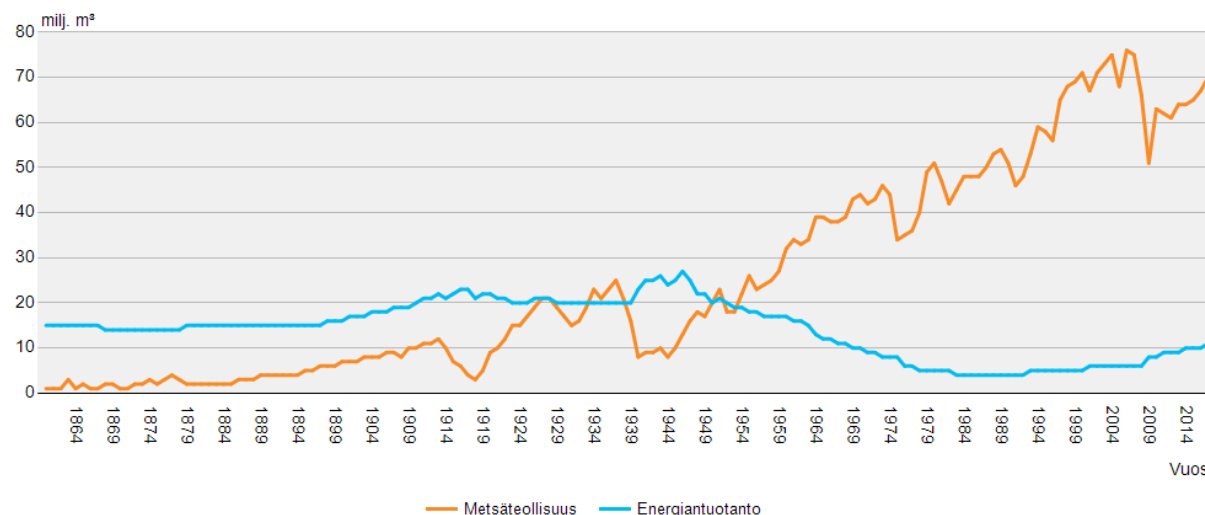
Kotimaista raakapuuta metsäteollisuus jalosti 62,2 miljoonaa kuutiometriä. Määrä oli 3,3 miljoonaa kuutiometriä eli kuusi prosenttia edellisvuotista suurempi ja enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Tuontiraakapuun kulutus sen sijaan jatkoi vähenemistään ja putosi vuotta aiemmasta 12 prosenttia päätyen 7,5 miljoonaan kuutiometriin. Metsäteollisuuden käyttämän raakapuun kotimaisuusaste lähenteli 90 prosenttia kokonaiskäytöstä, mikä oli suurin osuus lähes 40 vuoteen.

Selluteollisuus suurin puunkäyttäjä

Raakapuun käyttö lisääntyi vuotta aiemmasta kaikilla metsäteollisuuden toimialoilla ja kaikilla puutavaralajeilla. Eniten raakapuuta, 32,5 miljoonaa kuutiometriä, kului selluteollisuudessa, mikä oli myös toimialan suurin määrä toistaiseksi. Saha-teollisuuden puunkäyttö kipusi 26,3 miljoonaan kuutiometriin. Eri puutavaralajeista käytettiin eniten mäntykuitupuuta, 17,2 miljoonaa kuutiometriä, ja kuusitukkeja, 14,4 miljoonaa kuutiometriä.

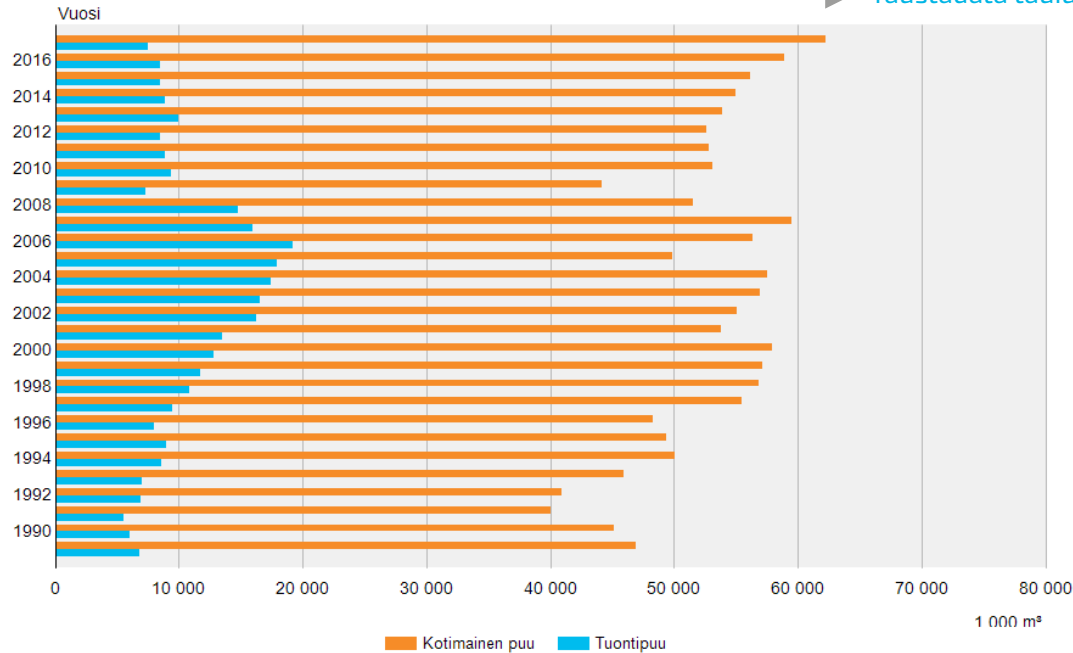
Raakapuun käyttö 1860–2017

► Taustadata taulukkona



Metsäteollisuuden kotimaisen ja tuontiraakapuun käyttö 1989–2017

Taustaddata taulukkona



Puuta energiaksi aiempaa enemmän

Puupolttoaineita kulutettiin Suomessa vuonna 2017 enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Tilastokeskuksen ennakotietojen mukaan niiden kokonaiskulutus ylitti ensimmäistä kertaa sadan terawattitunnin rajan. Tästä mustalipeän poltto kattoi 43, lämpö- ja voimalaitosten kiinteät puupolttoaineet 38, puun pienkäyttö 17 ja muut puupolttoaineet kaksi terawattituntia. Puupolttoaineet olivat Suomen merkittävin energialähde kattaen energian



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

kokonaiskulutuksesta 27 prosenttia ja uusiutuvan energian kulutuksesta kolme neljäsosaa.

Kiinteiden puupolttoaineiden käyttö huippulukemissa

Kiinteiden puupolttoaineiden käytössä saavutettiin uusi ennätys, kaikkiaan 26,9 miljoonaa kiintokuutiometriä. Tästä oli raakapuuta 10,9 miljoonaa kuutiometriä, lopun 16 miljoonaa kuutiometriä ollessa erilaista metsäteollisuuden jäte- ja sivutuotepuuta tai niistä valmistettuja jalosteita sekä kierrätyspuuta.

Lämpö- ja voimalaitoksissa puuta paloi kaikkiaan 20 miljoonaa kuutiometriä sekä metsähakkeena, 7,2 miljoonaa kuutiometriä, että pääosin erilaisina metsäteollisuuden sivu- tai jätetuotteina, 12,8 miljoonaa kuutiometriä. Merkittävin kiinteä sivutuote oli kuori, joka kattoi kaikesta sivutuotepuusta kaksi kolmasosaa eli 7,7 miljoonaa kuutiometriä. Pientaloissa polttopuuta käytettiin yhteensä 6,9 miljoonaa kuutiometriä, josta 6,5 miljoonaa kuutiometriä oli tehty suoraan metsästä saadusta runkopuusta lopun 0,4 miljoonaa kuutiometriä ollessa erilaista kierrätys- ja sivutuotepuuta sekä pellettejä. Pientalojen polttopuun käyttö on lisääntynyt kolme prosenttia vuodesta 2008, jolloin sen käyttöä tilastoitiin edellisen kerran ja 25 vuodessa lähes neljäsosan. Pientaloissa poltetusta runkopuusta oli klapeja kaksi kolmasosaa, halkoja kuudesosa ja haketta kymmenesosa.

Metsäteollisuuden raakapuun käyttö toimialoittain 2017, milj. m³

Massateollisuus
40,0

Puutuoteteollisuus
29,7

Sellu
32,5

Sahateollisuus
26,3

Vaneriteollisuus
3,1

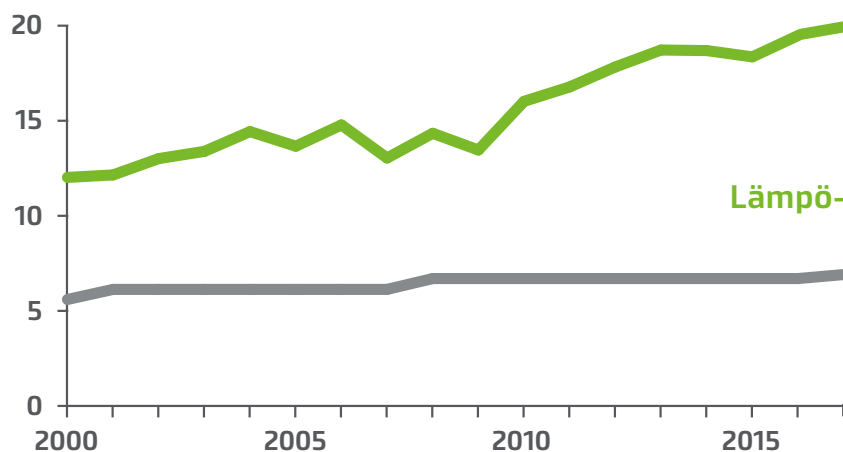
Puolikemiallinen
1,3

Mekaaninen
6,2

Muu
0,4

Muu: muu puulevyteollisuus;
pylväiden, hirsirakennusten ja
puupellettien tuotanto

Kiinteiden puupolttoaineiden käyttö, milj. m³



Lämpö- ja voimalaitokset



Pientalot

Metsähakkeen poltto jäämässä tavoitteistaan

Suomen aiemmassa energia- ja ilmastostrategiasa uusiutuvan energian lisäyksen veturiksi suunnitellun metsähakkeen käyttö on jämähtänyt viime vuosina lähes paikalleen ja sille asetetuista käyttötavoitteista, 12–13 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2020, ollaan jäämässä. Uuden, vuonna 2016 julkaisun energia- ja ilmastostrategian tavoitteet ovat kuitenkin korkealla: vuonna 2030 metsähaketta on tarkoitus käyttää vuositasolla 14–18 miljoonaa kuutiometriä, josta 3–4 miljoonaa kuutiometriä menisi puupohjaisten polttonesteiden valmistukseen ja loppu energiantuotantoon. Vuonna 2017 metsähaketta poltettiin kaikkiaan 7,8 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli kolme prosenttia edellisvuotta vähemmän.

- Puun kokonaiskäyttö
- Metsäteollisuuden puunkäyttö
- Puun energiakäyttö
- Pientalojen polttopuun käyttö
- Energia

Metsäteollisuus

Useimmat metsäteollisuuden toimintaa kuvaavat mittarit osoittivat vahvasti yläviistoon vuonna 2017. Kasvun moottoreina toimivat edellisvuoden tapaan kartonki, sellu ja sahatavara. Metsäteollisuus investoi kotimaahan reilun 0,9 miljardin euron arvosta, missä oli reaalikasvua 15 prosenttia edeltäneen kymmenvuotiskauden investointivauhtiin verrattuna. Massa- ja paperiteollisuuden kannattavuus parani edellisvuodesta, mutta puutuoteteollisuuden kannattavuus jäi edellisvuoden tasolle.

Tuotanto edelleen vahvasti kasvussa

Metsäteollisuuden tuotanto lisääntyi vuonna 2017 keskimäärin kolmella prosentilla edellisvuodesta. Tuoteryhmittäin tarkasteltuna vuosi oli kaksijakoinen: sahatavaran, vanerin, sellun ja kartongin tuotantomäärät lisääntyivät, mutta viennin arvolla mitattuna tärkeimmän tuoteryhmän, eli paperin, tuotannon pitkä laskutrendi jatkui. Koko tehdasteollisuuden kasvuvauhti oli keskimäärin viisi prosenttia.

Sahatavaran tuotanto lisääntyi kolmella prosentilla 11,7 miljoonaan kuutiometriin. Tätä enemmän sahatavaraa on viimeksi tuotettu metsäsektorin korkeasuhdanteessa 2007. Kasvu johtui pääosin vientikysynnän vahvistumisesta Aasiassa, etenkin Kiinassa. Kotimainen kulutus on viime vuodet polkenut paikallaan 3,2 miljoonan kuutiometrin paikkeilla.

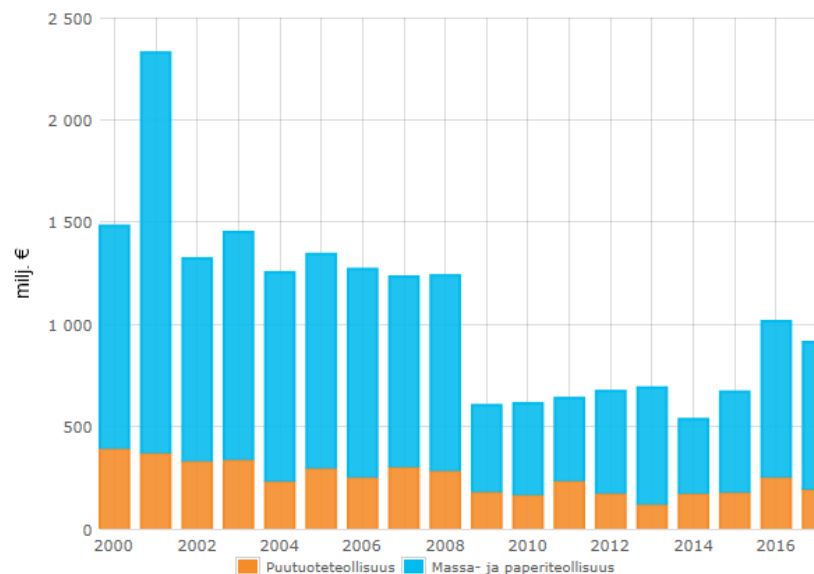
Vaneria valmistettiin 1,2 miljoonaa kuutiometriä, eli yhdeksän prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Havuvanerin osuus on vakiintunut kahteen kolmasosaan kokonaistuotannosta.

Digitalisaatio, verkkokaupan kasvu ja uudet kulu-
tustottumukset muuttavat massa- ja paperiteollisuuden rakenteita. Paino- ja kirjoituspapereiden globaali kysyntä on vähentynyt, minkä seuraukse-

na myös Suomessa tuotanto on laskenut tasaisesti koko 2010-luvun. Vuonna 2017 paperia tuotettiin 6,7 miljoonaa tonnia, mikä oli viidenneksen vähemmän kuin edeltäneellä kymmenvuotiskaudella. Toisaalta kartongissa saavutettiin vuonna 2017 uusi tuotantoennätys: 3,6 miljoonaa tonnia. Lisäystä oli peräti neljännes pitkän jakson keskiarvoon verrattuna. Sellun tuotannossa, 7,7 miljoonaa tonnia, kasvua oli 11 prosenttia.

Metsäteollisuuden reaaliset investoinnit Suomessa 2000–2017
(milj. € vuoden 2017 rahana)

► Taustadata nimellisinä
arvoina



Vuosien 2016–2017 tiedot
ovat ennakotietoja
(heinäkuu 2018).

Keskeisiä metsäteollisuuden tunnuslukuja 2017.

	Yksikkö	2017	Muutos	Muutos, keski-
Metsäteollisuuden tuotanto			2017/2016, %	arvo 2007–2016, %
Havusahatavara	milj. m ³	11,7	3	15
Sellu	milj. t	7,7	3	11
Paperi	”	6,7	-2	-21
Kartonki	”	3,6	9	25
Metsäteollisuuden liikevaihto*	mrd. €	29,8	4	21
Puutuoteteollisuus	”	6,9	2	3
Massa- ja paperiteollisuus	”	22,9	4	28
Metsäteollisuuden investoinnit*	milj. €	913	-10	15
Puutuoteteollisuus	”	191	-24	-7
Massa- ja paperiteollisuus	”	722	-6	23
Investointiaste, metsäteollisuus	%	20	-3 %-yks.	+2 %-yks.
Metsäteollisuuden kannattavuus*	käyttökate-%	8,1	+0,6 %-yks.	+1,5 %-yks.
Puutuoteteollisuus	”	4,9	+0,1 %-yks.	+1,0 %-yks.
Massa- ja paperiteollisuus	”	9,0	+0,7 %-yks.	+1,5 %-yks.
Metsäsektorin työlliset	1 000 henkilöä	58,8	-7	-16
Metsätalous	”	21,0	-4	-12
Puutuoteteollisuus	”	21,0	-11	-17
Massa- ja paperiteollisuus	”	16,9	-3	-20
Metsäsektorin arvonlisäys*	mrd. €	8,4	2	9
Metsätalous	”	3,8	2	18
Puutuoteteollisuus	”	1,3	0	-2
Massa- ja paperiteollisuus	”	3,3	2	4

*Ennakkotieto.

Liikevaihto, investoinnit, kannattavuus ja arvonlisäys: reaaliset muutokset, deflaointi on tehty tukkuhintaindeksillä (1949=100). Investointiaste: investointien arvo / toimialan arvonlisäys käyppiin hintoihin (molemmat tiedot kansantalouden tilinpidosta). Käyttökate-% = (liiketoiminnan tuotot - toimintakulut) / liiketoiminnan tuotot x 100. Lähteet: Tilastokeskus, Metsäteollisuus ry ja Sahateollisuus ry.

Paperin merkityksen vähentyessä metsäteollisuuden tuotannon brutto- ja jalostusarvot laskevat. Esi-merkiksi vuonna 2016 metsäteollisuuden tuotannon jalostusarvo, 3,8 miljoonaa euroa, oli reaalisesti alle

puolet huippuvuoden 2000 tasosta. Metsäteollisuus investoi tutkimus- ja kehittämistoimintaan muuta teollisuutta vähemmän. Vuonna 2017 metsäteollisuuden tutkimus- ja kehittämistoiminnan investoin-

nit olivat 95 miljoonaa euroa, mikä oli vain 0,3 prosenttia alan kotimaisesta liikevaihdosta (29,8 mrd. €). Koko tehdasteollisuudessa osuus oli 1,9 prosenttia.

Lisäkapasiteettia sellun ja kartongin tuotantoon

Teollisuustoimialoista metsäteollisuus on teknologiateollisuuden jälkeen suurin investoija. Kuluvaan vuosikymmenen alun notkahduksen jälkeen metsäteollisuus investoi taas Suomeen. Vuonna 2017 toimialalle investoitiin 0,9 miljardin euron arvosta, mistä meni massa- ja paperiteollisuuteen neljä viidesosaa. Investoinnit olivat reaalisesti 15 prosenttia suuremmat kuin edeltäneellä 10-vuotiskaudella keskimäärin. Kasvua selittävät ennen kaikkea sellu- ja kartonkiteollisuudessa tehdyt kapasiteetin lisäykset. Metsäteollisuuden investointiaste, eli investointien arvo suhteessa arvonlisäykseen, oli sama 20 prosenttia kuin tehdasteollisuudessa keskimäärin.

Massa- ja paperiteollisuuden kannattavuus parani

Metsäteollisuuden kannattavuutta kuvaavat mittarit - käyttökate, nettotulos ja kokonaistulos - kääntyivät nousuun vuonna 2017. Kannattavuus koheni kuitenkin vain massa- ja paperiteollisuudessa, sitä vastoin puutuoteteollisuudessa jäätiin edellisvuoden tasolle tai hieman sen alle. Uusi tuotantokapasiteetti yhdessä hyvän markkinatilanteen kanssa paransi kemiallisen metsäteollisuuden käyttökate- ta yhdeksään prosenttiin liiketoiminnan tuotoista.

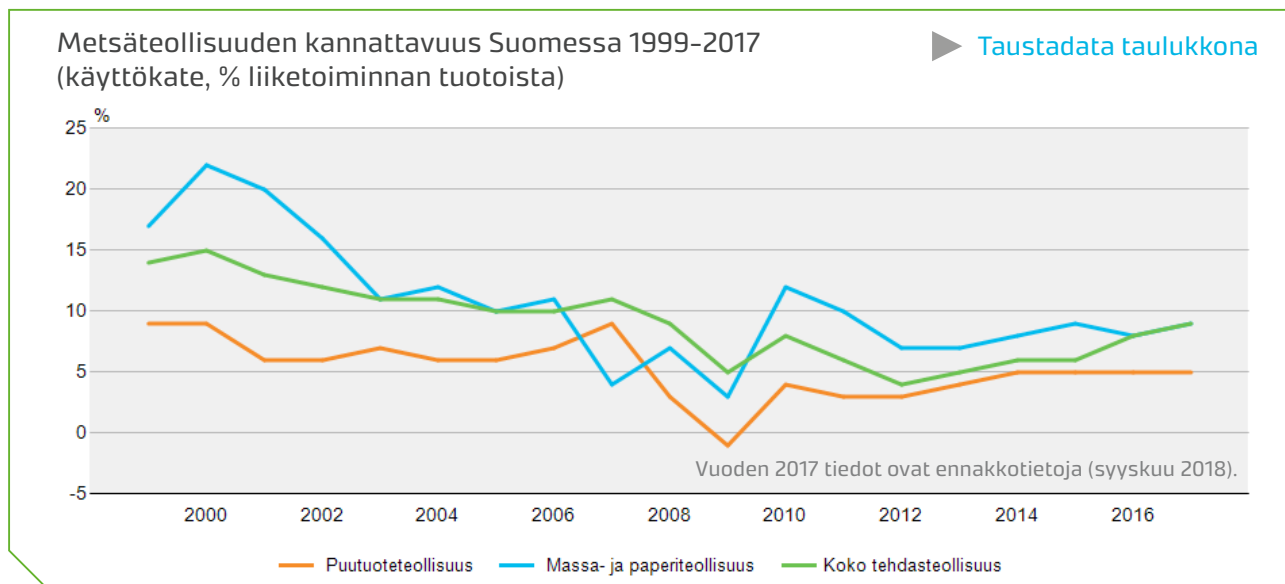
Puutuoteteollisuudessa käyttökate jäi viiteen prosenttiin. Käyttökate osoittaa liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä.

Kokonaistuloksella arvioituna massa- ja paperiteollisuuden kokonaistulos parani reilulla kolmella prosenttiyksiköllä 8,5 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista. Puutuoteteollisuudessa vastaava prosenttiluku oli 3,5, missä oli laskua edellisvuodesta 0,2 prosenttiyksikköä. Metsäteollisuuden kannattavuus oli vuonna 2017 jonkin verran heikompi kuin koko tehdasteollisuudessa keskimäärin.

Sekä puutuoteteollisuuden että massa- ja paperiteollisuuden rahoitusasema on viime vuosina kohtenut räväkästi. Kun vielä 2010-luvun alussa metsäteollisuuden velat ylittivät kotimaisen liikevaihdon, niin vuonna 2017 velkojen osuus oli painettu 61 prosenttiin liikevaihdosta. Massa- ja paperiteollisuus on selvästi sahoja ja puulevyteollisuutta velkaisempaa. Myös toinen rahoitusaseman mittari – omavaraisuusaste – on kehittynyt positiivisesti. Metsäteollisuuden omavaraisuusaste oli 57 prosenttia, kun se koko tehdasteollisuudessa oli keskimäärin 49 prosenttia.

Työllisyyden laskutrendi jatkuu

Työllisten lukumäärä jatkoi laskutrendiään sekä metsätaloudessa että -teollisuudessa. Metsäsektori työllisti yhteensä 59 000 henkilöä, eli noin 4 000 henkeä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasku



on ollut nopeaa: vielä vuosituhannen vaihteessa metsäsektorin työllisten määrä oli lähes 100 000 henkilöä.

Edes hakkuiden nousu ennätystasolle ei ole lisännyt metsätalouden työllisten määrää. Vuonna 2017 erilaisissa metsätalouden töissä työskenteli 21 000 henkilöä, missä oli laskua neljä prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Metsätalouden työvoimasta noin 11 000 oli palkansaajia, eli työntekijöitä ja toimihenkilöitä. Työvoiman väheneminen johtuu muun muassa työn tuottavuuden kasvusta ja metsäsektorin organisaatiomuutoksista, jotka ovat vähentäneet erityisesti toimihenkilöiden määrää.

Metsäteollisuudessa työskenteli 38 000 henkilöä, kun työllisten määrä vuotta aikaisemmin oli 41 000 henkilöä. Työllisyys aleni etenkin puutuoteteollisuudessa, 11 prosenttia edellisvuodesta. Massan ja paperin valmistuksessa lasku oli pienempi, kolme prosenttia. Metsäsektorin työttömyysaste oli keskimäärin 7,8 prosenttia työvoimasta, kun koko kansantaloudessa vastaava luku oli 8,6 prosenttia. Tiedot metsäsektorin työllisyydestä perustuvat Tilastokeskuksen työvoimatutkimukseen.

► [Metsäteollisuus](#)

► [Metsäsektorin työvoima](#)

Metsäteollisuuden ulkomaankauppa

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvo oli lähes 12 miljardia euroa vuonna 2017 ja pysytteli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Suomen tavaravienti oli lähes 60 miljardia euroa ja lisääntyi edellisestä vuodesta reaalisesti kymmenyksellä. Puuntuotimäärä laski edellisestä vuodesta reilulla kymmenyksellä ja oli 8,7 miljoonaa kuutiota.

Paperi piti asemansa metsäteollisuuden tärkeimpänä vientituotteena

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvo oli lähes 12 miljardia euroa vuonna 2017. Vuonna 2017 metsäteollisuustuotteet kattoivat viidesosan Suomen koko tavaraviennistä. Metsäteollisuustuotteiden osuus tavaraviennistä laski edellisestä vuodesta kaksi prosenttiyksikköä.

Massa- ja paperiteollisuuden viennin arvo oli hieman yli yhdeksän miljardia euroa ja se kattoi metsäteollisuuden vientituloista 76 prosenttia. Edellisestä vuodesta viennin arvo väheni reaalisesti kaksi prosenttia. Kymmenen vuoden keskiarvoon verrattuna viennin arvo on vähentynyt kolme prosenttia. Reilu kolmasosa metsäteollisuuden vientituloista tuli paperiteollisuuden tuotteista. Paperiviennin kokonaisarvo oli hieman yli neljä miljardia euroa ja vähennystä oli reaalisesti yhdeksän prosenttia

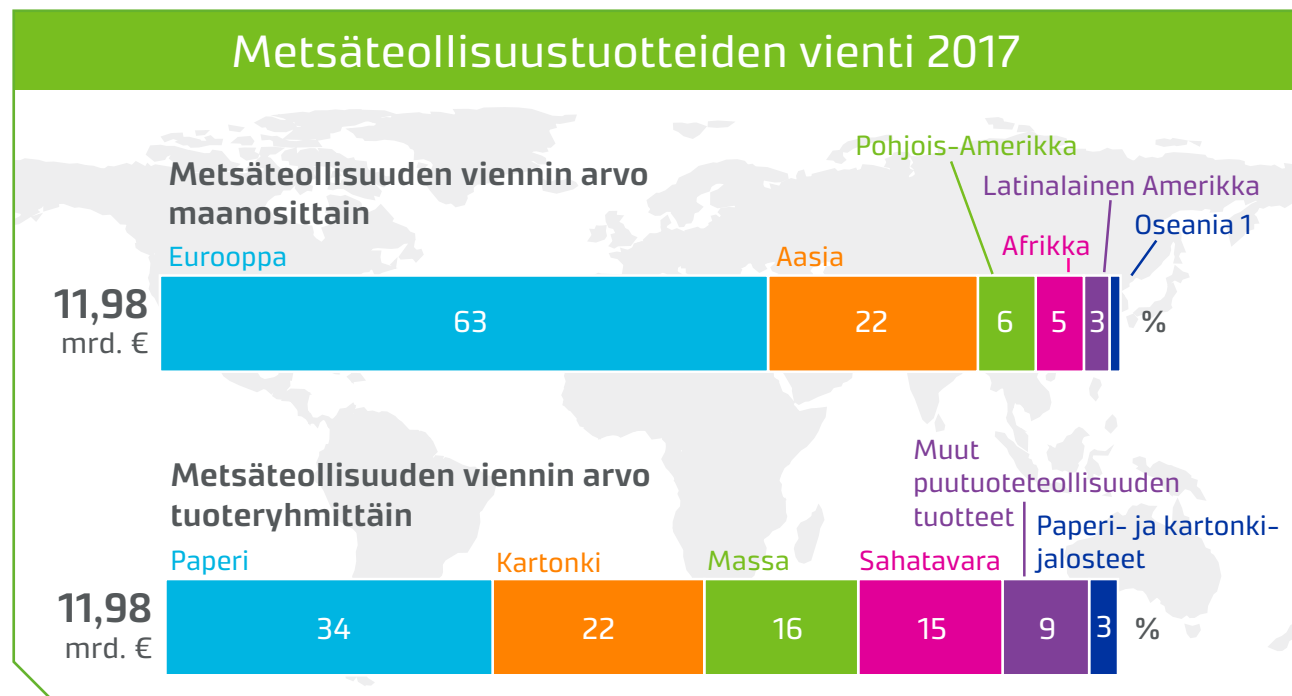
edellisestä vuodesta. Kartonkia vietiin 2,7 miljardin euron arvosta ja lisäystä tuli reaalisesti viisi prosenttia edellisestä vuodesta. Kolmanneksi tärkein vientituote oli massa, jota vietiin maailmalle lähes kahden miljardin euron arvosta. Massan vientiarvo nousi reaalisesti kuusi prosenttia.

Puutuoteteollisuuden viennin arvo oli 2,9 miljardia euroa. Viennin arvo nousi edellisestä vuodesta reaalisesti kuusi prosenttia. Edellisen kymmenen

vuoden keskiarvoon verrattuna puutuoteteollisuuden vientiarvo oli reaalisesti noussut 14 prosenttia. Puutuoteteollisuuden viedyistä tuotteista oli sahatavara, jonka arvo oli 1,8 miljardia euroa.

Valtaosa metsäteollisuuden vientituloista tulee Euroopasta

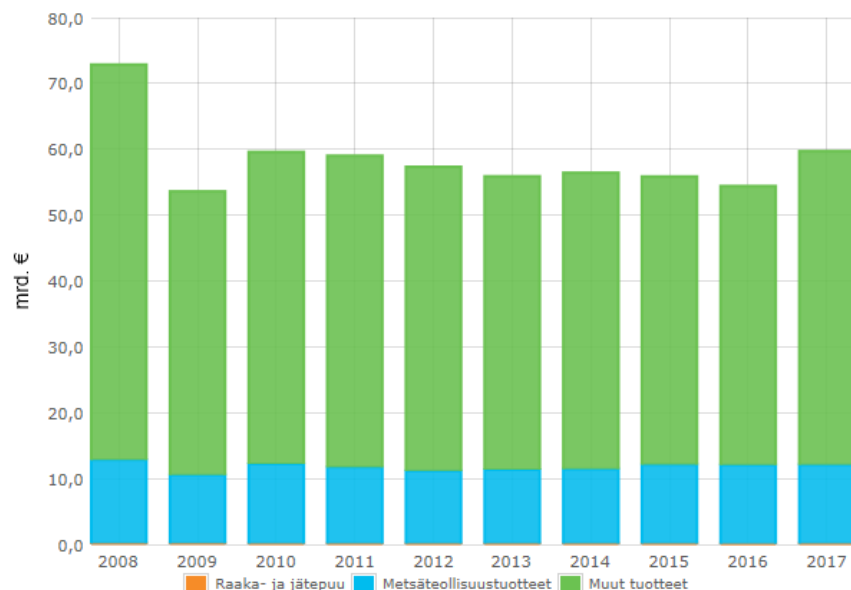
Euroopan osuus vientituloista oli 63 prosenttia ja se laski edellisestä vuodesta kolme prosenttiyksikköä. Aasian osuus nousi 22 prosenttiin. Paperin ja kar-



► Vienti maittain

Suomen tavaravienti 2008–2017 (deflatointi: tukkuhintaindeksi)

► Taustadata
nimellisinä hintoina



Metsäteollisuustuotteiden vienti tärkeimmissä tuoteryhmissä 2017.

	Viennin arvo 2017 mrd. €	Reaalinen muutos, %		
		edellis- vuodesta	edeltäneen 5 vuoden keskiarvosta	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta
Suomen tavaravienti	59,7	9,7	6,7	-0,7
Metsäteollisuustuotteet, josta	12,0	0,2	4,1	0,6
Paperi	4,0	-8,7	-14,3	-24,2
Kartonki	2,7	5,5	19,2	26,2
Massa	2,0	6,1	18,6	36,2
Sahatavara	1,8	5,5	20,1	26,5
Vaneri	0,6	5,0	10,4	5,8

tongin viennissä Saksa oli Suomen tärkein kauppakumppani. Reilu kolmasosa massan vientituloista tuli Kiinasta. Eniten sahatavaraa vietiin Suomesta Kiinaan, jonka osuus viennistä oli 18 prosenttia.

Puun vientimäärä kasvoi

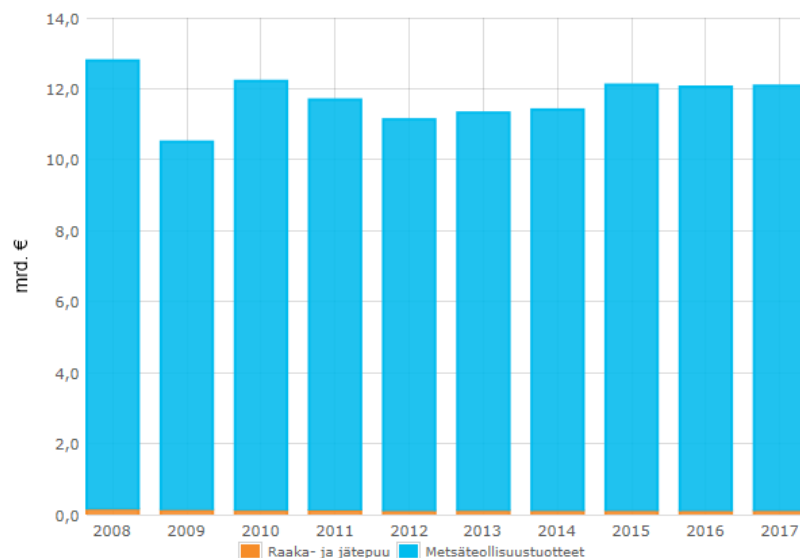
Puun vientiarvo oli 101 miljoonaa euroa ja viennin määrä 1,4 miljoonaa kuutiota. Puun vientimäärä kasvoi reilulla kymmenyksellä edellisestä vuodesta. Viedyimmät puutavaralajit olivat kuitupuu, 42 prosenttia, tukkipuu, 32 prosenttia, ja hake, 13 prosenttia. Vientipuusta 77 prosenttia päättyi Ruotsiin. Seuraavaksi eniten, eli viisi prosenttia vientimäärästä, vietiin Egyptiin ja Saksaan, neljä prosenttia.

Puun tuonti jatkoi laskua

Suomeen tuotiin puuta 8,7 miljoonaa kuutiota vuonna 2017. Puun tuonti väheni reilulla kymmenyksellä edellisestä vuodesta. Viimeisen kymmenen vuoden keskiarvoon verrattuna puun tuontimäärä on vähentynyt 27 prosentilla. Yli puolet tuontipuusta oli kuitupuuta, 31 prosenttia haketta ja kahdeksan prosenttia tukkipuuta. Jätteen osuus oli viisi prosenttia.

Kuitupuun tuonti väheni 18 prosenttia ja tukkipuun 23 prosenttia viime vuodesta. Hakkeen tuonti lisääntyi seitsemän prosenttia. Venäjä on ylivoimaisesti tärkein puun tuontimaa, sillä sieltä tuotiin 85 prosenttia puusta. Lähes kaikki muu puu tulee Suo-

Metsäteollisuuden vienti 2008-2017 (deflatointi: tukkuhinta-indeksi)



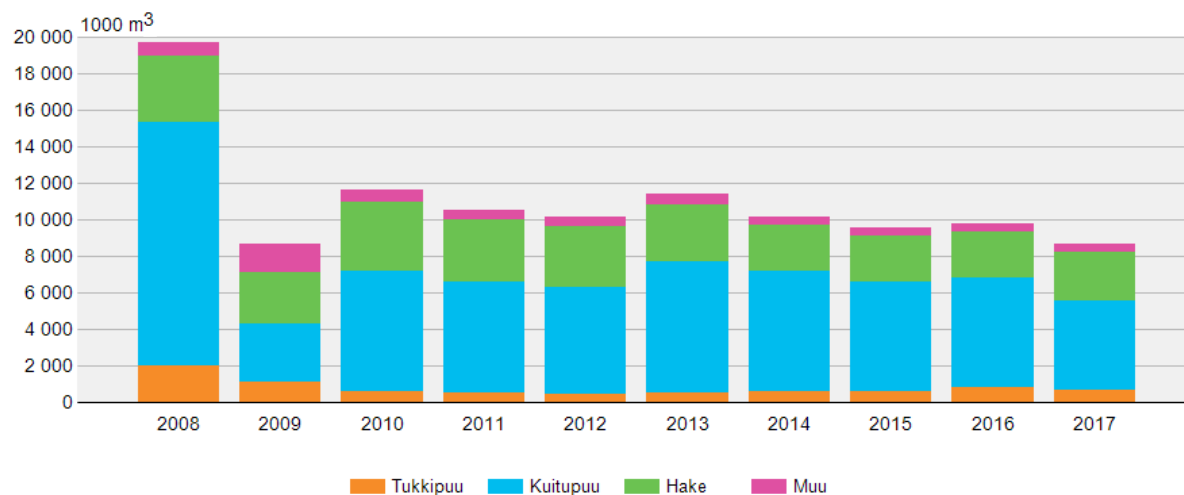
► Taustadata
nimellisinä hintoina

meen Baltian alueelta. Virosta tuli yhdeksän prosenttia tuontipuusta ja Latviasta neljä prosenttia. Puun tuonnin arvo oli 324 miljoonaa euroa.

Metsäteollisuustuotteiden tuonti on vientiä huomattavasti pienempää

Vuonna 2017 metsäteollisuustuotteiden tuonnin arvo oli 1,4 miljardia euroa. Tuoduimmat artikkelit olivat massa, puiset huonekalut sekä paperi- ja kartonkijalosteet. Suomen tärkeimmät kauppakumppanit olivat Ruotsi, 18 prosenttia tuonnin arvosta, Viro, 14 prosenttia ja Brasilia, 13 prosenttia. Ruotsista tärkein metsäteollisuuden tuontiartikkeli oli kartonki ja Virosta puiset huonekalut. Brasiliasta tuotiin jälleen lähinnä massaa.

Puun tuonti 2008-2017



► Taustadata taulukkona

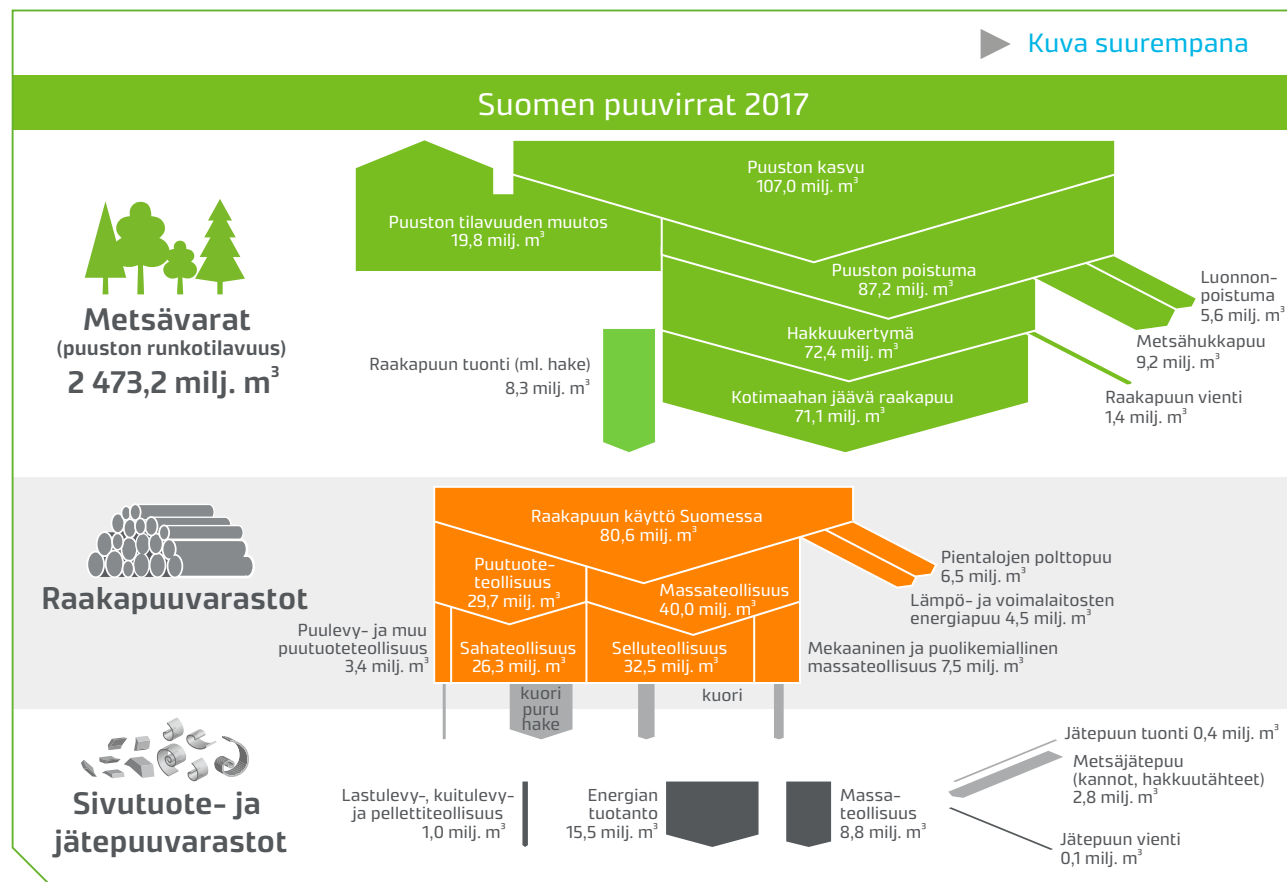
► Metsäteollisuuden ulkomaankauppa

Suomen puuvirrat 2017

Kuorellisen runkopuun määrä Suomen metsissä ylittää 2 473 miljoonaa kuutiometriin. Metsistä hakatusta runkopuusta pääosa hyödynnetään metsäteollisuuden raaka-aineena, ja lopusta tuotetaan lähinnä energiaa. Myös oksia ja kantoja käytetään rungon lisäksi energian tuotantoon, mutta kuvan vihreät (raakapuun tuotanto) ja oranssit (raakapuun käyttö) osat sisältävät vain runkopuuta. Sivutuote- ja jättepuuvirtoihin sisältyy muitakin puun osia.

Puuston vuotuinen kasvu oli 107,0 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta. Valtaosin hakkuiden seurauksena puuston tilavuudesta poistui 87,2 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuonna 2017. Hakkuiden lisäksi runkopuuta poistuu myös itsestään kuolleina puina eli luonnonpoistumana. Kasvun ja poistuman erotus, 19,8 miljoonaa kuutiometriä, jää metsään kerryttämään puustopääomaa.

Kun metsästä hakattuun puuhun eli hakkuukertymään, 72,4 miljoonaa kuutiometriä, lisätään puun tuonti ja siitä vähennetään puun vienti, päästään kotimaiseen käyttöön päätyvään raakapuuhun, 79,4 miljoonaa kuutiometriä. Kun raakapuun käyttö Suomessa oli tätä suurempaa yltäen 80,6 miljoonaa kuutiometriin, seurauksena oli raakapuuvarastojen väheneminen 1,2 miljoonalla kuutiometrillä. Puu kulkee raakapuuvarastojen kautta joko suoma-



laisen metsäteollisuuden tai energian tuotannon raaka-aineeksi.

Kaavion alalaidassa harmaa väri kuvaa joko teollisuusprosessien sivutuotteena syntyvää tai muualta lähtöisin olevaa kiinteää puujätettä. Sitä käytetään pääasiassa energian tuotantoon tai puumassateollisuuden raaka-aineeksi.

Kala- ja riistatilastot



Kuva: Pekka Salmi / Luke

Kala- ja riistatilastollinen vuosi 2017

Merialueen kaupallisille rannikkokalastajille niukasti saalista

Suomen kaupallisen kalastuksen saalis mereltä oli 155 miljoonaa kiloa vuonna 2017. Siitä oli silakkaa 134 ja kilohailia 16 miljoonaa kiloa. Silakan ja kilohailin kokonaissaalis pysyi samana kuin edellisenä vuonna, mutta pieneni Selkämerellä ja kasvoi eteläisellä Itämerellä sekä Suomenlahdella. Valtaosa kalastajista kalasti rannikkoalueella verkoilla tai rysillä muun muassa ahventa, siikaa, kuhaa, lohta ja haukea. Huonot säät ja hylkeet vaikeuttivat kalastusta ja rannikkokalastuksen saalis jäi jälleen poikkeuksellisen pieneksi.

Muikku on sisävesien kaupallisen kalastuksen peruspilari - kuha kirii

Tilastoitu kaupallinen kalansaalis Suomen järvistä oli ennätyksellisen suuri vuonna 2017. Kalaa nousi 6,5 miljoonaa kiloa ja lisäksi pyydystettiin 825 000 rapua. Saaliin arvo oli yhteensä 15,3 miljoonaa euroa. Ennätys voi olla näennäinen, sillä varhaisempien tilastointivuosien saalis ei ole vertailukelpoinen vuosien 2016 ja 2017 tilastojen kanssa. Aiemmin saalista ei ole tilastoitu yhtä kattavasti kuin kalastuslain uudistuksen jälkeen, jolloin kaupallisten kalastajien rekisterissä olevien kalastajien määrä moninkertaistui. Sisävesien kaupallisen kalastuksen saaliin määrästä noin puolet on muikkua. Tilastoidut kuhasaaliit ovat kasvaneet voimakkaasti 2010-luvulla. Muikun ja kuhan osuus oli kaksi kolmasosaa kaupallisen saaliin kokonaisarvosta. Täplärapu on sisävesien kolmanneksi arvokkain saalislaji.

Vapaa-ajankalastajien saalis 30 miljoonaa kiloa

Verkoilla, katiskoilla, merroilla ja rysillä pyydettiin hieman yli puolet vapaa-ajankalastuksen kokonaissaaliista. Heittovavalla, perhovavalla ja vetouistelulla saadun saaliin osuus oli hieman yli neljäsosa sekä ongella ja pilkillä kuudesosa saaliista. Onkijoiden ja pilkkijöiden määrä on vähentynyt. Vuoden 2016 onki- ja pilkkisaalis oli vain hieman yli puolet vuosituhannen alkupuolen saaliista.

191 miljoonan kilon kalansaalis mereltä ja sisävesiltä

Joka neljäs suomalainen kalastaa vapaa-aikanaan ja noin 4 000 kalastajaa saa kalastuksesta toimeentuloa. Vuoden 2017 kalansaaliista kolme neljäsosaa oli merialueen kaupallisten kalastajien pyytämää silakkaa ja kilohailia. Niiden jälkeen suurin saalis saatiin ahvenesta, hauesta, kuhasta ja muikusta, jotka olivat merkittäviä saalislajeja sekä kaupallisessa että vapaa-ajankalastuksessa.

Ruokakalatuotannon arvo kasvoi

Suomessa kasvatettiin vuonna 2017 noin 14,6 miljoonaa kiloa kalaa ihmisravinnoksi, noin 80 miljoonan euron arvosta. Määrä oli suunnilleen yhtä suuri kuin edellisvuonna, mutta arvo oli noin kymmenen miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2016. Kirjolohta kasvatettiin 13,6 ja siikaa 0,8 sekä muita lajeja yhteensä noin 0,2 miljoonaa kiloa. Lisäksi kalanviljelylaitoksissa ja luonnonravintolammikoissa viljeltiin noin 52 miljoonaa eri-ikäistä kalanpoikasta, 26 miljoonan euron arvosta.

Norjalaisen tuontilohen jalostusmäärä pieneni

Vuonna 2017 jalosteiden raaka-aineena käytetystä kalasta 51 miljoonaa kiloa oli kotimaista ja 28 miljoonaa kiloa ulkomailta tuotua. Kokonaismäärä, 79 miljoonaa kiloa, oli lähes sama kuin vuonna 2015, jolloin kalanjalostusta tilastoitiin edellisen kerran. Norjalaisen tuontilohen jalostusmäärä pieneni lähes seitsemän miljoonaa kiloa vajaaseen 25 miljoonaan kiloon.

Merestä pyydetyn lohen tuottajahinta 2000-luvun korkein

Merestä pyydetystä lohesta maksettiin keskimäärin 6,35 euroa kilolta ja hinta oli korkein 2000-luvulla. Muita arvokkaita saalislajeja olivat kuha ja made, joiden hinnat olivat 5,98 ja 4,73 euroa kilolta. Elintarvikkeeksi käytetyn silakan hinta oli 0,24 euroa kilolta ja rehaksi käytettävän silakan 0,18 euroa kilolta. Kasvatetun siian ja kirjolohen hinnat olivat 10,17 euroa ja 5,63 euroa kilolta.

Norjalaisen lohen läpivienti kasvatti kalan ulkomaankauppaa

Vuonna 2017 Suomeen tuotiin 116 miljoonaa kiloa kalaa ja kalatuotteita noin 510 miljoonan euron arvosta. Vietyä kalaa ja kalatuotteita oli puolestaan noin 77 miljoonaa kiloa, jonka arvo oli 148 miljoonaa euroa. Tuonnin määrä kasvoi lähes 15 prosenttia ja vienti kasvoi yli kahdeksan prosenttia edellisvuodesta.

Kalan tukkukauppa tuotti eniten

Vuonna 2016 kalatalousalalla toimi 1 779 yritystä ja kalatalouden kokonaistuotot olivat 901 miljoonaa euroa. Kalatalousala tuotti 146 miljoonan euron jalostusarvon ja työllisti 2 502 henkilötyövuotta. Yrityksistä 73 prosenttia oli kalastusyrityksiä. Tuotoiltaan suurin kalatalouden toimiala oli kalan tukkukauppa. Eniten työllisti kalanjalostus.

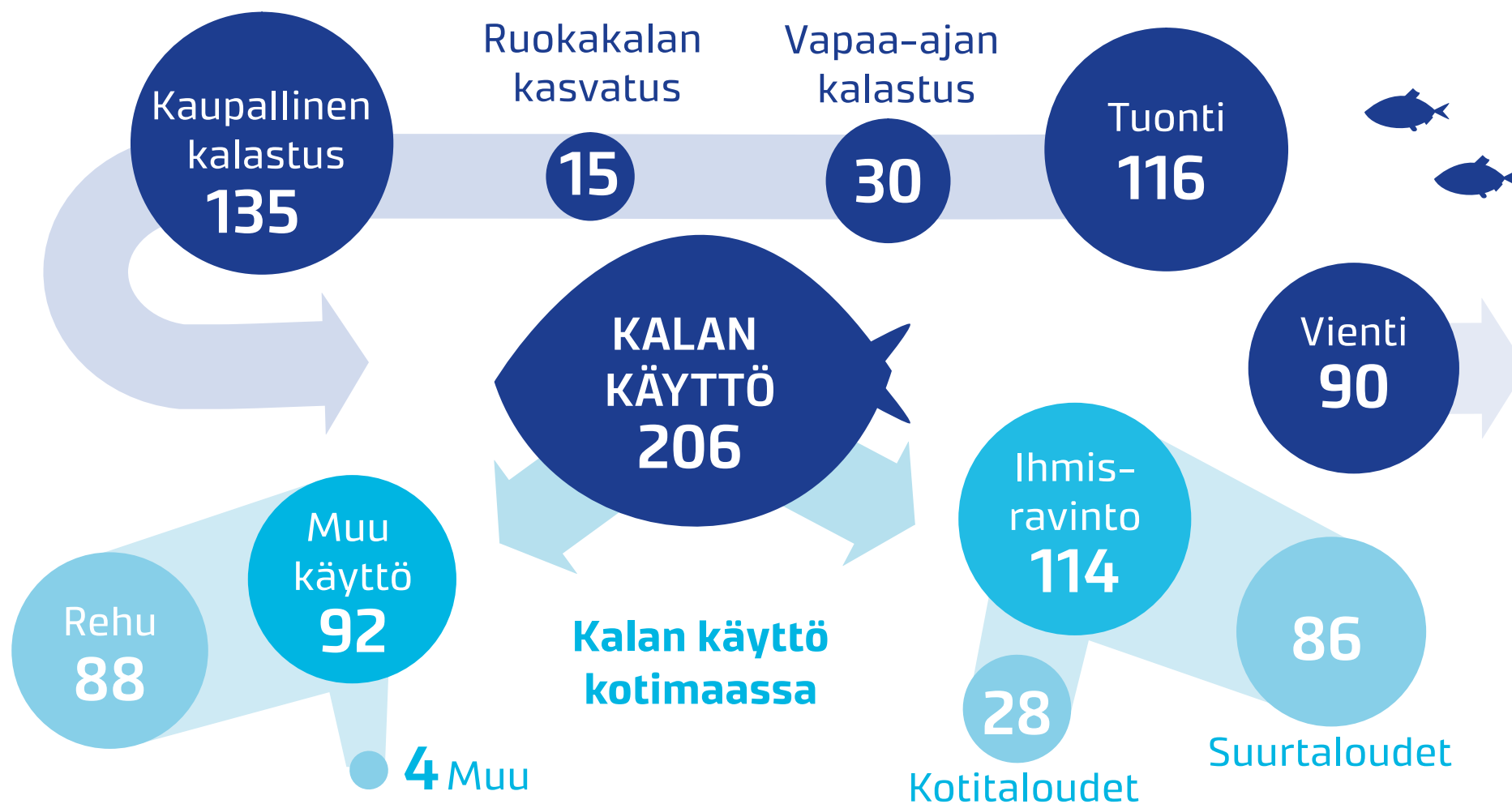
Tuontilohen kulutus kasvoi

Kotimaisista lajeista eniten kulutettiin kasvatettua kirjolohta, 1,2 kiloa, ja ulkomaisista lajeista kasvatettua lohta, 4,0 kiloa henkeä kohti. Tuontilohen kulutus kasvoi edellisvuoteen verrattuna lähes 14 prosenttia. Kotimaisista luonnonkaloista eniten syötiin muikkua, 0,61 kiloa henkeä kohti. Seuraavina olivat hauki, 0,44 kiloa, ahven, 0,41 kiloa, kuha, 0,40 kiloa, silakka, 0,31 kiloa ja siika, 0,29 kiloa henkeä kohti.

Pienriistaa vähemmän saaliiksi

Riistanhoitomaksun maksoi vuonna 2017 noin 306 000 metsästäjää. Heistä kaksi kolmasosaa kävi metsällä. Pienriistasaaliin määrä väheni lähes viidenneksellä ja hirvieläinsaaliin määrä kasvoi vastaavasti vuodesta 2016. Merkittäväntä oli metsäkanalintusaaliin väheneminen 40 prosentilla. Vesilintuja pyydettiin suunnilleen saman verran kuin edellisvuonna, mutta viiden edellisvuoden keskiarvosta määrä väheni 20 prosenttia. Eniten saatiin saaliiksi sepelkyyhkyjä, noin 210 000 yksilöä, seuraavaksi eniten sinisorsia, noin 180 000 yksilöä ja kolmanneksi eniten supikoiria, noin 150 000 yksilöä.

Kalan tarjonta ja käyttö Suomessa 2017 (milj. kg)



Kaupallinen kalastus merellä

Suomeen rekisteröidyt kalastusalukset saivat mereltä saaliiksi 155 miljoonaa kiloa kalaa vuonna 2017. Saaliin taloudellinen arvo oli tuottajahintojen perusteella arvioituna 36 miljoonaa euroa. Vaikka saalis oli kolme miljoonaa kiloa pienempi kuin edellisenä vuonna, se oli silti toiseksi suurin tilastoitu saalis kautta aikojen.

Avomereltä runsaasti silakkaa ja kilohailia - rannikolta niukasti saalista

Silakka oli sekä määrältään että arvoltaan ylivoimaisesti tärkein saalislaji. Sen osuus kaupallisen kalastuksen saaliin määrästä oli lähes 90 prosenttia ja arvosta 70 prosenttia. Silakkasaalis kalastettiin lähes kokonaan isoilla troolikalastusaluksilla avomereltä ja osa saaliista purettiin ulkomaille joko Ruotsiin, Tanskaan tai Viroon. Toiseksi yleisin saalislaji oli kilohaili, jota saatiin pääosin silakan sivusaaliina. Valtaosa silakkasaaliista pyydettiin Selkämereltä. Kilohaili kalastettiin pääosin Suomenlahdelta, Saaristomeren alueelta sekä Selkämereltä. Silakan ja kilohailin kalastus oli hyvin keskittynyt ja kymmenkunta alusta kalasti puolet saaliista. Kaikkiaan silakkaa ja kilohailia kalasti merkittävässä määrin noin sata toimijaa.

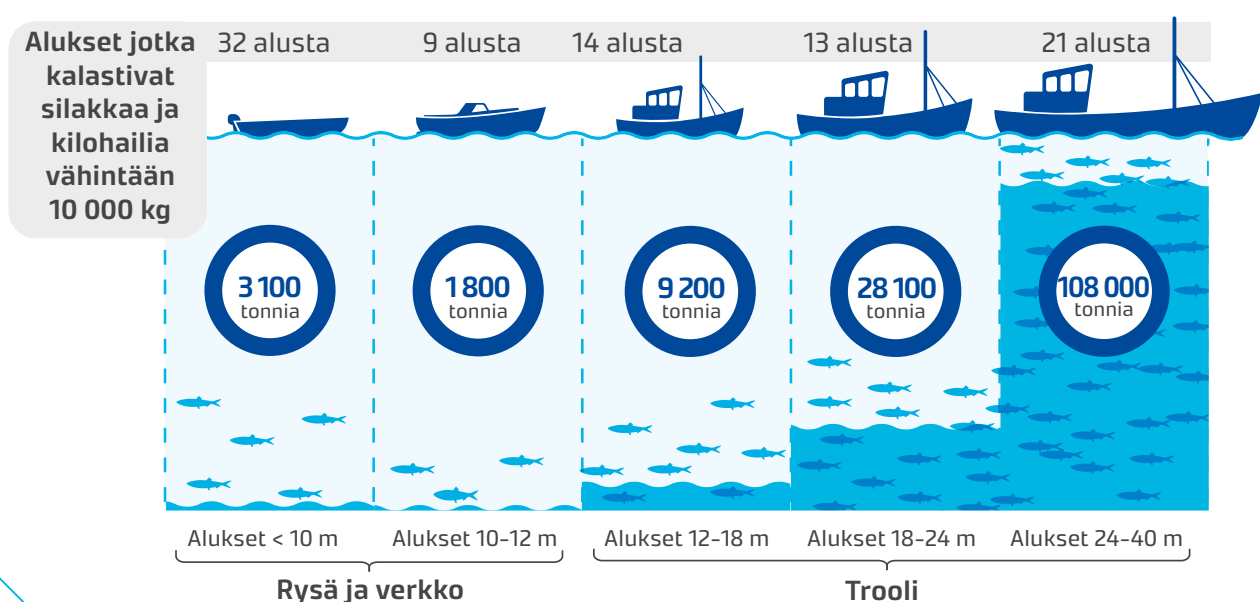
Suurin osa merialueen kaupallisista kalastajista kalasti verkoilla tai rysillä rannikolla. Siika oli arvoltaan

silakan ja kilohailin jälkeen merialueen kaupallisen kalastuksen kolmanneksi merkittävin saalislaji, seuraavina kuha, ahven ja lohi. Siikaa kalastettiin koko merialueella Suomenlahdelta Perämerelle ja 80 prosenttia noin 1 300 kalastajasta ilmoitti saaneensa saaliiksi siikaa. Jos tarkastellaan vuodesta 1980 alkanutta tilastointijaksoa, siian, kuhan, ahvenen ja lohen saalis jäi vuonna 2017 keskimääräistä pienemmäksi, lohi- ja siikasaalis kaikista pienimmäksi.

Saaliin ja pyynnin määrissä vaihtelua

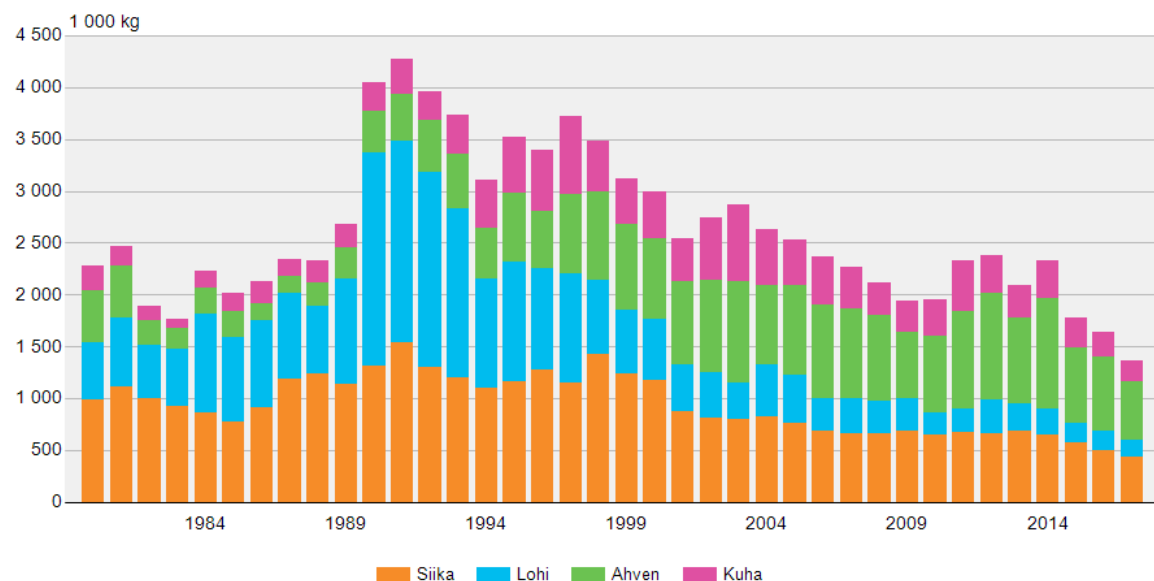
Mereltä saadusta kaupallisen kalastuksen saaliista on laadittu virallinen tilasto vuodesta 1953 alkaen. Sinä aikana kalastustekniikka on kehittynyt voimakkaasti ja saaliin määrä kasvanut 40 miljoonasta yli 150 miljoonaan kiloon. Monien lajien, kuten esimerkiksi silakan, kilohailin, turskan ja lohen, saaliit ovat vaihdelleet suuresti viimeisten vuosikymmenten aikana. Vuoden 2017 silakkasaalis oli yli neljä kertaa suurempi kuin 1950-luvulla ja kilohailisaalis oli

Suomen kaupallisen kalastuksen silakka- ja kilohailisaalis vuonna 2017



Merialueen kaupallisen kalastuksen saaliita vuosina 1980–2017

► [Taustadata taulukkona](#)

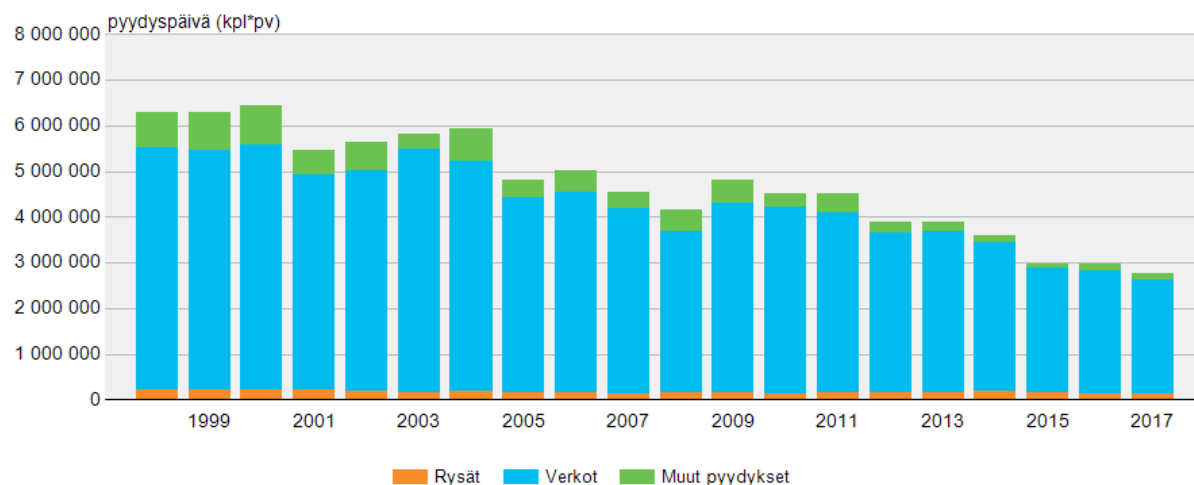


kasvanut yhdeksänkertaiseksi. Turska- ja lohisaa-
liit puolestaan pienenivät. Turskaa kalastettiin eni-
ten 1980-luvulla, jolloin saalis oli kolmekymmentä
kertaa suurempi kuin vuonna 2017. Lohisaalis oli
suurimmillaan 1990-luvulla, vuoden 2017 saalis jäi
siitä alle kymmenesosaan. Silakka, kilohaili, turska
ja lohi ovat niin sanottuja kiintiöityjä kalalajeja eli
niiden kalastusta säädelään maakohtaisilla kiinti-
öillä. Suomessa silakan, kilohailin ja lohen kiintiöt
on jaettu toimijakohtaisesti vuodesta 2017 alkaen.

Silakan, kilohailin ja turskan saalistasoon on vai-
kuttanut pyyntitekniiikan kehittymisen ja kantojen
tilan ohella rehukalan kysyntä. Rannikkolajien saa-
liiseen on vaikuttanut myös kalastuksen vähenemi-
nen sekä haittaeläimet. Sekä aktiivisten kalastajien
että kalastuspäivien määrä on vähentynyt. Verkko-
päivien määrä puolittui ajanjaksolla 1998–2017 ja
rysäpäivien määrä väheni 40 prosenttia.

Pyynnin määrä merialueen kaupallisessa kalastuksessa 1998–2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Kalan myynti edellyttää rekisteröitymistä

Uusi kalastuslaki tuli voimaan vuoden 2016 alusta.
Ammattikalastajarekisteri lakkautettiin ja perustet-
tiin kaupallisten kalastajien rekisteri, johon kaikkien
kalaa myyntitarkoituksessa pyytävien toimijoiden
on kuuluttava. Kaupallisilla kalastajilla on oikeus
tiettyihin pyydyksiin ja pyydysmääriin, mikä on saa-
nut muitakin kalastajia ilmoittautumaan rekisteriin.
Vuonna 2017 rekisterissä oli 2 491 merialueen kau-
pallista kalastajaa. Kaupallisten kalastajien mää-

rästä ei vielä 1980-luvun alussa ollut kattavaa rekisteriä, mutta heitä arvioitiin olevan lähes kaksi kertaa nykyistä enemmän eli reilut 4 700. Todennäköisesti kalastajien määrän väheneminen jatkuu edelleen, sillä kalastajien keski-ikä on korkea.

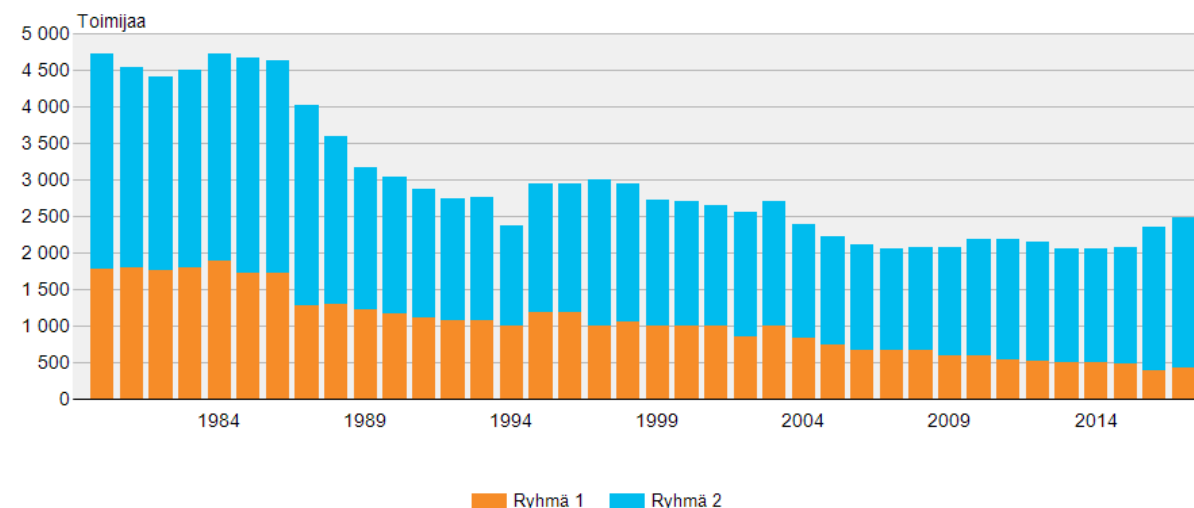
Kalastusalusrekisterissä oli 3 217 alusta, joista 1 469 alusta käytettiin kalastuksessa. Kalatalouden kannattavuutta arvioitaessa alukset luokiteltiin aluksen pituuden ja kalastustavan perusteella viiteen luokkaan. Passiivipyydyksillä eli verkoilla ja rysillä kalasti 1 372 alle kymmenen metrin pituista ja 41 kymmenestä kahteentoista metrin pituista alusta. Loput 56 alusta oli troolareita kolmessa eri kokoluokassa.

Oheisessa kuviossa merialueen kaupalliset kalastajat on luokiteltu siten, että ryhmään 1 kuuluvat ne kaupalliset kalastajat, joiden kalastustoiminnan liikevaihdon keskiarvo kolmen viimeksi kuluneen tilikauden osalta ylittää 10 000 euroa ja ryhmään 2 kuuluvat muut kaupalliset kalastajat.

► Kaupallinen kalastus merellä

Merialueen kaupalliset kalastajat vuosina 1980–2017

► Taustadata taulukkona



Kuva: Pekka Salmi / Luke

Kaupallinen kalastus sisävesillä

Sisävesien kaupallisen kalastuksen tilastoitu saalis vuonna 2017 oli ennätysasuuri, 6,5 miljoonaa kiloa. Saaliin kokonaisarvo oli 15,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 alussa voimaan tullut uusi kalastuslaki velvoitti kaikki kalaa tai rapuja sisävesiltä myyntitarkoituksessa pyytävät kalastajat ilmoittautumaan kaupallisten kalastajien rekisteriin. Tilasto on aikaisempaa kattavampi ja esimerkiksi tieto rapusaaliista on tarkentunut. Samalla kuitenkin vertailukelpoisuus vanhempiin tilastoihin heikkeni.

Uusi kalastuslaki moninkertaisti rekisteröityneiden kalastajien määrän

Uusi kalastuslaki toi rekisteröitymisvelvollisuuden sisävesien kaupalliseen kalastukseen vuoden 2016 alusta alkaen. Uudistuksen jälkeen kaikkien kalaa sisävesiltä myyntitarkoituksessa pyytävien henkilöiden on ilmoitauduttava ELY-keskuksen ylläpitämään kaupallisten kalastajien rekisteriin. Heidän on myös pidettävä kalastuksesta päiväkirjaa ja ilmoitettava saalistiedot Luonnonvarakeskukselle vähintään kerran kalenterivuodessa. Ilmoittamisvelvollisuus koskee myös nahkiaista ja rapua sekä ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain perusteella myös mädin saantia.

Vuoden 2017 loppuun mennessä rekisteriin oli ilmoittautunut miltei 1 800 kalastajaa tai kalastusyri-

tystä, jotka jaettiin liikevaihdon perusteella kahteen ryhmään. Lähes 300 kalastajaa kuului 1-ryhmään. Heillä kolmen edellisen vuoden kalastuksesta saadun liikevaihdon keskiarvo ylitti 10 000 euroa. 2-ryhmään kuuluivat muut kaupalliset kalastajat.

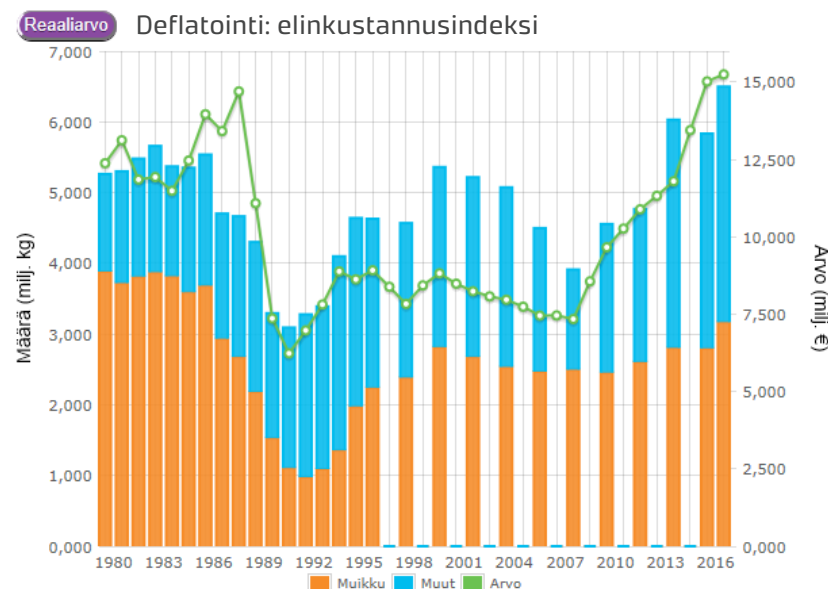
Vuodesta 2016 alkaen sisävesien kaupallisesta kalastuksesta laaditaan vuosittain tilasto rekisteröityneiden kalastajien antamien tietojen perusteella. Aiemmin tilasto tehtiin joka toinen vuosi ja se perus-

tui erilliseen kyselyyn, joka kohdistui noin 550:een tuolloin rekisterissä olleeseen kalastajaan.

Ainoastaan kaupallisilla kalastajilla on oikeus käyttää kaupalliseen kalastukseen tarkoitettuja pyydäyksiä. Niitä ovat muun muassa trooli sekä pyyntitai venekuntaa kohden enemmän kuin 240 metriä verkkoja tai 100 koukkua. Pyydysmäärärajoituksen vuoksi muitakin kuin kaupallisia kalastajia on voinut liittyä rekisteriin. Tilasto sisältää kaupallisten

Sisävesialueen ammattikalastuksen saalis ja saaliin arvo 1980–2017

► [Linkki julkistukseen](#)



kalastajien rekisterissä olevien kalastajien saaliit riippumatta siitä, onko saalis myyty vai ei.

Muikun asema saalislajeina on vahva

Muikku on sisävesien kaupallisen kalastuksen valtalaji. Sitä on kalansaaliin määrästä noin puolet ja arvosta yli 40 prosenttia. Vuoden 2017 tilaston mukaan muikkua saatiin saaliiksi ensi kertaa yli kolme miljoonaa kiloa. Vaikka muikulle tyypilliset kannanvaihtelut eri vesistöissä aiheuttavat vaihtelua myös saaliin määrässä ja kokojakaumassa, on saalis pysynyt koko 2000-luvun varsin vakaana, noin 2,5–3 miljoonana kilona.

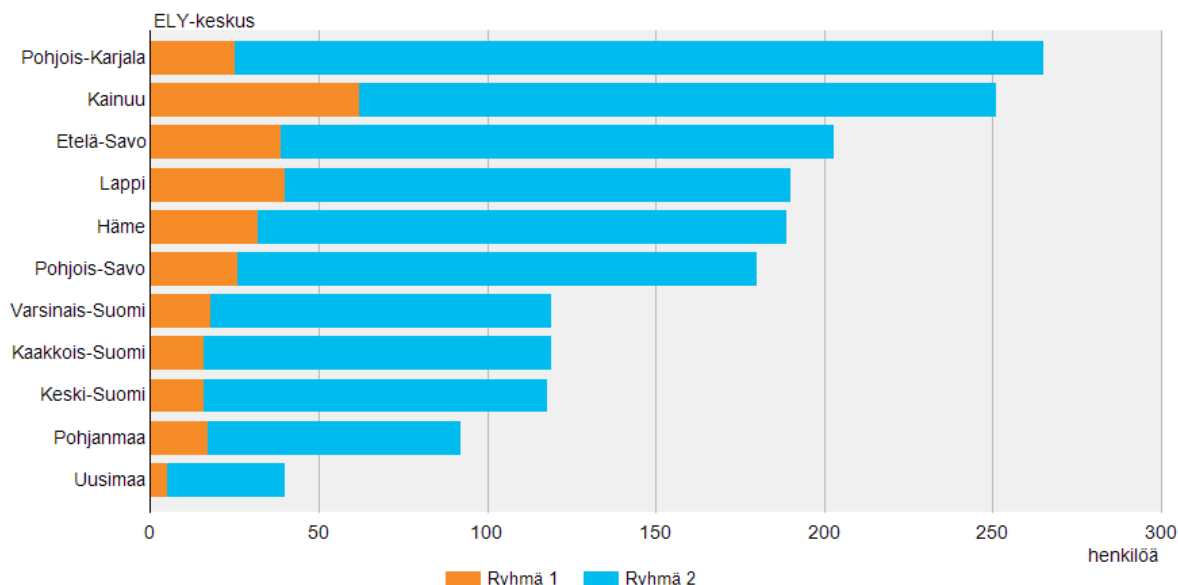
Kuhasaaliit ovat edelleen kasvaneet

Tilastoidut kuhasaaliit ovat kasvaneet noin 60 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna. Koska kuhaista maksetaan korkeaa kilohintaa, on se viime vuosina noussut arvoltaan toiseksi tärkeimmäksi saalislajiksi sisävesillä. Kuhasaaliin arvo oli noin 4,5 miljoonaa euroa vuonna 2017, kun muikun arvo oli 5,8 miljoonaa euroa.

Myös haukisaaliit ovat kasvaneet voimakkaasti vuosina 2016 ja 2017 edellisiin tilastointivuosii verrattuna. Etenkin verkoilla pyydystetyn saaliin määrä on kasvanut, niin kuhan kuin hauen kohdalla. Se viittaa siihen, että saaliin määrän kasvu voi olla näennäistä, ja todellinen syy on rekisteröitymispakon ulottuminen myös satunnaisesti kalaa myyviin

Sisävesien kaupalliset kalastajat kalatalousyksiköittäin 2017

► Taustadata taulukkona



kalastajiin. Vuonna 2017 saaliin kokonaisarvosta muikun ja kuhan osuus oli kaksi kolmasosaa.

Kaupallisessa saaliissa täpläräpu on syrjäyttänyt jokiravun. Rapusaalin määrästä täpläräpu oli noin 95 prosenttia ja arvosta noin 90 prosenttia.

Täpläräpu on tärkeä

Täpläräpu on sisävesien kolmanneksi arvokkain saalislaji, arvoltaan 1,1 miljoonaa euroa vuonna 2017.

► Kaupallinen kalastus sisävesillä

Lisää aiheesta

- [Sisävesien kaupallisille kalastajille velvollisuus ilmoittaa saaliinsa](#)
- [Luken muikkuseuranta](#)
- [Vuoden 2016 ravustuskaudesta odotettiin hyvää, ja tilaston mukaan sellainen saatiin](#)

Vapaa-ajankalastus

Vapaa-ajankalastajien nostama kalansaalis oli noin 30 miljoonaa kiloa vuonna 2016. Verkoilla, katiskoilla, merroilla ja rysillä, merroilla ja rysillä pyydettiin hieman yli puolet kokonaissaaliista. Heittovavalla, perhovavalla ja vetouistelulla saadun saaliin osuus oli hieman yli neljäsosa sekä ongella ja pilkillä kuudesosa saaliista.

Verkoilla monipuolisesti eri kalalajeja

Passiivisilla pyydyksillä saatu saalis on vähentynyt vuosituhatosen alkupuoleen verrattuna neljänneksellä noin 20 miljoonasta kilosta noin 15 miljoonaan kiloon. Verkoilla saadaan monipuolisesti eri kalalajeja. Vuonna 2016 yleisimmät lajit olivat ahven, kuha, hauki, siika, lahna ja särki. Katiskapyyntinnissä yleisimmät lajit olivat ahven, hauki ja särkikalat.

Vapapyydyksillä kuhaa ja ahventa

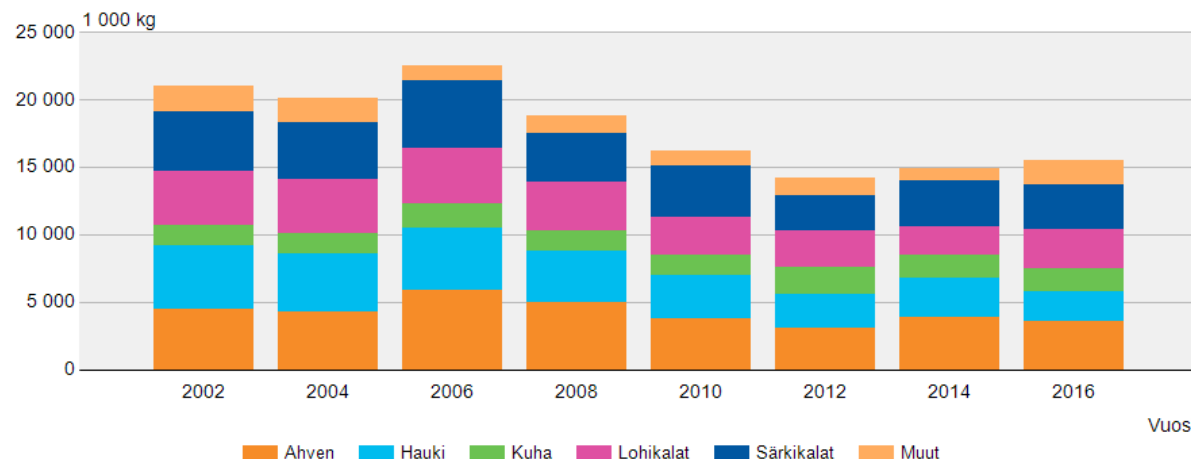
Heittovavalla, perhovavalla ja vetouistelussa saatu saalis, lähes kahdeksan miljoonaa kiloa, oli samansuuruinen kuin vuosituhatosen alkupuolella. Kukan osuus saaliista on selvästi kasvanut. Hauki, kuha ja ahven muodostivat 84 prosenttia noiden vapapyydyksien saaliista vuonna 2016.

Ahventa ja särkikaloja ongella ja pilkillä

Ongella ja pilkillä saatiin saalista lähes viisi miljoonaa kiloa vuonna 2016. Onkiminen ja pilkkiminen kuuluvat yleiskalastusoikeuksiin, ja saalis on

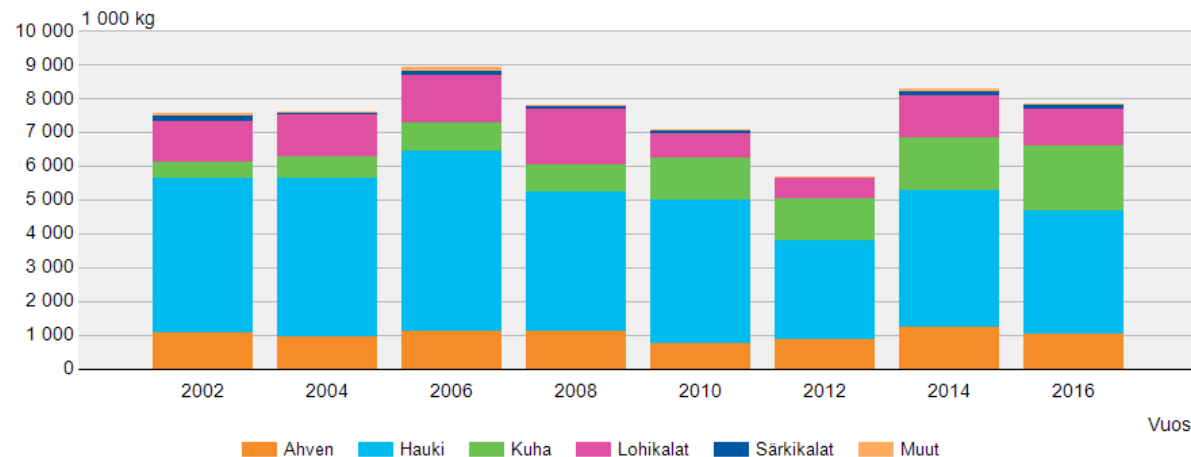
Saalis verkoilla, katiskoilla, merroilla ja rysillä

► Taustadata taulukkona



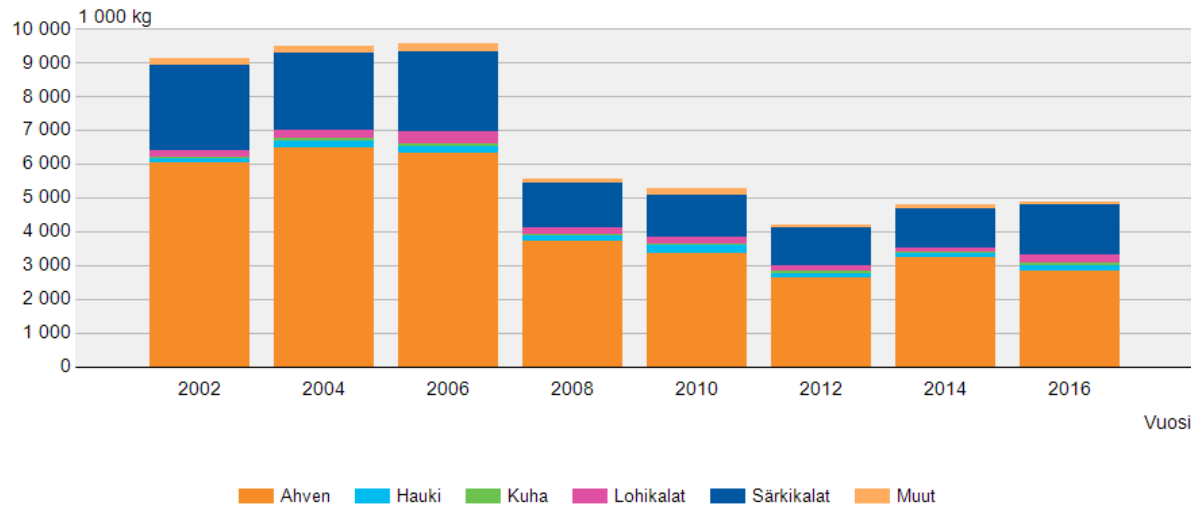
Saalis heittovavalla, perhovavalla ja vetouistelulla

► Taustadata taulukkona



Saalis ongella ja pilkkivavalla

► Taustadata taulukkona



lähinnä ahventa ja särkikaloja. Onki oli vuonna 2016 edelleen suosituin pyydys. Sitä käytti lähes 60 prosenttia kalastajista. Onkijoiden määrä on kuitenkin vähentynyt lähes kolmanneksella vuosituhannen alkuun verrattuna. Myös pilkkijöiden määrä on vähentynyt, mutta ei yhtä paljon. Suurempi muutos on tapahtunut saalismäärissä, sillä vuoden 2016 onki- ja pilkkisaalis oli vain hieman yli puolet vuosituhannen alkupuolen saaliista.

► Vapaa-ajankalastus

Eri pyydystyyppien osuudet vapaa-ajankalastajien saaliista

- verkko, katiska, merta ja rysä, 53 prosenttia
- heittovapa, perhovapa ja vetouistin, 27 prosenttia
- onki ja pilkkivapa, 17 prosenttia
- muut pyydykset, 3 prosenttia

Kokonaiskalansaalis

Kaupalliset kalastajat kalastavat myyntitarkoituksessa ja saavat kalastuksesta joko osan toimeentulostaan tai sen kokonaan, vapaa-ajankalastajille kalastus on harrastus. Vuonna 2017 kaupallisten kalastajien rekisteriin oli ilmoittautunut noin 4 300 kalastajaa, jotka kalastivat joko merellä, sisävesillä tai molemmissa. Vapaa-ajankalastajia arvioitiin olevan lähes 1,5 miljoonaa vuonna 2016.

Kalaa saatiin saaliiksi kaikkiaan 191 miljoonaa kiloa. Siitä lähes 80 prosenttia oli kaupallisten kalastajien mereltä pyytämää silakkaa ja kilohailia. Niiden jälkeen suurin saalis saatiin ahvenesta, hauesta, kuhasta ja muikusta, jotka olivat merkittäviä saalislajeja sekä kaupallisessa kalastuksessa että vapaa-ajankalastuksessa.

Kalansaalista on tilastoitu Suomessa 1950-luvulta alkaen. Sinä aikana varsinkin silakan, kilohailin, turskan ja lohen saaliit ovat vaihdelleet huomattavasti. Saalisvaihteluihin ovat vaikuttaneet muun muassa rehukalan menekki, kalakannoissa tapahtuneet muutokset, saaliskiintiöt ja pyyntitekniikan kehitys.

Avomereltä silakkaa ja kilohailia, rannikolta siikaa, ahventa, kuhaa ja lohta

Silakkaa kalastettiin 134 miljoonaa kiloa ja kilohailia 16 miljoonaa kiloa. Silakkaa pyydettiin eniten Selkämereltä, kilohailia lounaisilta merialueilta ja Suomenlahdelta. Nämä molemmat lajit kalastettiin pääosin troolilla avomereltä muutaman kymmenen kalastusaluksen toimesta. Suurin osa kaupallista kalastajista kalasti rysillä ja verkoilla rannikolta mm. siikaa, ahventa, kuhaa ja lohta. Huonot säät ja

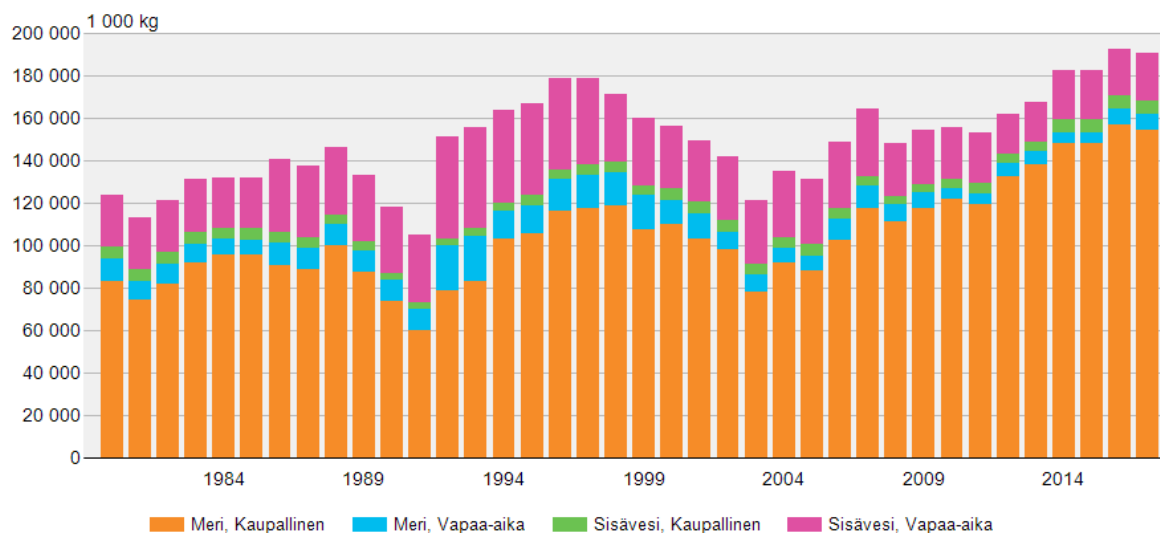
hylkeet vaikeuttivat kalastusta ja rannikkokalastuksen saalis jäi niukaksi.

Sisävesien tärkein saalislaji on muikku

Muikku oli sekä määrältään että arvoltaan tärkein saalislaji sisävesien kaupallisille kalastajille, mutta tavoiteltu myös vapaa-ajankalastajien keskuudessa. Muikkua kalastettiin 4,4 miljoonaa kiloa vuonna 2017. Siitä oli kaupallisten kalastajien pyytämää 80 prosenttia. Muikku on ensisijaisesti sisävesien kala, mutta sitä saatiin saaliiksi jonkin verran myös

Suomen kalansaalis 1980–2017

► Taustadata taulukkona





Kuva: Pekka Salmi / Luke

Perämereltä. Kaupalliset kalastajat pyydystivät muikkua troolilla ja nuotalla, vapaa-ajankalastajat verkoilla.

Vapaa-ajankalastajien pyydyksiin ahventa ja haukea

Ahvenesta ja hauesta saatiin silakan, kilohailin ja muikun jälkeen suurin saalis. Ahven ja hauki olivat vapaa-ajankalastajien yleisimmät saalislajit ja kattoivat lähes puolet vapaa-ajankalastuksen noin 30 miljoonan kilon suuruudesta saaliista. Suo-

Suomen kalastuksen saaliit 2017 (1 000 kg).

	Kaupallinen			Vapaa-aika			Yhteensä		
	Meri	Sisävesi	Yhteensä	Meri	Sisävesi	Yhteensä	Meri	Sisävesi	Yhteensä
Ahven	570	197	767	2 195	5 448	7 643	2 765	5 645	8 410
Hauki	189	327	516	1 117	5 588	6 705	1 306	5 915	7 221
Kilohaili	16 088	0	16 088	0	0	0	16 088	0	16 088
Kuha	197	710	907	314	3 577	3 891	511	4 287	4 798
Kuore	910	480	1 390	0	0	0	910	480	1 390
Lahna	497	379	876	802	661	1 463	1 299	1 040	2 339
Lohi	159	2	161	96	335	431	255	337	592
Made	42	56	98	149	403	552	191	459	650
Muikku	303	3 168	3 471	24	881	905	327	4 049	4 376
Siika	437	116	553	1 194	529	1 723	1 631	645	2 276
Silakka	134 133	0	134 133	389	0	389	134 522	0	134 522
Särki	320	746	1 066	622	2 477	3 099	942	3 223	4 165
Säyne	24	0	24	137	274	411	161	274	435
Taimen	24	7	31	232	242	474	256	249	505
Turska	191	0	191	5	0	5	196	0	196
Muut lajit	421	310	731	246	1 637	1 888	667	1 947	2 619
Yhteensä (laji)	154 506	6 499	161 005	7 523	22 056	29 579	162 029	28 555	190 584

men ahven- ja haukisaaliista noin 90 prosenttia oli vapaa-ajankalastajien pyytämää. Suurin osa vapaa-ajankalastuksen ahven- ja haukisaaliista kalastettiin vapapyydyksillä, kaupallisten kalastajien saalis puolestaan verkoilla ja rysillä.

► [Kokonaiskalantuotanto](#)

Vesiviljely

Vuonna 2017 Suomessa kasvatettiin noin 14,5 miljoonaa kiloa kalaa ihmisravinnoksi. Tuotannosta 93 prosenttia oli kirjolohta ja kuusi prosenttia siikaa. Ruokakalat tuotanto on viimeiset kolme vuotta pysynyt suunnilleen samansuuruisena. Tuotannon arvo kuitenkin nousi edellisvuosista kirjolohesta saadun korkean hinnan vuoksi.

Kirjoloheen määrä edellisvuoden tasolla

1990-luvun alussa kirjolohta tuotettiin noin 19 miljoonaa kiloa, mutta sittemmin tuotannon määrä väheni hiljalleen 2010-luvulle asti. Vuonna 2011 kirjolohta kasvatettiin enää noin 10 miljoonaa kiloa myyntiin. Viimeiset kolme vuotta tuotantomäärä on ollut noin 13,5 miljoonaa kiloa vuodessa.

Kalankasvatuksen tuotantomääriä säätelee voimakkaasti ympäristölupajärjestelmä. Valtioneuvoston vesiviljelystrategian mukaan vesiviljelytuotantoa pyritään lisäämään ympäristötavoitteet huomioiden. Strategian mukaan tavoitteena olisi, että Manner-Suomessa kasvatettaisiin noin 20 miljoonaa kiloa kalaa vuonna 2022. Tämän mahdollistaisivat muun muassa uudet kalankasvusteknologiat, laitosten sijoittaminen avoimemmille merialueille sekä Itämeren kalan hyödyntäminen kalan rehussa. Itämerirehun tarkoituksena on vält-

tää ylimääräistä ravinnekuormitusta kierrättämällä Itämeren omia ravinteita.

Kasvatetun kalan hinta kohonnut

Parina viime vuotena kirjolohen tuottajahinta on ollut korkea lohien maailmanmarkkinatilanteen vuoksi. Kalankasvatuksen tuotannon arvo kohosi sekä vuonna 2016 että vuonna 2017, vaikka tuotannon määrä pysyi suunnilleen edellisen vuoden tasolla.

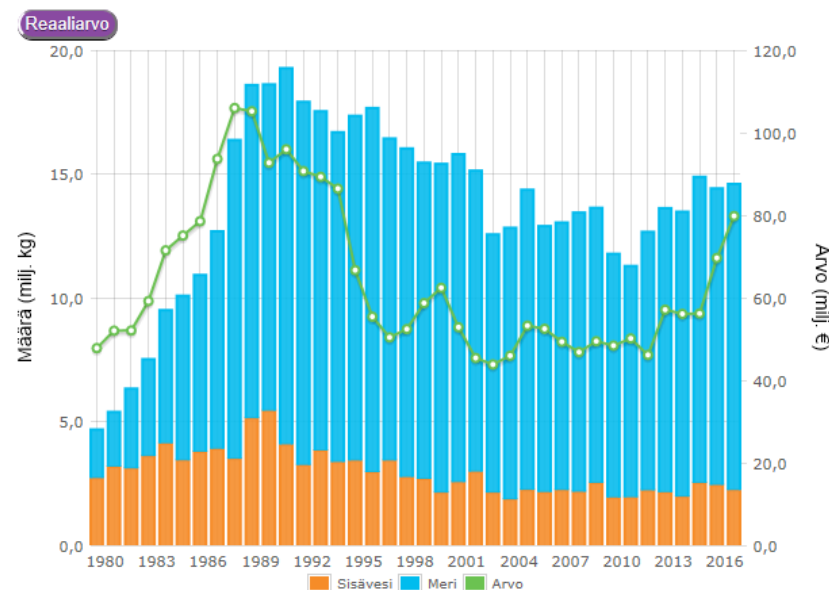
Viimeisen runsaan kymmenen vuoden aikana kalankasvatusta harjoittavien ruokakalayritysten määrä on vähentynyt noin kolmanneksella.

Ruokakalat suureksi osaksi Ahvenanmaalta

Suomessa kirjolohen kasvatus on keskittynyt Ahvenanmaalle ja Varsinais-Suomeen. Ahvenanmaan osuus koko merialueen ruokakalatuotannosta oli

Ruokakalatuotanto ja tuotannon arvo 1980–2017

► Taustadata nimellisarvoina



Määrät perkaamatonta kalaa. Deflatointi: elinkustannusindeksi.

vähän alle 60 prosenttia ja koko Suomen tuotannosta, sisämaan tuotanto mukaan lukien, noin puolet. Ruokakalasta 85 prosenttia tuotettiin merellä ja tästä Varsinais-Suomen osuus oli noin kolmannes. Ahvenanmaan tuotanto hieman kasvoi ja Varsinais-Suomen väheni edellisvuotisesta.

Sisä-Suomen osuus koko ruokakalatuotannosta oli noin 15 prosenttia. Sisävesissä kasvatetusta ruokakalasta suurin osa tuotettiin Pohjois-Suomessa. Keski-Suomessa tuotettiin vajaa puolet Pohjois-Suomen kalamäärästä. Vuodesta 2000 lähtien sisävesissä on kasvatettu vuosittain vaihtelevasti 1,9–2,5 miljoonaa kiloa kalaa ihmisravinnoksi.

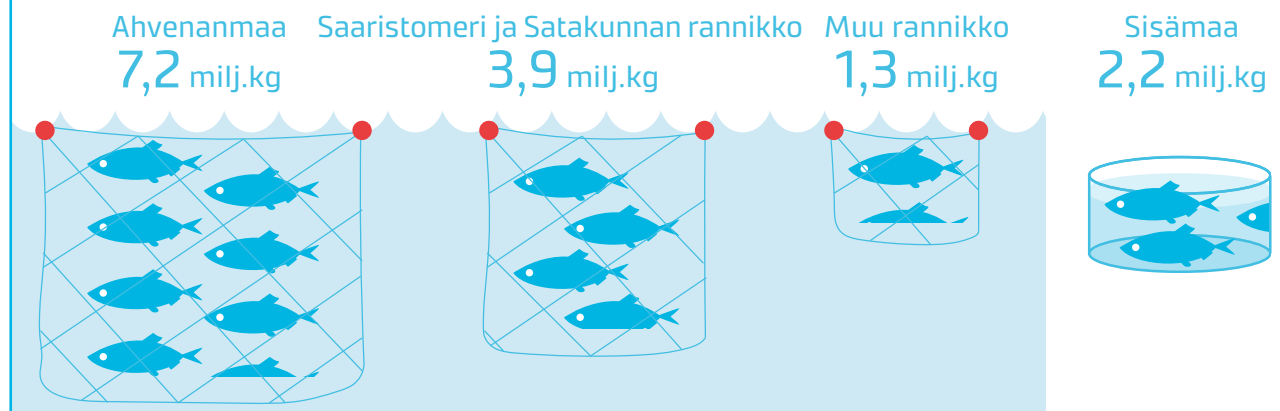
Mätiä tuotettiin vajaa puoli miljoonaa kiloa

Kalankasvatuksessa elintarvikekäyttöön tuotettu mäti oli miltei yksinomaan, 99-prosenttisesti, kirjolohen mätiä, mutta hyvin pieniä määriä tuotettiin myös siian ja sammen mätiä. Kirjolohesta mätiä saadaan yleensä loka-maaliskuun välisenä aikana. Koko kirjolohituotannosta mädin osuus oli noin kolme prosenttia.

Ympäristöystävällistä tekniikkaa kalankasvatukseen

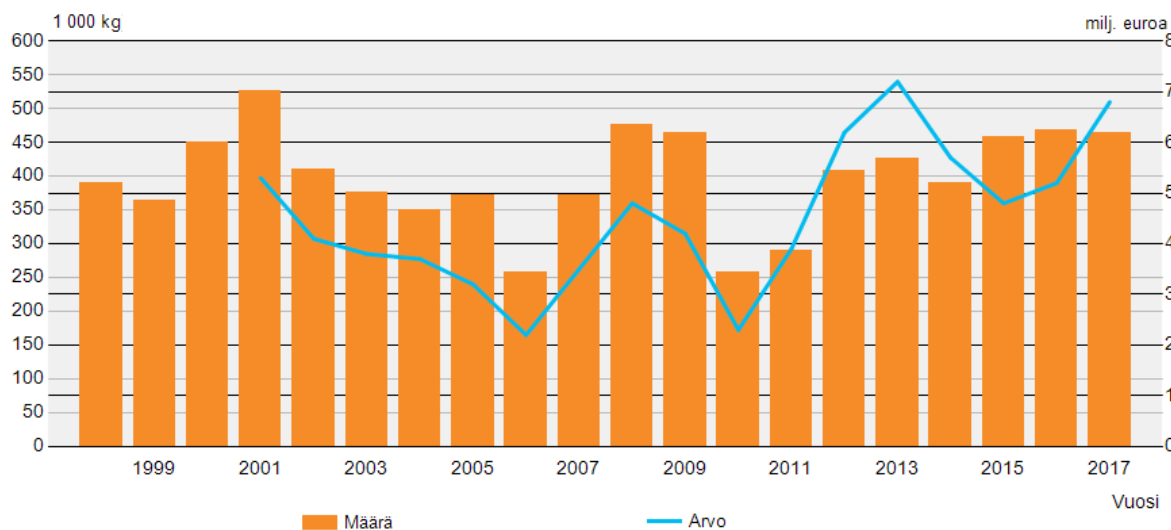
Ruokakalankasvatus tapahtuu merellä pääasiassa verkkoaltaissa, kun taas sisämaassa suurin osa ruokakaloista kasvatetaan keinoaltaissa. Suomessa on nykyään myös muutama kiertovesiteknikkaa

Ruokakalasta 85 % kasvatettiin merellä vuonna 2017



Kirjolohen mädin tuotanto ja arvo 1988–2017

► Taustadata taulukkona



käyttävä kalankasvatustilasto. Kiertovesitekniikka säästää vettä, sillä sama vesi käytetään puhdistettuna useaan kertaan ja ravinteet otetaan talteen. Tällä ympäristöystävällisellä tekniikalla tuotettiin vuonna 2017 vajaa 0,5 miljoonaa kiloa ruokakalaa.

Noin 90 miljoonaa kalanpoikasta toimitettiin istutuksiin

Kalanpoikasia tuotetaan istutettavaksi vesistöihin sekä jatkokasvatettavaksi ruokakalaksi. Suomessa oli noin 180 luonnonravintolammikkoyrittäjää vuonna 2017, jotka tuottivat etenkin siian ja kuhan poikasia istutuksia varten. Kalanpoikasten kasvat-

taminen istutettaviksi vesistöihin on tärkeä osa vesiviljelyä.

Siianpoikasia toimitettiin istutuksiin noin 15 miljoonaa, kun vastakuoriutuneita kaloja ei oteta huomioon. Seuraavaksi eniten toimitettiin kuhanpoikasia, noin 7 miljoonaa. Merilohia istutettiin 1,6 miljoonaa ja meritaimenia noin miljoona. Järvilohia toimitettiin istutuksiin noin 0,2 miljoonaa ja järvi- taimenia noin 1,5 miljoonaa.

Täpläravun viljely on nykyään kielletty

Täplärapuja viljeltiin 1990-luvulla runsaasti istutuksia varten ja myöhemmin myös ruokaravuksi. Vuonna 2016 tuli voimaan EU:n vieraslajiasetus, joka määrittä täpläravun vieraslajiksi ja näin ollen lajia ei saa enää viljellä.

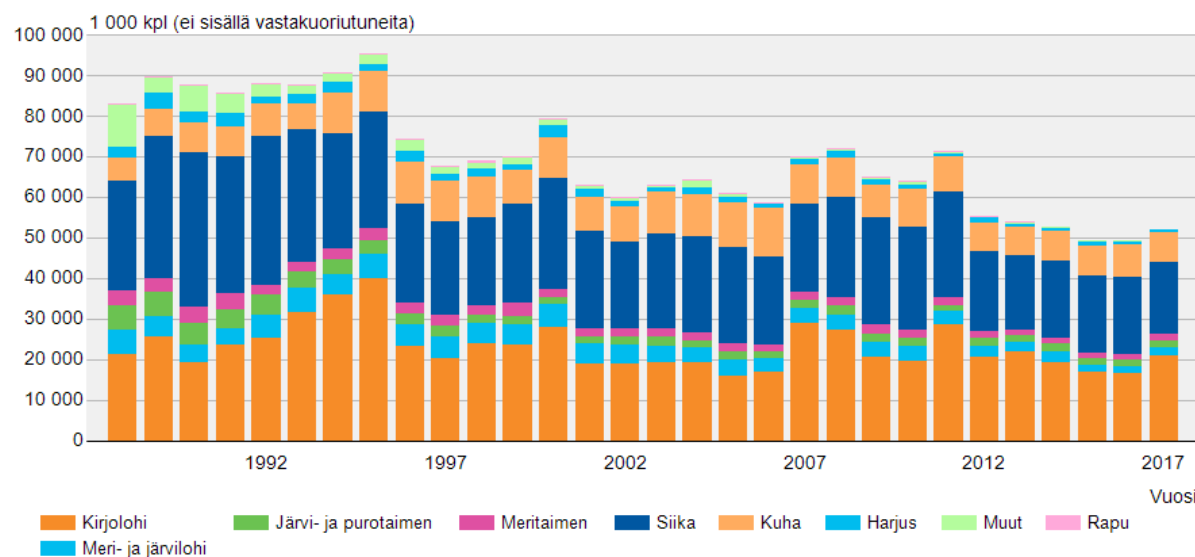
► Vesiviljely



Kuva: Omer Levin / Luken kuva-arkisto

Poikastuotanto 1988–2017

► Taustadata taulukkona



Kalajalosteiden tuotanto

Vuonna 2017 jalosteiden raaka-aineena käytetystä kalasta 51 miljoonaa kiloa oli kotimaista ja 28 miljoonaa kiloa ulkomailta tuotua. Kokonaismäärä, 79 miljoonaa kiloa, oli lähes sama kuin vuonna 2015.

Kokonaisten silakan ja kilohailin pakastus vientiin lisääntyi lähes seitsemän miljoonaa kiloa vajaasta 14 miljoonasta kilosta yli 20 miljoonaan kiloon. Silakan ohella jalostusteollisuudessa käytettiin eniten lohta, kirjolohta ja siikaa. Näiden neljän lajin osuus kaikesta kalaraaka-aineesta oli 96 prosenttia.

Norjalaisen tuontilohen jalostusmäärä pieneni lähes seitsemän miljoonaa kiloa vajaaseen 25 miljoonaan kiloon.

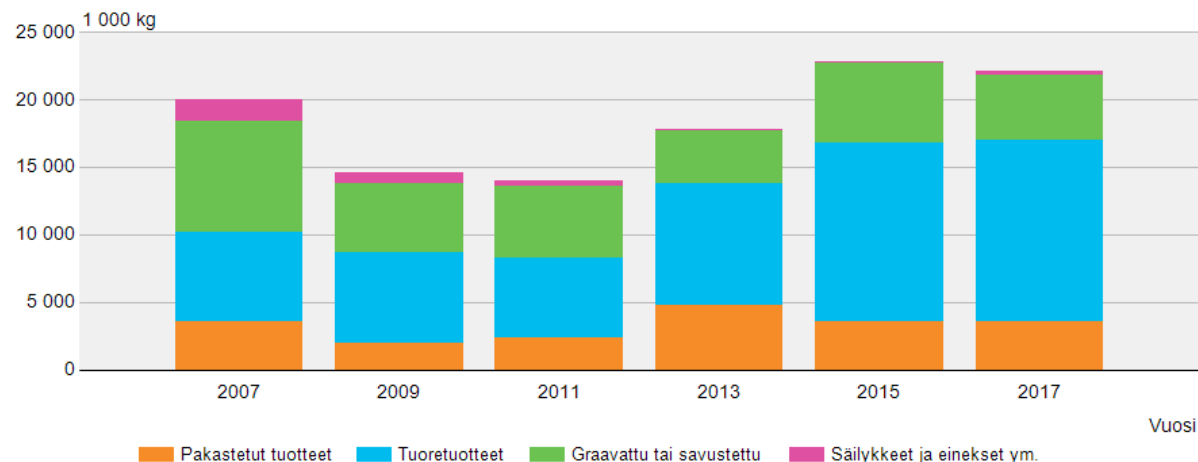
Fileiksi tai muiksi tuorevalmisteiksi jalostettiin kotimaista kalaa ja tuontikalaa molempia 19 miljoonaa kiloa. Pidemmälle jalostettuihin tuotteisiin käytettiin 13 miljoonaa kiloa kalaa, josta yli puolet oli kotimaista.

Kalaa jalostaneita yrityksiä oli 143, joista yli puoli miljoona kiloa jalostaneita oli 23. Ne jalostivat 93 prosenttia koko jalostetun kalan määrästä.

► [Kalajalosteiden tuotanto](#)

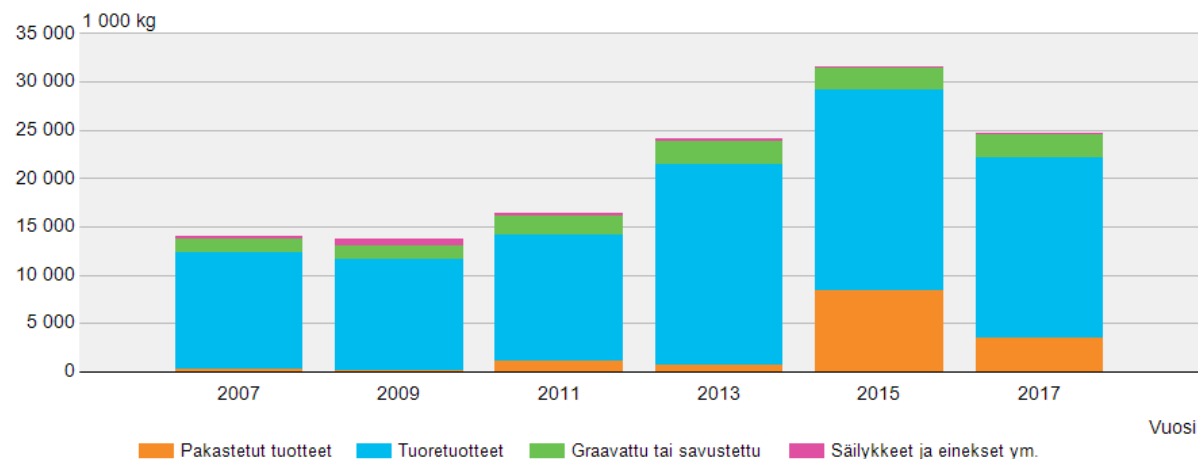
Jalostukseen käytetty kirjलोhi lopputuotteittain

► [Taustadata taulukkona](#)



Jalostukseen käytetty lohi lopputuotteittain

► [Taustadata taulukkona](#)



Kalan tuottajahinnat

Kalan tuottajahinnat pääasiallisesti nousivat hie-
man vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Lohen
hinta oli 2000-luvun korkein, eli 6,35 euroa kilol-
ta, kuten myös kasvatetun kirjolohen, 5,63 euroa
kilolta. Teollisuussilakan hinta pysyi samana kuin
vuonna 2016, mutta elintarvikkeeksi päätyvän sila-
kan hinta jatkoi laskuaan.

Silakan hinta riippuu koosta

Silakalla on suurin taloudellinen merkitys kaupalli-
sessa kalastuksessa suurien saalismäärien vuok-
si. Valtaosa silakkasaaliista jalostetaan rehuksi
kalankasvatukselle ja turkistarhaukseen. Rehuksi
käytettävän eli teollisuussilakan tuottajahinta, 0,18
euroa kilolta, on merkittävästi alempi kuin elintar-
vikekäyttöön kalastettavan silakan hinta, 0,24 eu-
roa kilolta. Saalismäärien mukaan tarkasteltuna
kilohaili on toiseksi tärkein saalislaji, ja sen hinta
seuraa teollisuussilakan hintaa. Kilohailisaalis käy-
tetään lähes yksinomaan rehuksi.

Elintarvikkeeksi käytettävä silakka jaotellaan eri
kokoluokkiin sen mukaan, kuinka monta yksilöä
mahtuu kiloon. Kalastajien saama hinta suuriko-
koisesta silakasta on yleensä huomattavasti kor-
keampi kuin pienimmistä kokoluokista, joissa hin-
ta on lähellä teollisuussilakan hintaa. Esimerkiksi
suuremman elintarvikkeeksi käytettävän silakan, eli

12-17 silakkaa kilossa, hinta oli 0,77 euroa kilolta,
kun taas pienemmissä kokoluokissa, eli 33-60 si-
lakkaa kilossa, hinta oli 0,17-0,18 euroa kilolta.

Lohen ja kasvatetun kirjolohen hinnat jatkoivat nousuaan

Itämereltä pyydetyn lohen ja kasvatetun kirjolohen
tuottajahinnat jatkoivat nousuaan toista vuotta
peräkkäin, ja olivat vuonna 2017 korkeimmillaan

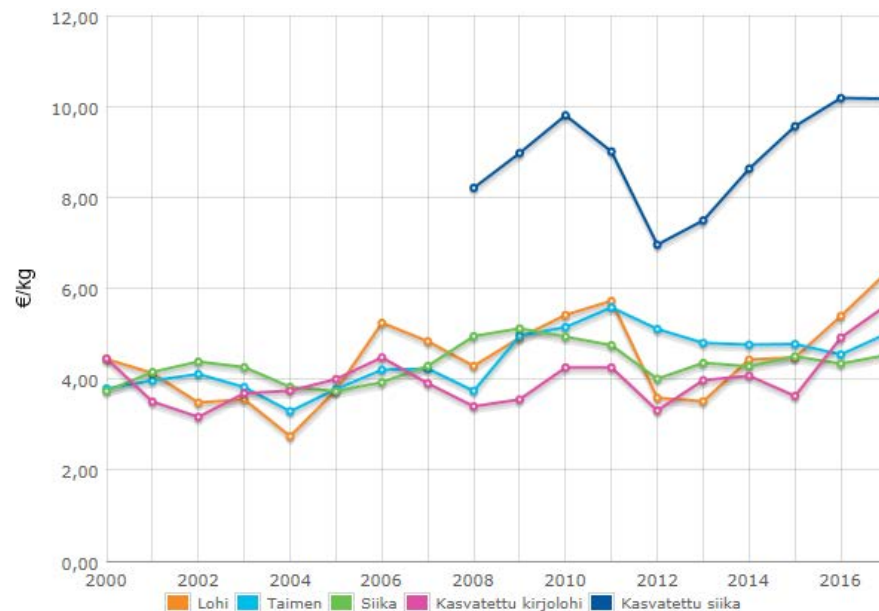
2000-luvulla. Kasvatetun siian hinta pysyi lähes
samana kuin vuonna 2016. Kasvattaja sai siikaki-
lost 10,17 euroa. Merialueelta pyydetyn siian hinta
oli 4,53 euroa kilolta.

Muut lajit

Lohikalojen lisäksi muita arvokkaita saalislajeja
olivat kuha ja made, joiden hinnat olivat 5,98 ja
4,73 euroa kilolta. Niiden hinnat pysyivät lähes sa-

Lohikalojen reaaliset tuottajahinnat ilman arvonlisäveroa
(deflatointi: elinkustannusindeksi)

► Taustadata nimellisinä
hintoina



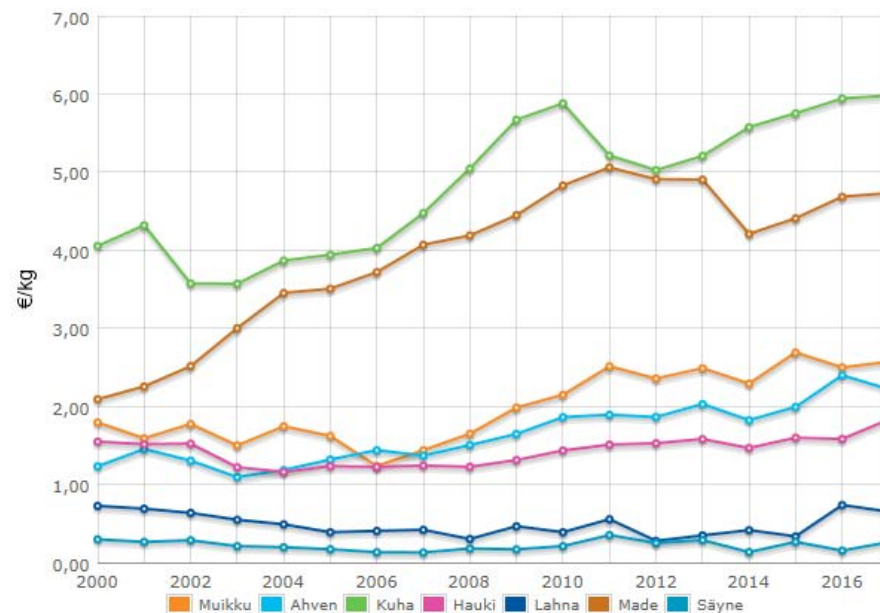
Hinnat peratulle kalalle



Kuva: Pro Kala Ry

Muiden lajien reaaliset tuottajahinnat ilman arvonlisäveroa
(deflatointi: elinkustannusindeksi)

► Taustadata nimellisinä
hintoina



Hinnat perkaamattomalle kalalle

moina kuin vuonna 2016. Molempien lajien hinta on noussut huomattavasti 2000-luvulla. Muita merkittäviä saalislajeja olivat ahven, 2,22, ja hauki, 1,83, sekä muikku, 2,57 euroa kilolta. Näistä hauen hinta nousi vuoteen 2016 verrattuna, kun taas ahvenen hinta laski hieman. Kalastajien särkikaloista saama hinta pysyi huomattavasti alle yhden euron kilolta.

► Kalan tuottajahinta

Kalan ulkomaankauppa

Vuonna 2017 Suomeen tuotiin 116 miljoonaa kiloa kalaa ja kalatuotteita noin 510 miljoonan euron arvosta. Vietyä kalaa ja kalatuotteita oli puolestaan noin 77 miljoonaa kiloa, minkä arvo oli 148 miljoonaa euroa. Tuonnin määrä kasvoi lähes 15 prosenttia ja vienti kasvoi yli kahdeksan prosenttia edellisvuodesta. Tuonnin arvo oli 109 miljoonaa euroa ja viennin arvo noin 90 miljoonaa euroa edellisvuotta suurempi.

Norjalaisen lohien läpivienti kasvatti kalan ulkomaankauppaa

Kalan viennin arvon kasvu johtui siitä, että Norjasta tuodun tuoreen kokonaisen lohien edelleen vienti muualle Eurooppaan lisääntyi kahdeksasta miljoonasta eurosta 96 miljoonaan euroon. Vientimäärä oli yli 15 miljoonaa kiloa.

Tuonnin kokonaismäärä vuonna 2017 kasvoi yli 14 miljoonalla kilolla edellisvuodesta. Ihmisravinnoksi tuodun kalan määrä kasvoi yli 17 miljoonaa kiloa. Kaikkiaan ihmisravinnoksi tuotujen tuotteiden osuus kokonaismäärästä oli 79 prosenttia ja tuonnin kokonaisarvosta 96 prosenttia.

Pohjoismaat ja Viro tärkeitä kauppakumppaneita

Kalaa ja kalatuotteita tuotiin 65 maasta. Hieman yli kolme neljäsosaa tuonnin määrästä tuli Pohjois-

maista, noin 14 prosenttia muista Euroopan maista ja vajaat 10 prosenttia Euroopan ulkopuolelta. Ylivoimaisesti tärkein maa tuonnin kokonaisarvon mukaan oli Norja. Sen osuus oli 57 prosenttia tuonnin arvosta. Seuraavina tulivat Ruotsi, Tanska ja Viro.

Kalaa ja kalatuotteita vietiin 34 maahan. Vajaa puolet viennin määrästä suuntautui Pohjoismaihin, hieman yli puolet muihin Euroopan maihin ja vain prosentti Euroopan ulkopuolelle. Arvoltaan eniten

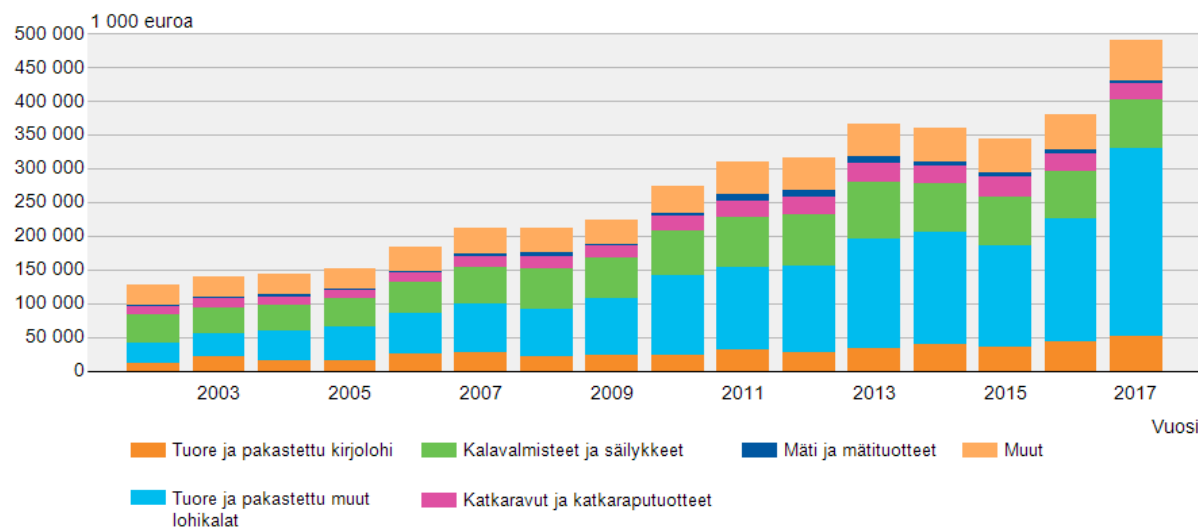
kalaa vietiin Viroon. Seuraavina olivat Iso-Britannia, Ranska, Puola, Tanska ja Liettua.

Tärkein tuontituote - tuore merilohi Norjasta

Norjasta tuotiin tuoretta merilohia vuonna 2017 noin 42 miljoonaa kiloa. Se oli eniten tuotu kalatuote. Lohen tuonnin arvo, 254 miljoonaa euroa, kasvoi yli puolitoistakertaiseksi edellisvuoteen verrattuna. Merilohen tuonti Norjasta on noin viisinkertainen

Ihmisravinnoksi tuotujen kalatuotteiden arvo tuotemuodoittain

► Taustadata taulukkona



tunut ja arvo lähes kymmenkertaistunut 15 viime vuoden aikana.

Vuonna 2017 tärkeimmät Norjasta ihmisravinnoksi tuodut tuotteet olivat merilohen lisäksi katkaravut sekä sillivalmisteet ja -säilykkeet.

Ruotsista kirjolohta, Tanskasta monipuolisia tuotteita

Ruotsista tuotiin kalaa ja kalatuotteita 15 miljoonaa kiloa, mistä tuoreen kokonaisen kirjolohen osuus oli hieman yli kahdeksan miljoonaa kiloa ja arvo 45 miljoonaa euroa. Edellisvuoteen verrattuna kirjolohen tuonti Ruotsista väheni vajaa kaksi miljoonaa kiloa. Tanskasta tuotiin kalatuotteita vajaa kahdeksan miljoonaa kiloa, mistä noin puolet oli ihmisravinnoksi tarkoitettua. Tanskan tuonti sisälsi runsaan valikoiman erilaisia kalavalmisteita ja säilykkeitä, useiden lajien pakasteita, äyriäisiä ja nilviäisiä ja monia muita tuotteita.

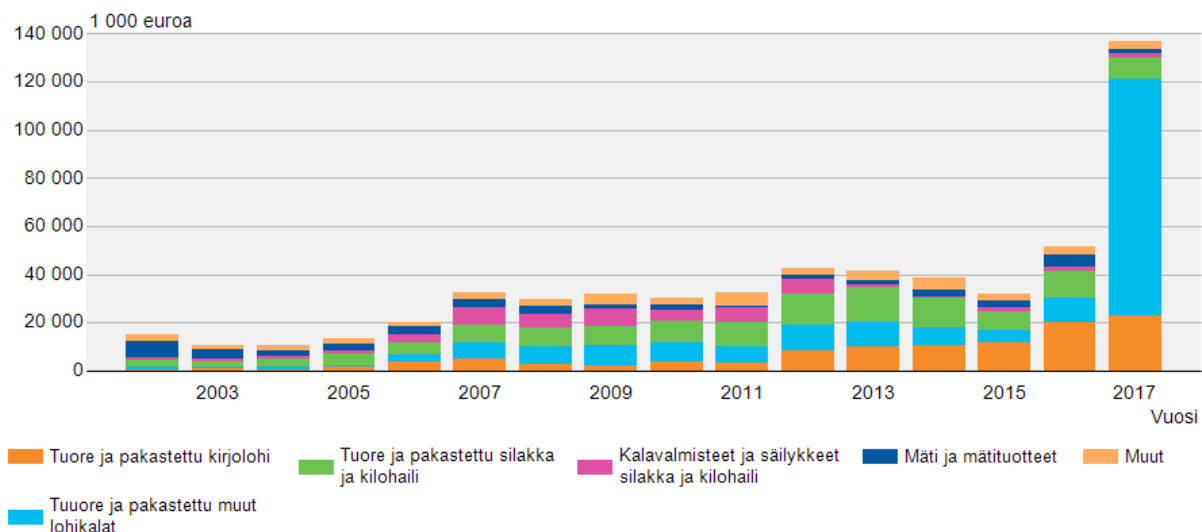
Muiden kuin kalan ja kalatuotteiden, kuten äyriäisten ja nilviäisten, osuus tuonnin määrästä oli noin kolme ja arvosta noin kuusi prosenttia.

Lohi ja kirjolohi arvokkaimmat vientituotteet

Arvokkain vientituote oli lohi, mikä johtui tuoreen kokonaisen norjalaisen lohen läpiviennistä Eurooppaan. Sitä vietiin yli 95 miljoonan euron arvosta. Yli puolet tuoreen kokonaisen lohen viennistä suun-

Ihmisravinnoksi vietyjen kalatuotteiden arvo tuotemuodoittain

► Taustadata taulukkona



tautui Iso-Britanniaan ja Ranskaan. Vuonna 2017 tuoretta ja pakastettua kirjolohta vietiin noin 23 miljoonan euron arvosta. Vaikka kirjolohen viennin määrässä, vajaa neljä miljoonaa kiloa, ei tapahtunut kovin merkittävää muutosta, niin arvo oli noin kolme miljoonaa euroa suurempi kuin edellisvuonna. Tärkeimmät kohdemaat kirjolohelle olivat Viro, Valko-Venäjä ja Puola.

Silakkaa ja kilohailia Tanskaan

Lohikalojen jälkeen tärkeimpiä vientituotteita olivat tuore ja pakastettu silakka ja kilohaili, mäti ja mätituotteet sekä rehukala. Tuoretta silakkaa ja kilohailia vietiin yhdeksän miljoonaa kiloa vähemmän

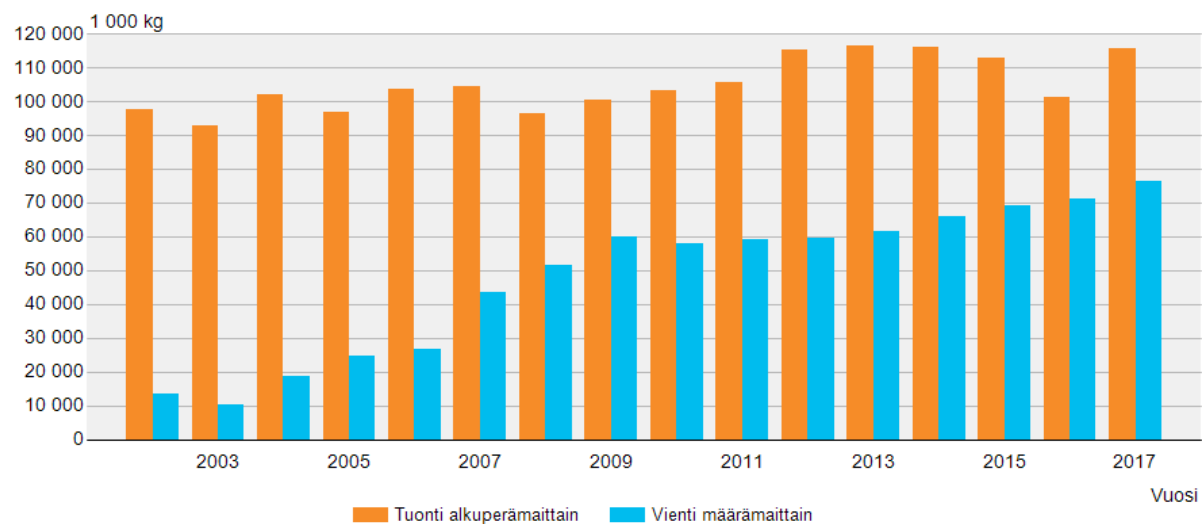
kuin edellisvuonna, yhteensä vajaa 16 miljoonaa kiloa. Pakastetun silakan ja kilohailin vienti sen sijaan kasvoi vajaat kaksi miljoonaa kiloa hieman yli 20 miljoonaan kiloon. Silakka ja kilohaili päätyivät suurelta osin Tanskaan, jonne sitä vietiin noin 29 miljoonaa kiloa.

Noin 80 prosenttia viennin määrästä ja 90 prosenttia arvosta oli ihmisravinnoksi tarkoitettuja tuotteita.

► Kalan ulkomaankauppa

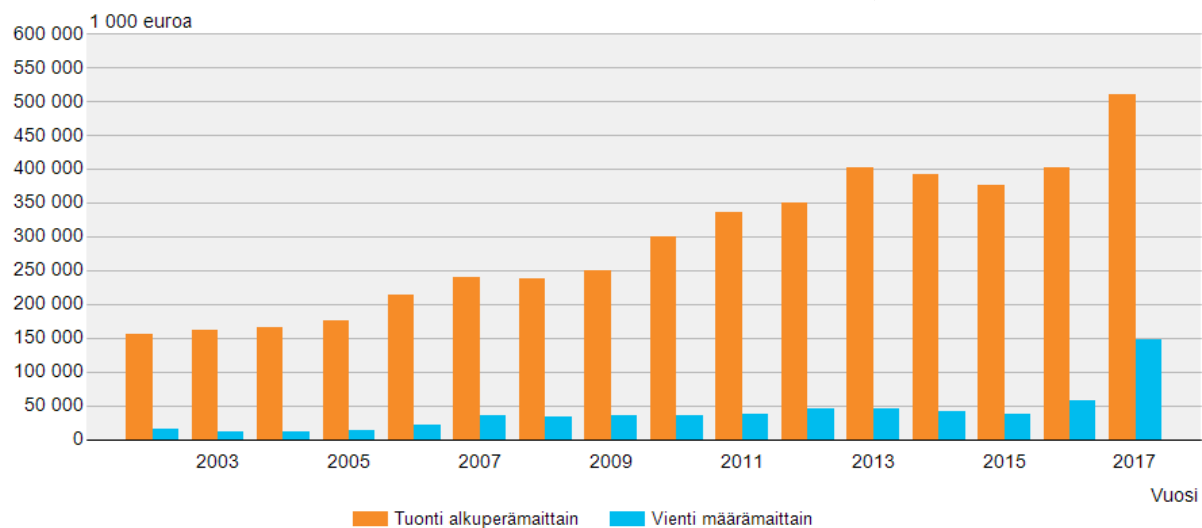
Kalan ja kalatuotteiden tuonnin ja viennin määrä 2002-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Kalan ja kalatuotteiden tuonnin ja viennin arvo 2002-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Kuvat: Erkki Oksanen / Luke

Kalatalouden kannattavuus

Vuonna 2016 kalatalouden tuotot kasvoivat. Kalastuksen tuotot vähenivät, mutta muiden kalatalouden toimialojen tuotot lisääntyivät. Pienemmistä tuotoista huolimatta kalastuksen nettotulos kasvoi neljänneksellä pääosin isojen troolirytysten kannattavuuden kasvun myötä. Myös vesiviljely-yritysten kannattavuus parani. Kalanjalostuksen tuotot ja samalla nettotulos kasvoivat hiukan. Tukkukauppa teki vuonna 2016 jalostustakin suuremmat tuotot ja myös toimialan kannattavuus parani. Vähittäiskaupan tuotot kasvoivat ja nettotuloskin parani tappiollisen vuoden 2015 jälkeen.

Kalatalouden tuotot kasvoivat

Vuonna 2016 kalataloudessa toimi 1 779 yritystä. Suurin osa, eli 73 prosenttia, toimialan yrityksistä oli kalastusyrityksiä. Kalatalouden toimialojen kokonaistuotot olivat 901 miljoonaa euroa, mikä on seitsemän prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Koko kalatalouden jalostusarvo kasvoi lähes viidenneksellä ja oli 146 miljoonaa euroa. Kalakauppa ja jalostus ovat hyvin keskittyneitä eli kymmenen suurinta yritystä tuottaa selvästi yli 80 prosenttia toimialojen kokonaisliikevaihdosta.

Kalanjalostus suurin työllistäjä

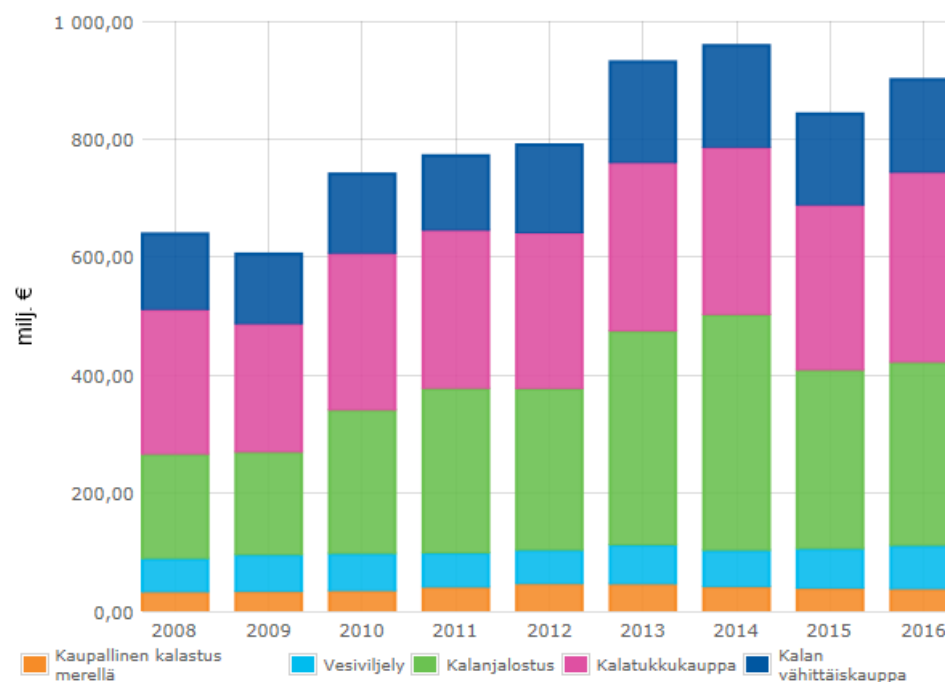
Kalatalous työllisti yhteensä 2 502 henkilötyövuotta. Kalanjalostus työllisti eniten, 30 prosenttia, koko toimialasta. Henkilötyövuosien määrä kasvoi kalakaupassa ja väheni kalanjalostuksessa sekä alkutuotannossa.

Kalanjalostus ja tukkukauppa kalatalouden suurimmat toimialat

Vuonna 2016 kalatalouden tuotot kääntyivät yhden vuoden laskun jälkeen taas nousuun. Vain kalastusyritysten tuotot vähenivät, mutta muiden kalatalouden toimialojen tuotot kasvoivat. Eniten, eli 15 prosenttia, lisääntyivät kalan tukkukaupan tuotot.

Merialueen kaupallisen kalastuksen, vesiviljelyn, kalanjalostuksen, tukkukaupan ja vähittäiskaupan reaali-
tuotot

► Taustadata
nimellisinä tuottoina



Vuonna 2016 kalan tukkukauppiat tekivät myös kalatalouden suurimmat tuotot, 322 miljoonaa euroa. Kalanjalostuksen tuotot olivat 311 miljoonaa euroa.

Vesiviljely-yritysten tuotot ja kannattavuus paranivat

Vuonna 2016 Suomessa oli 173 päätoimista vesiviljely-yritystä. Vesiviljely-yritykset jaetaan viiteen luokkaan pääasiallisen tuotantosuunnan mukaan. Luokat ovat ruokakalatuotanto meressä, ruokaka-

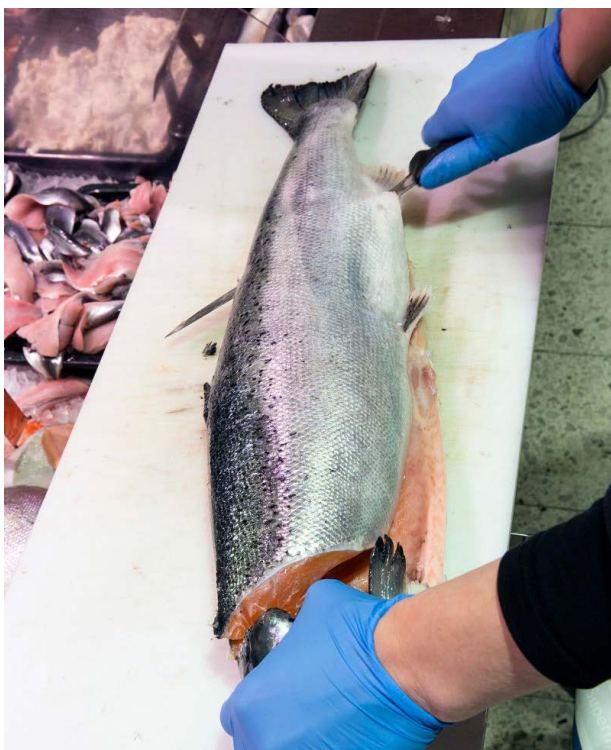
latuotanto sisävesissä, kiertovesikasvatus, poikastuotanto ja luonnonravintolammikkoviljely.

Toimiala työllisti 340 henkilötyövuotta. Vesiviljelyn tuotot kasvoivat 10 prosentilla ja olivat 74 miljoonaa euroa. Yli puolet vesiviljely-yritysten tuotoista, noin 43 miljoonaa euroa, tuli merialueen ruokakalatuotannosta. Tämän luokan yritysten toiminta oli myös kannattavinta. Nettotulos oli voitollinen lähes kaikissa tuotantomuodoissa ja koko toimialan kannattavuus parani.

Vesiviljely-yritykset tekivät yli kahden miljoonan euron arvosta nettoinvestointeja. Eniten investoivat merialueen ruokakalatuottajat, 1,2 miljonnalla eurolla. Nettoinvestoinnit kuitenkin laskivat merialueen ja sisävesien ruokakalatuotannossa ja kasvoivat poikastuotannossa ja luonnonravintolammikkoviljelyssä. Toimialan vakavaraisuus ja maksuvalmius olivat pääosin hyviä tai tyydyttäviä.

► [Kalatalouden kannattavuus](#)

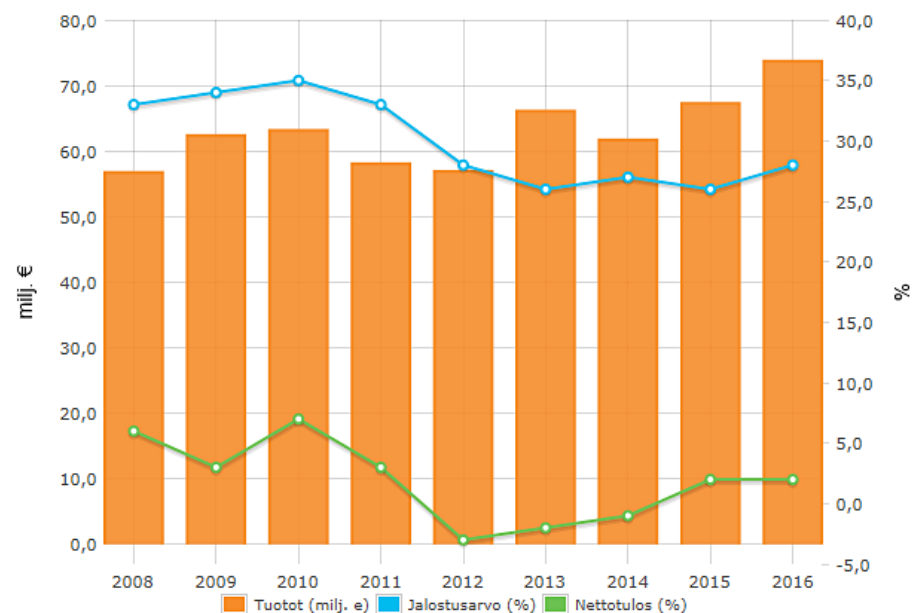
► [Taloustohtori](#)



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Vesiviljely-yritysten tuottojen, jalostusarvon ja nettotuloksen reaalin kehitys

► [Taustadata nimellisinä tuottoina](#)



Kalan kulutus

Suomalaiset kuluttivat kotimaista kalaa hieman yli neljä kiloa ja tuontikalaa lähes kymmenen kiloa asukasta kohti vuonna 2017. Kotimaisen kalan kulutus on laskettu fileepainona ja tuontikalan kulutus pääosin tuotepainona.

Tuontilohen kulutus lisääntyi

Kotimaisista lajeista eniten kulutettiin kasvatettua kirjolohta, 1,2 kiloa, ja ulkomaisista lajeista kasvatettua lohta, 4,0 kiloa. Tuontilohen kulutus lisääntyi edellisvuoteen verrattuna lähes 14 prosenttia.

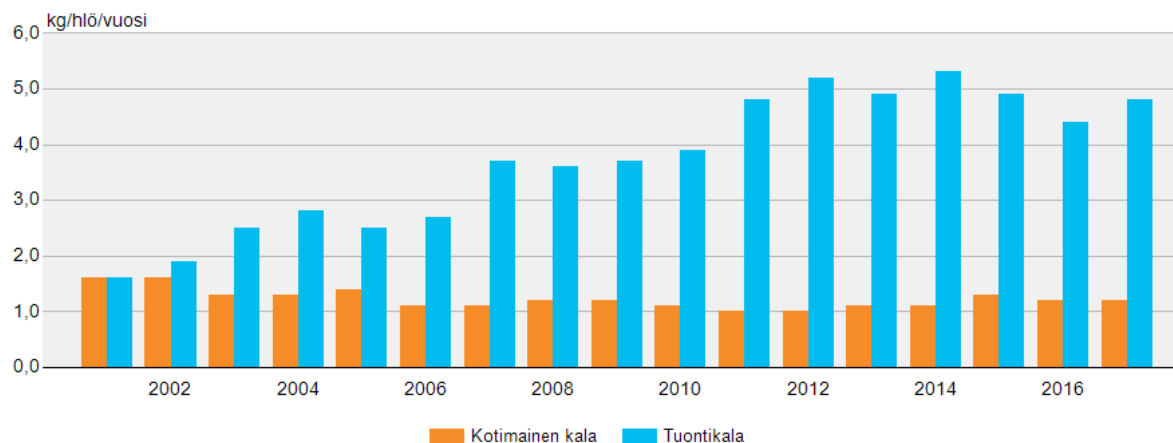
Kotimaisista luonnonkaloista eniten syötiin muikua, 0,61 kiloa. Seuraavina olivat hauki, 0,44 kiloa, ahven, 0,41 kiloa, kuha, 0,40 kiloa, silakka, 0,31 kiloa ja siika, 0,29 kiloa.

Norjalaisen kasvatetun lohen jälkeen eniten ulkomaisista tuotteista kulutettiin tonnikalasäilykkeitä ja -valmisteita, kasvatettua kirjolohta, sillisäilykkeitä, pakastettua seitiä sekä katkarapuja ja katkaraputuotteita.

► [Kalan kulutus](#)

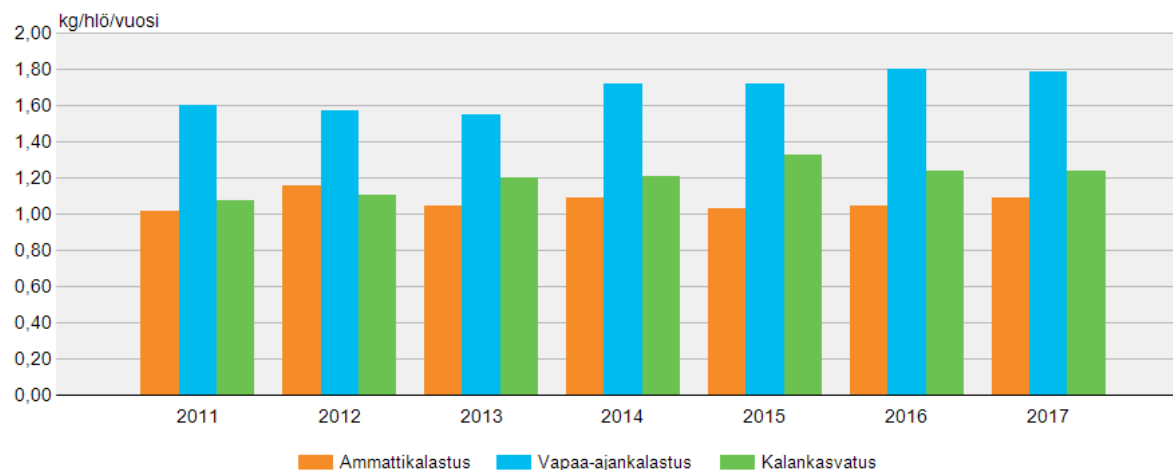
Kotimaisen kirjolohen ja ulkomaisen lohen ja kirjolohen kulutus 2001-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Kotimaisen kalan kulutus alkuperän mukaan

► [Taustadata taulukkona](#)



Metsästys

Suomessa noin 300 000 metsästäjää maksaa riistanhoitomaksun vuosittain. Heistä kaksi kolmasosaa käy ainakin yhtenä päivänä vuodessa metsällä. Metsästäjien määrä on pysynyt viimeiset vuosikymmenet suurin piirtein nykyisen suuruisena, mutta viime vuosina yhä harvempi on käynyt metsällä. Samalla pienriistasaaliin kokonaismäärä on vähentynyt.

Metsästävien naisten määrä kasvanut

Metsästys on hyvin miehinen toimi, mutta nyttemmin metsästys on alkanut kiinnostaa myös naisia. Tällä vuosikymmenellä metsästävien miesten määrä on hieman vähentynyt, mutta vastaavasti metsästävien naisten määrä on kasvanut. Vuonna 2017 metsästäjistä noin kahdeksan prosenttia oli naisia.

Linnustajien määrä vähentynyt

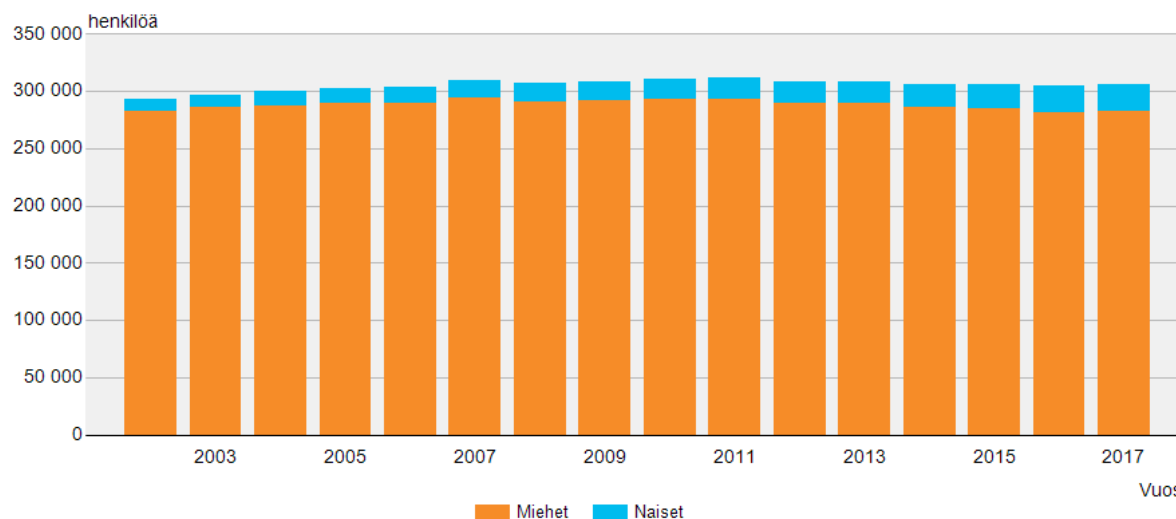
Kuluvan vuosikymmenen aikana vesilintuja pyytäneiden metsästäjien määrä on tasaisesti vähentynyt. Viimeisen kolmen vuoden aikana myös metsäkanalintuja metsästäneiden määrä on vähentynyt. Vuodesta 2010 metsäkanalintuja metsästäneiden määrä oli vähentynyt kolmanneksen ja vesilintuja metsästäneiden neljänneksen. Metsäkanalintukanat vaihtelevat suuresti. Viime aikoina kannat ovat olleet pieniä, mikä saattaa osin selittää linnustajien edellisvuosia pienempää määrää.



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien määrä 2002-2017

► [Taustadata taulukkona](#)



Hirvieläinjahdissa olleiden metsästäjien määrä on vaihdellut vähemmän kuin pienriistanpyytäjien ja kahtena viime vuonna noussut edellisvuodesta. Vuonna 2017 sekä metsäkanalintuja että vesilintuja pyysi noin 80 000 ja hirvieläimiä noin 117 000 metsästäjää.

Pienriistaa metsästäneille kertyi yhteensä noin kolme miljoonaa metsästyspäivää

Noin puolet metsästyskyselyyn vastanneista metsästäjistä ilmoitti metsästäneensä pienriistaa alle kymmenenä päivänä vuonna 2017, vaikka keskimäärin pienriistanmetsästäjä kävi noin 20 päivänä vuodessa metsällä. Passiivisilla metsästysvälineillä kuten loukuilla metsästävistä lähes 70 prosenttia ilmoitti metsästäneensä vähintään kymmenenä päivänä.

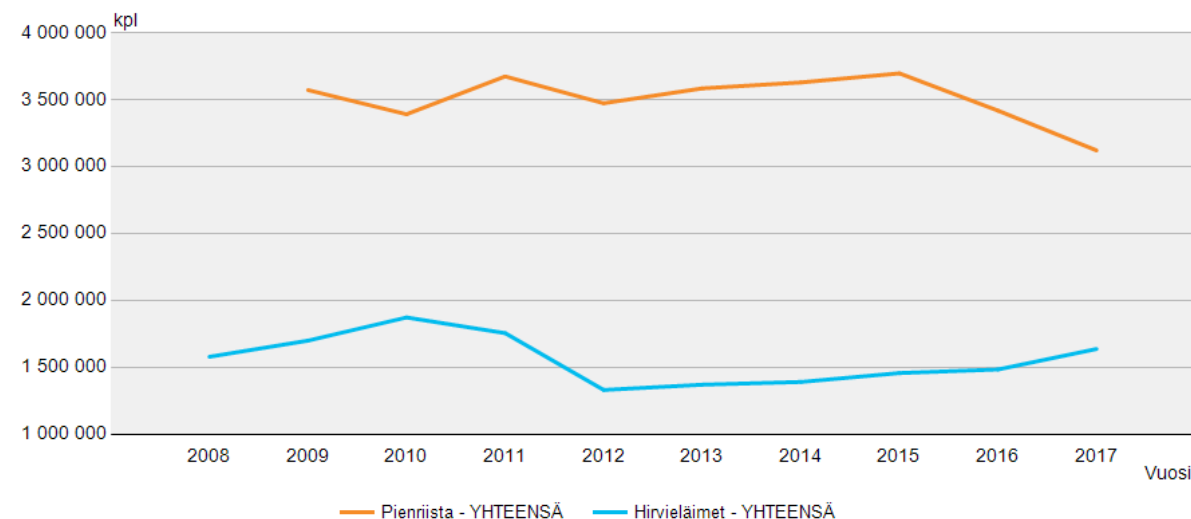
Hirvieläimiä metsästäneille kertyi yhteensä 1,6 miljoonaa päivää hirvieläinjahdissa. Noin puolet ilmoitti käyneensä jahdissa enintään 12 päivänä.

Pienriistasaalis pieneni, hirvieläinsaalis kasvoi

Viime vuosina pienriistaeläinten saalismäärä on vähentynyt, mutta hirvieläinten saalismäärä on kasvanut. Hirvieläinten kannat ovat kasvaneet ja siksi pyyntilupia on voitu antaa enemmän. Harkitulla kannan verottamisella hirvieläinkannat pysyvät hallinnassa ja niiden aiheuttamat vahingot koh-

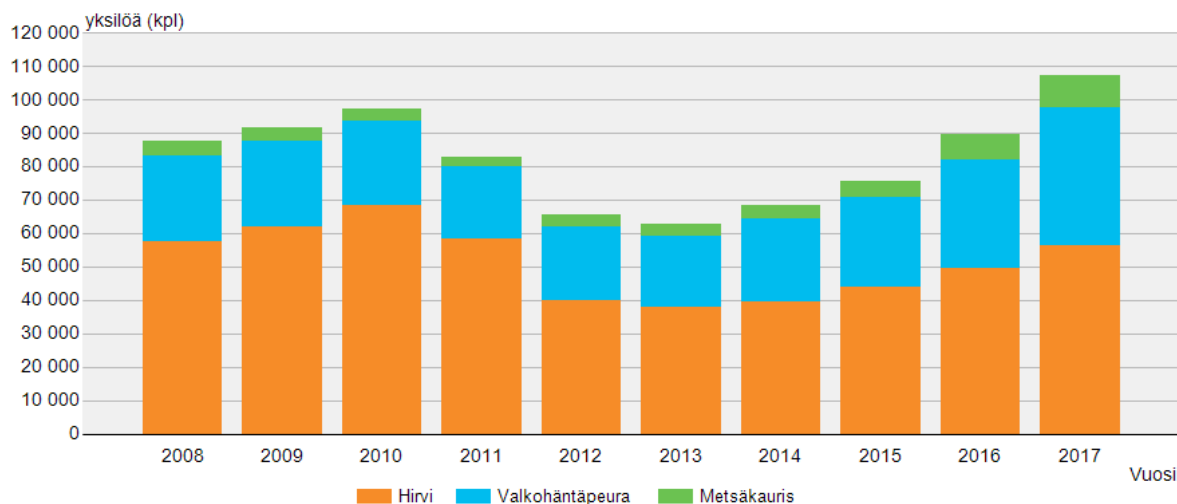
Metsästäjien pienriistan ja hirvieläimien metsästykseen käyttämien päivien yhteismäärä

► Taustadata taulukkona



Hirvieläinsaalis 2008-2017

► Taustadata taulukkona



tuullisella tasolla. Metsäkauriin metsästämiseen ei varsinaista pyyntilupaa tarvita, toisin kuin muiden hirvieläinten metsästämiseen, mutta saaliista tulee ilmoittaa Suomen riistakeskukseen.

Pienriistasaaliin määrä on vähentynyt ennen kaikkea vesilintu- ja metsäkanalintusaaliin määrän pienenemisen takia. Monien vesilintujen kannat ovat taantuneet huomattavasti, joten vuodesta 2020 lähtien pitää noin kymmenestä vesilintulajista tehdä saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle. Vesilinnuista eniten saadaan saaliksi sinisorsia, taveja ja telkkiä. Näistä lajeista ei tulla vaatimaan saalisilmoitusta.

Jänissaaliin määrä on myös selkeästi pienentynyt. Viimeisen kolmen vuoden aikana metsäjänissaalis lähes puolittui. Luonnonvarakeskuksen lumijälkilaskennoissa metsäjänisten jälkitiheys oli myös paikoin vähentynyt.

Turkiseläinten saalismäärät ovat viimeiset kymmenen vuotta pysyneet suunnilleen samansuuruisina. Supikoiria pyydetään eniten ja niiden saalismäärä on vaihdellut noin 150 000 ja runsaan 200 000 yksilön välillä. Supikoirasaaliin määrä kasvoi merkittävästi 1990-luvulla ja vielä 2000-luvulla, mutta 2010-luvulla on esiintynyt saalismäärien tasaantumista.

Vuonna 2017 runsaslukuisin saalislaji oli sepelkyyhky, runsas 200 000 yksilöä. Seuraavaksi eniten pyydettiin sinisorsia, noin 180 000 yksilöä, ja kolmanneksi eniten supikoiria, noin 150 000 yksilöä.

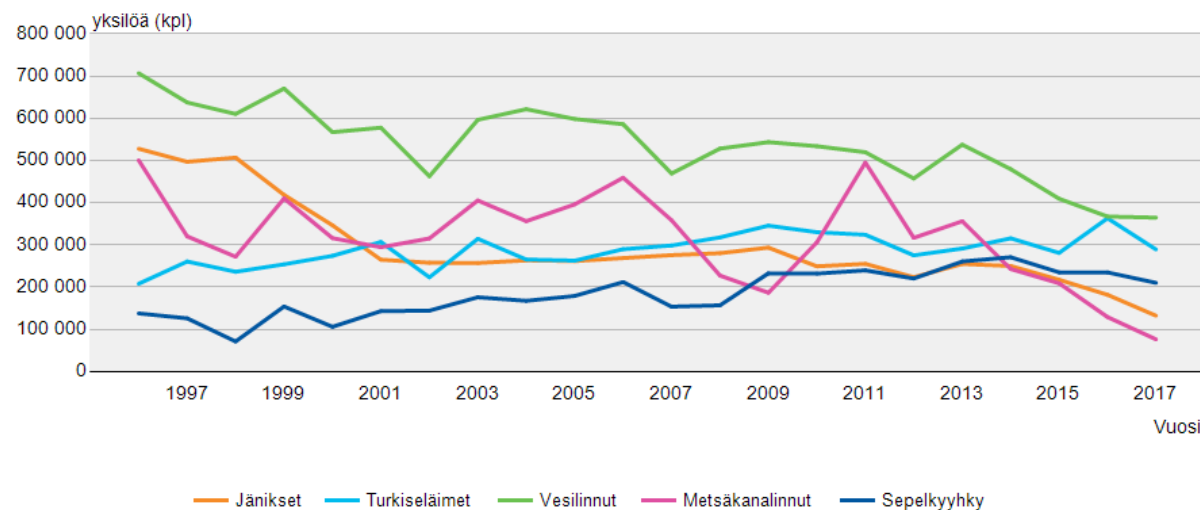
► Metsästys



Kuva: Luken kuva-arkisto

Pienriistasaalis 1996–2017

► Taustadata taulukkona



Biotalous Suomessa



Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Biotalous Suomessa

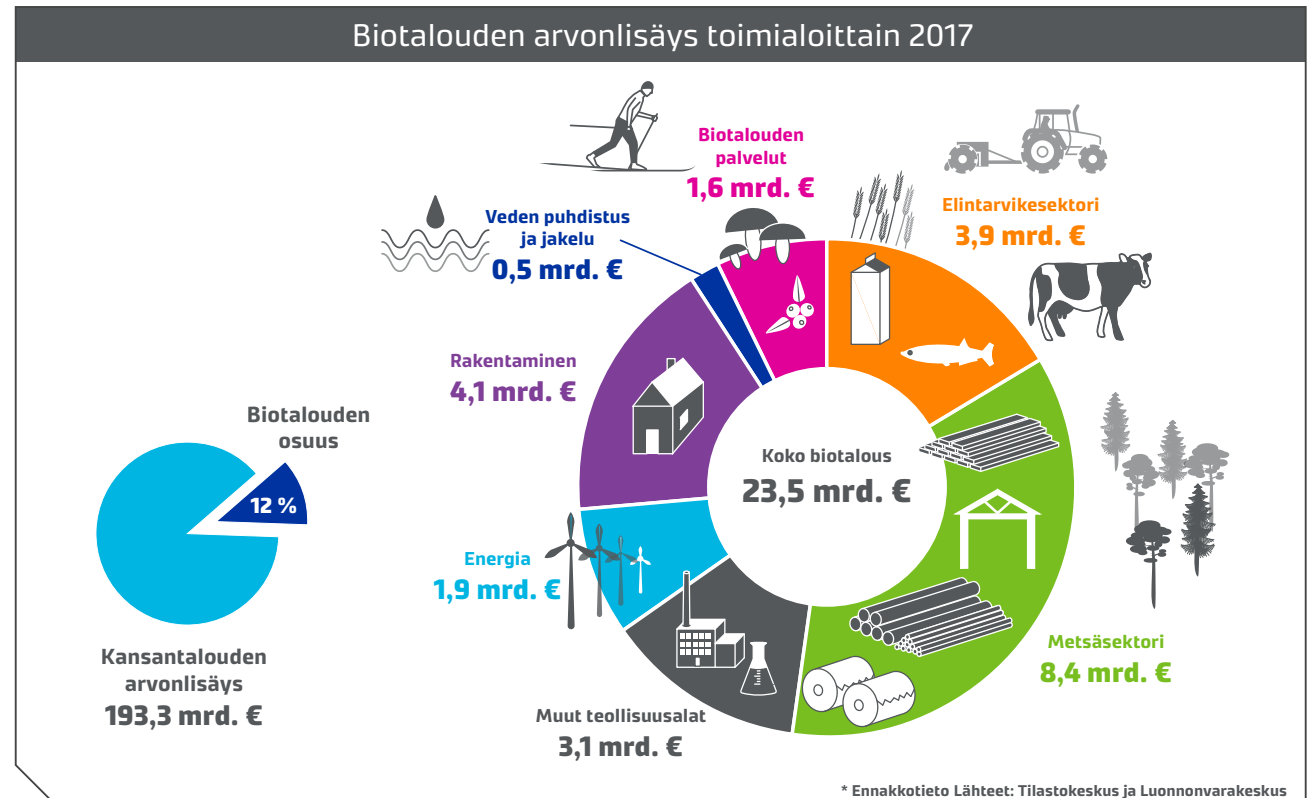
Vuonna 2014 laaditussa Suomen biotalousstrategiassa **biotaloudella** tarkoitetaan taloutta, joka käyttää uusiutuvia luonnonvaroja ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottamiseen. Tärkeimpiä uusiutuvia luonnonvaroja ovat metsien, maaperän, peltojen, vesistöjen ja meren biomassa sekä makea vesi. Biotalousstrategia pyrkii vähentämään riippuvuutta fossiilisista luonnonvaroista, ehkäisemään ekosysteemien köyhtymistä sekä edistämään talouskehitystä ja luomaan uusia työpaikkoja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Vuonna 2017 biotalouteen kuuluvat toimialat edustivat maassamme 16 prosenttia koko kansantalouden piirissä valmistetuista tuotteista. Vuonna 2017 biotalouden tuotos nousi 67,7 miljardiin euroon, missä oli reaali kasvua kuusi prosenttia edeltävään viisivuotiskauteen verrattuna. Arvonlisäystä biotalouden toimialoilta kertyi yhteensä 23,5 miljardia euroa eli yhdeksän prosenttia. Biotalous työllisti 315 000 henkilöä, eli saman verran kuin vuosina 2012–2016 keskimäärin.

- Biotalous tuotos 2010–2017
- Biotalous investoinnit 2010–2017
- Biotalous työlliset 2010–2017

Suomessa biotalouden selkärangan muodostavat edelleen perinteiset elintarvike- ja metsäsektorit, vaikka suurimpia kasvuprosentteja onkin viime vuosina saavutettu muilla toimialoilla, kuten puurakentamisessa ja uusiutuvan energian tuotannossa. Myös luonnon virkistyskäytön ja muiden biotalouden palveluiden merkitys on lisääntymässä.

Metsäbiotalouden merkitys on Suomessa suurempi kuin missään muussa EU-maassa. Vuonna 2017 metsäsektori edusti 38 prosenttia koko biotalouden tuotoksesta ja 36 prosenttia arvonlisäyksestä. Osuudet eivät ole viime vuosina juurikaan muuttuneet. Metsäteollisuus on investoinut erityisesti kartonki- ja selluteollisuuden kapasiteetin lisäykseen.



Metsätalouden tuotosta ovat puolestaan lisänneet ennätystasolle nousseet hakkuut. Suomen tavara- raviennistä biotaloustuotteet vastaavat noin kol- masosasta, ja biotalouden sisällä metsätuotteiden osuus on lähes 70 prosenttia.

Elintarvikesektori työllisti viime vuonna 121 000 henkilöä, eli lähes 40 prosenttia koko biotalouden työvoimasta. Yksittäisistä toimialoista suurin on maatalous, jossa työskenteli 81 500 henkilöä. Bio- talouden toimialoille tehdystä 5,7 miljardin euron investoinneista elintarvikesektorin osuus nousee lähes kolmannekseen. Vuonna 2017 maatalouteen investoitiin 1,1 miljardin euron arvosta.

Siniseen biotalouteen luettavat toimialat, eli am- mattikalastus ja vesiviljely, kalanjalostusteollisuus ja vapaa-ajan kalastus, edustavat vajaata prosent- tia biotalouden tuotoksesta ja arvonlisäyksestä.

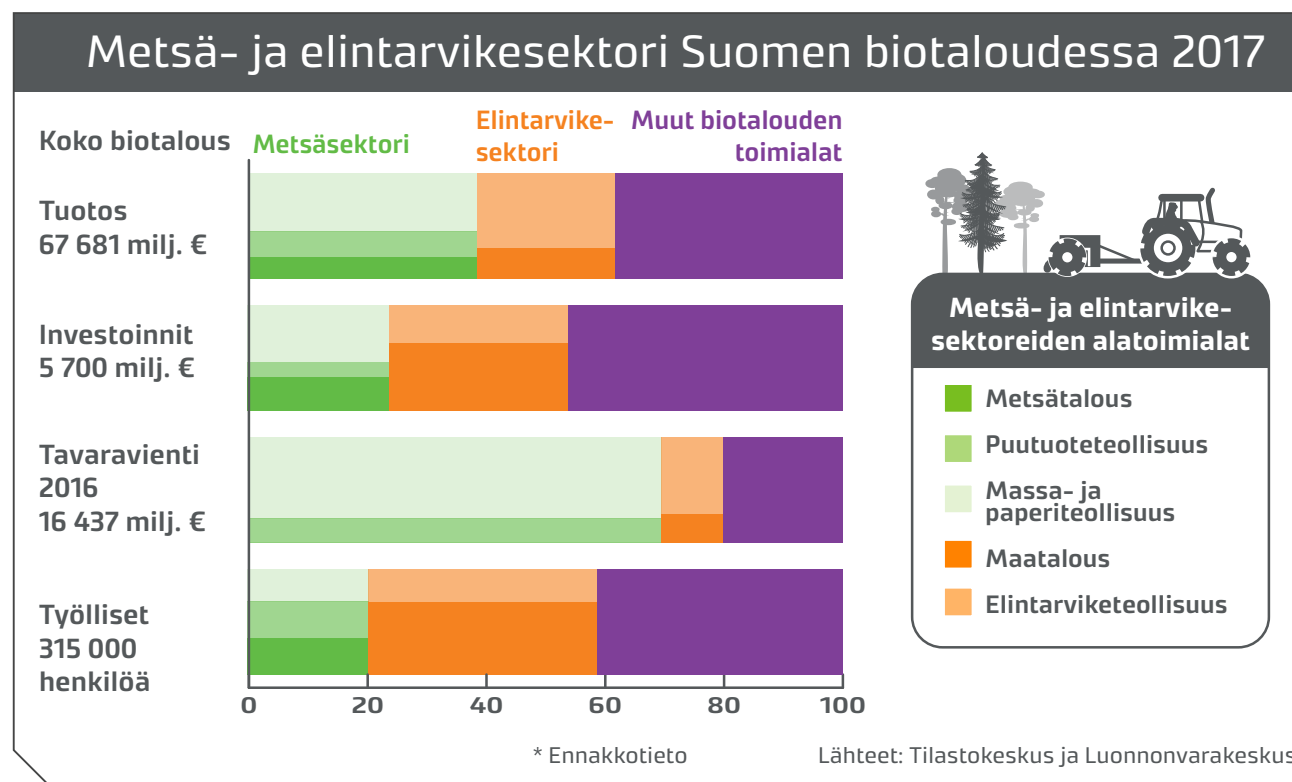
Biotalousstrategian tavoitteina on nostaa biota- louden tuotos sataan miljardiin euroon ja lisätä työpaikkoja 100 000:lla vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteet ovat haastavia. 2010-luvulla biotalou- den tuotos, arvonlisäys ja investoinnit ovat kasva- neet merkittävästi, mutta työllisyyteen tämä ei ole vaikuttanut.

Luke tuottamat maatalous-, metsä- sekä metsäs- tys- ja kalastustilastot ovat keskeisiä lähdeaineis- toja Tilastokeskuksen laatimalle kansantalouden

tilinpidolle. Tilastokeskus laatii vuosittain tilinpitoon perustuvat biotalouslaskelmat. Luonnonvarakeskus ja Tilastokeskus kehittävät yhteistyössä biotalous- laskelmien tietosisältöä ja menetelmiä.

► [Biotalous lukuina](#)

► [Biotaloustaulukot tilastotietokannassa](#)



Linkkejä tilastopalveluihin

Luken tilastopalvelu: <https://stat.luke.fi/>

Luken tilastotietokanta: <http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>

Ohjeet tietokannan käyttöön: https://stat.luke.fi/sites/default/files/tilastotietokanta_ohje_evuosikirja_2018.pdf

Tilastokeskus: <http://stat.fi/til/index.html>

Eurostat database: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

FAOSTAT Statistical database: <http://faostat3.fao.org>

Eurostat Agricultural statistics: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/agriculture/overview>

Ruotsin maataloustilastoja: <http://www.jordbruksverket.se/omjordbruksverket/statistik.4.67e843d911ff9f551db80003060.html>

Global Forest Resources Assessment 2015 – Country Reports: <http://www.fao.org/forest-resources-assessment/documents/en/>

State of Europe's Forests 2015 Report: <http://www.foresteurope.org/>

State of Europe's Forests database: http://w3.unece.org/PXWeb2015/pxweb/en/STAT/STAT__26-TMSTAT1/

FAO Forestry Statistics: <http://www.fao.org/forestry/46203/en/>

UNECE Forestry and Timber: <http://www.unece.org/forests/welcome.html>

Ruotsin metsätilastoja: <https://www.skogsstyrelsen.se/statistik/>

European Commission Fishery Statistics: <https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/>

ICES Fishery Statistics: <http://www.ices.dk/marine-data/dataset-collections/Pages/Fish-catch-and-stock-assessment.aspx>

FAO Fishery Statistics: <http://www.fao.org/fishery/statistics/en>

Ruotsin kalatilastoja: <https://www.havochvatten.se/hav/samordning--fakta/data--statistik/officiell-statistik.html>



TOIMITUS

Tarja Korttesmaa, Riitta Salo-Kauppinen

SISÄLTÖ

MAATALOUS: Tarja Korttesmaa, Jaana Kyyrä, Sanna Vuorisalo, Anneli Partala, Anna-Kaisa Jaakkonen, Sirpa Karppinen, Arto Latukka

METSÄ: Antti Ihalainen, Aarre Peltola, Jukka Torvelainen, Elina Mäki-Simola, Olli Salminen, Esa Uotila, Esa Ylitalo, Martti Aarne, Eeva Vaahtera

KALA JA RIISTA: Pirkko Söderkultalahti, Leena Forsman, Mika Rahikainen, Pentti Moilanen, Antti Takolander, Markku Kärnä

BIOTALOUS: Martti Aarne

TAITTO

Irene Murtovaara

VALOKUVAT

Luken kuva-arkisto, Janne Lehtinen, Omer Levin, Jari Lindeman, Erkki Oksanen, Pekka Salmi, Yrjö Tuunanen, Tapio Tuomela, Pekka Väisänen, Matti Lahtinen / Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto, Pro Kala Ry.

INFOGRAAFIT

Essi Puranen

stat.luke.fi

Luonnonvarakeskus (Luke)

Tilastopalvelut

Latokartanonkaari 9

00790 HELSINKI

Puhelinvaihte 029 532 6000

etunimi.sukunimi@luke.fi

www.luke.fi



ISBN 978-952-326-663-6 (verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-326-662-9 (painettu)

ISSN 2342-7639 (verkkojulkaisu)

ISSN 2342-7647 (painettu)

URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-663-6>